

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen (RP 131/2025 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- ekonomiutskottet EkUU 43/2025 rd
- finansutskottet FiUU 11/2025 rd
- grundlagsutskottet GrUU 1/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Saara Karttunen, social- och hälsovårdsministeriet
- planerare Tuomas Pulkkinen, social- och hälsovårdsministeriet
- överkommissarie Jarmo Heinonen, polisinrättningen i Helsingfors
- överinspektör Ulla Kuosmanen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland
- jurist Iina Hyvärinen, Tillstånds- och tillsynsverket
- gruppschef Riku-Matti Lehikoinen, Tillstånds- och tillsynsverket
- tullöverinspektör Anna Kallio, Tullen
- generaldirektör Sami Rakshit, Tullen
- riskansvarig Lasse Jutila, Skatteförvaltningen
- professor Petri Kuoppamäki, Aalto-universitetet
- professor Tuomas Ojanen, Helsingfors universitet
- professor Juha Raitio, Helsingfors universitet
- professor Jukka Snell, Åbo universitet
- ledande expert Joel Karjalainen, Konkurrens- och konsumentverket
- gruppschef Kari Kunnas, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- gruppschef Eeva Saari, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- forskarprofessor Pia Mäkelä, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- generaldirektör Antti Koivula, Arbetshälsoinstitutet
- verkställande direktör Leena Laitinen, Alko Ab

Betänkande ShUB 8/2026 rd

- professor i gastroenterologi, överläkare Perttu Arkkila, HUS Gastrocentrum
- verkställande direktör Hannu Jouhki, A-klinikstiftelsen
- direktör för samhällskontakter Olli Koski, Wolt
- verksamhetsledare Yrmy Ikonen, A-Kiltojen Liitto ry
- verksamhetsledare Juha Mikkonen, Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf
- specialsakkunnig Julia Kuokkanen, Centralförbundet för Barnskydd rf
- chef för juridiska ärenden Kai Massa, Turism- och Restaurangförbundet rf
- forskningschef, docent Tuuli Pitkänen, Ungdomsforskningssällskapet rf
- avtalschef Juha Ojala, Servicefacket PAM rf
- verkställande direktör Lasse Pipinen, Bryggeri- och läskedrycksindustriförbundet rf
- ledande expert Tea Taivalkoski, Finlands Dagligvaruhandel rf
- specialsakkunnig Erica Mäkipää, SOSTE Finlands social och hälsa rf
- verksamhetsledare Susanna Heikkinen, Förening för Finlands Alkoholdryckhandel rf
- hälsovårdspolitisk expert Sonja Karreinen, Finlands Läkarförbund
- specialsakkunnig Taija Puranen, Suomen Syöpäyhdistys - Cancerföreningen i Finland ry
- chef för yrkesrelaterad intressebevakning Petra Marjamaa, Tehy rf
- specialist i beroendemedicin Kaarlo Simojoki
- juris kandidat, vicehäradshövding Ismo Tuominen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- barnombudsman Elina Pekkarinen, barnombudsmannens byrå
- äldreombudsman Päivi Topo, äldreombudsmannens byrå
- inrikesministeriet
- justitieministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Polisstyrelsen
- Gränsbevakningsväsendet
- Posti Group Abp
- Valfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
- Egentliga Tavastlands välfärdsområde
- Västra Nylands välfärdsområde
- Garantistiftelsen sr
- Förbundet för mödra- och skyddshem
- Finsk Handel rf
- Konsumentförbundet rf
- Trafikskyddet
- Medieförbundet rf
- Centralförbundet för Mental Hälsa rf
- MIELI Psykisk Hälsa Finland rf
- Småbryggeriförbundet rf
- Sininauhaliitto.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att alkohollagen ändras.

Lagen ska ändras på så sätt att det blir möjligt för alkoholbolaget Alko Ab och för aktörer med detaljhandelstillstånd att bedriva näthandel med alkoholdrycker samt att ha andra detaljhandels sätt som baserar sig på distribution och avhämtning, såsom leverans av alkoholdrycker. Ändringarna ska genomföras så att åldersgränskontrollen säkerställs.

Till lagen ska det också fogas bestämmelser om gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker. Genom propositionen förtydligas den rådande oklara tolkningen så att finländarna entydigt har rätt att köpa alkohol via distansförsäljning av aktörer i utlandet. Dessutom föreslås det i propositionen i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering att begränsningarna för finländska aktörers marknadsföring av alkoholdrycker till en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och allmänheten där också ska slopas inom ramen för EU-rätten. Målet är att förbättra konkurrenskraften och exportmöjligheterna för aktörer inom alkohorsektorn i Finland på Europeiska unionens inre marknad genom att möjliggöra marknadsföring av starka alkoholdrycker på webben. Bestämmelserna om marknadsföring ska tillämpas också på marknadsföring i Finland, marknadsföring av starka alkoholdrycker på webben avses alltså i fortsättningen vara tillåten också i Finland.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Huvudsakligt innehåll och de viktigaste målen

(1) Det föreslås att alkohollagen (1102/2017) ändras så att det blir tillåtet att leverera alkoholdrycker från den inhemska detaljhandeln och alkoholbolaget Alko Ab (nedan Alko) direkt till kunden. För detta införs ett nytt leveranstillstånd för alkoholdrycker. Genom propositionen förtydligas också den oklara tolkningen gällande gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker så att finländarna entydigt har rätt att köpa alkohol via distansförsäljning av aktörer i utlandet. Också alkoholdrycker som har köpts via gränsöverskridande distansförsäljning levereras till köparen av en innehavare av leveranstillstånd. Genom propositionen tillåts också marknadsföring av starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster. Enligt propositionen är det i fortsättningen tillåtet att i Finland marknadsföra starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster, och aktörer som är etablerade i Finland kan också marknadsföra starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(2) Syftet med propositionen är att skapa förutsättningar för tillväxt på hemmamarknaden och för ökad frihet för finländare. Syftet är också att förbättra finländska konsumenters inköpsmöjligheter och valfrihet och att främja den fria rörligheten för varor på EU:s inre marknad. Vidar är syftet enligt propositionen att förbättra medborgarnas och företagens rättsskydd och underlätta tillsynsmyndigheternas tolkning av iakttagandet av alkohollagen. Syftet är dessutom att förbättra konkurrenskraften och exportmöjligheterna för aktörer inom alkohorsektorn i Finland på Europeiska unionens inre marknad genom att tillåta marknadsföring av starka alkoholdrycker på nätet.

Bakgrund och notifieringsskyldighet

(3) Propositionen baserar sig rätt långt på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen RP 173/2024 rd, som lämnades till riksdagen den 10 oktober 2024. I den propositionen föreslogs det att det ska vara möjligt att leverera alkoholdrycker från inhemsk detaljhandel och alkoholbolaget, men det föreslogs inga preciseringar av regleringen av gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker. Vid riksdagsbehandlingen remitterades ärendet till social- och hälsovårdsutskottet som fick utlåtanden om propositionen av ekonomiutskottet (EkUU 28/2024 rd) och grundlagsutskottet (GrUU 58/2024 rd). Europeiska kommissionen lämnade den 17 december 2024 ett detaljerat utlåtande om propositionen, enligt vilket lagändringen skulle vara diskriminerande mot utländska aktörer om inte bestämmelserna om gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker förtydligas i samma sammanhang. Utifrån kommissionens utlåtande beslutade regeringen att återta propositionen (RP 173/2024 rd) och bereda en ny proposition som utöver bestämmelser om leverans inom landet också innehåller bestämmelser om både gränsöverskridande distansförsäljning och marknadsföring. Enligt den nu aktuella propositionen (s. 5) har ekonomiutskottets och grundlagsutskottets utlåtanden om proposition RP 173/2024 rd beaktats i beredningen.

(4) Europeiska kommissionen notifierades om propositionen den 24 juni 2025 i enlighet med det så kallade insynsdirektivet 2015/1535. Väsentiden i enlighet med direktivet upphörde den 25 september 2025. Kommissionen lämnade genom sitt meddelande den 18 september 2025 synpunkter till det notifierade propositionsutkastet. Kommissionens synpunkter gällde de föreslagna marknadsföringsbestämmelserna men de föranledde inga ändringar i propositionen, eftersom de skärpta bestämmelserna om marknadsföring slopades redan efter remissbehandlingen vid den fortsatta beredningen av propositionen.

(5) Insynsdirektivet förutsätter att förslag till tekniska föreskrifter lämnas till kommissionen. Syftet med direktivet är att genomföra EU:s inre marknad, förebygga att nationella regler som strider mot den inre marknaden träder i kraft och säkerställa insynen i nationella initiativ som påverkar den inre marknaden. Den så kallade notifieringsskyldigheten som är förenad med direktivet gäller tekniska föreskrifter. Begreppet tekniska föreskrifter definieras utförligt i artikel 1 i direktivet. De omfattar till exempel medlemsstaternas lagar om saluföring, tillhandahållande eller användning av tjänster eller importförbud. På grundval av detta notifierades kommissionen om den ursprungliga propositionen.

(6) Notifieringsskyldigheten gäller medlemsstaterna, det vill säga den är inte beroende av om den tekniska föreskriften har utfärdats av riksdagen eller regeringen. Den omfattar samtliga delar

Betänkande ShUB 8/2026 rd

av medlemsstaten på lika villkor. Skyldigheten gäller förslag, det vill säga bestämmelser, som befinner sig på ett sådant förberedande stadium att väsentliga ändringar fortfarande kan göras (artikel 1.1 g i direktivet).

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av landskapsreformen och valfrihetssystemen inom hälso- och sjukvården konstaterat att beslut om notifiering i sig är ett ärende som enligt 3 § 2 mom. och 65 § i grundlagen hör till regeringsmakten (GrUU 65/2018 rd s. 66 och GrUU 15/2018 rd, s. 51). Grundlagsutskottet ansåg då, med hänsyn till det rådande exceptionella bedömningsläget, att bristen i social- och hälsovårdsutskottets betänkandeutkast kan åtgärdas utan att utkastet till denna del ännu en gång förs till behandling i grundlagsutskottet, i det fall att den rättsliga osäkerheten minskas genom att kommissionen underrättas om det föreslagna valfrihetssystemet och dess innehåll genom det förfarande som avses i artikel 108.3 i EUF-fördraget. Dessutom konstaterade grundlagsutskottet att alternativt måste bestämmelserna om den föreslagna valfrihetslagens ikraftträdande ändras så som grundlagsutskottet förutsatte i utlåtandet GrUU 15/2018 rd, det vill säga så att valfrihetslagen, till den del som fastställs vara relevant med avseende på EU-reglerna för statligt stöd, börjar tillämpas först när regleringen har anmälts på det sätt som avses i artikel 107 och 108 i EUF-fördraget och godkänts av kommissionen.

(7) Enligt artikel 5.1 första stycket ska medlemsstaterna omedelbart till kommissionen överlämna utkast till tekniska föreskrifter och redovisa skälen till varför det är nödvändigt att utfärda en sådan teknisk föreskrift. Enligt artikel 5.1 tredje stycket ska medlemsstaterna till kommissionen överlämna utkastet till teknisk föreskrift ännu en gång om de gör ändringar i det som i väsentlig grad förändrar dess tillämpningsområde, förkortar den tid som ursprungligen tänkts för genomförandet, lägger till specifikationer eller andra krav eller skärper dessa.

(8) Enligt artikel 6.1 får medlemsstaterna inte anta ett utkast till teknisk föreskrift före utgången av tre månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1. Enligt artikel 6.2 får medlemsstaterna från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1 inte anta något utkast till teknisk föreskrift innan sex månader har gått, om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom tre månader från samma tidpunkt inkommer med ett detaljerat utlåtande enligt vilket den planerade åtgärden kan skapa hinder för varornas fria rörlighet på den inre marknaden.

(9) Notifieringen ska således göras innan lagen godkänns och lagen får inte godkännas innan de tidsfrister som anges i direktivet har löpt ut. Notifieringen görs när förslaget fortfarande är under beredning och det är möjligt att göra väsentliga ändringar i det.

Huvudpunkterna i social- och hälsovårdsutskottets bedömning

(10) Grundlagsutskottet (GrUU 1/2025 rd), ekonomiutskottet (EkUU 43/2025 rd) och finansutskottet (FiUU 11/2025 rd) har lämnat utlåtanden om propositionen till social- och hälsovårdsutskottet. Enligt grundlagsutskottets utlåtande kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men grundlagsutskottet anser emellertid att det är nödvändigt att precisera de föreslagna bestämmelserna om testköp. Enligt grundlagsutskottet bör statsrådet dessutom följa

Betänkande ShUB 8/2026 rd

vilka konsekvenser de föreslagna ändringarna har för befolkningens hälsa och i synnerhet för familjer och barn.

(11) Vid social- och hälsovårdsutskottets sakkunnigutfrågning gick åsikterna om propositionen isär. Särskilt företrädare för näringslivet förhöll sig neutralt eller positivt till propositionen och påpekade att den kan ha positiva effekter som gynnar näringslivet. Majoriteten av dem som hördes och i synnerhet de sakkunniga inom social- och hälsovårdssektorn förhöll sig dock kritiska och ansåg att propositionen ökar tillgången till alkohol, vilket i sin tur ökar alkoholkonsumtionen och de negativa följderna av alkoholkonsumtion, såsom alkoholberoende och våld. Samtidigt ökar också kostnaderna för samhället. Dessutom uttrycktes oro över till exempel resurserna inom social- och hälsovården och konsekvenserna särskilt för barn och äldre. Hemleverans av alkoholdrycker bedömdes kunna öka alkoholkonsumtionen särskilt bland äldre med nedsatt funktionsförmåga och bland personer med problematiskt alkoholbruk, och därigenom även de skadeverkningar som i familjer orsakas av en förälders problematiska alkoholkonsumtion, särskilt sådana som drabbar barn. Vid sakkunnigutfrågningen kritiserades också i stor utsträckning att propositionen försätter finländska detaljförsäljare i en ojämlig ställning jämfört med utländska distansförsäljare eftersom distansförsäljning föreslås tillåtas i fråga om alla alkoholdrycker, medan den inhemska detaljhandeln och leveransen begränsas till svagare alkoholdrycker. Den föreslagna regleringen bedömdes också medföra en risk för att den efter en övergångsperiod skulle leda till att Alkos detaljhandelsmonopol upphör.

(12) Social- och hälsovårdsutskottet välkomnar propositionens mål att förtydliga bestämmelserna som gäller distansförsäljning och öka konsumenternas valmöjligheter, men anser att regleringen i den föreslagna formen avsevärt ökar tillgången till alkohol och alkoholens negativa effekter. Dessutom försätter den föreslagna regleringen finländska näringsidkare i en ojämlig ställning jämfört med utländska konkurrenter. De ändringar som föreslås i propositionen medför också betydande ändringar för Alkos ställning, även om avsikten enligt regeringsprogrammet inte är att ändra alkoholbolagets folkhälsouppgift och ställning.

(13) Utskottet betonar att enligt 1 § i alkohollagen är syftet med lagen att minska konsumtionen av alkoholhaltiga ämnen genom att begränsa och övervaka den anknytande näringsverksamheten i syfte att förebygga alkoholens negativa effekter för dem som konsumerar alkohol, för andra människor och för hela samhället. Sätten för att uppnå syftet som fastställs i lagen är begränsning och tillsyn av näringsverksamhet som hänför sig till alkoholhaltiga ämnen. Att begränsa tillgången till alkohol är enligt forskning det främsta sättet att minska alkoholrelaterade skador, främja folkhälsan och skydda minderåriga.

(14) För att stärka syftet med alkohollagen föreslår utskottet betydande ändringar i lagförslaget bland annat i fråga om distansförsäljning av alkohol samt leverans, övervakning och marknadsföring av alkohol. Enligt utskottet är det viktigt att statsrådet följer och bedömer vilka konsekvenser de föreslagna ändringarna har för alkoholkonsumtionen, befolkningens hälsa och i synnerhet för familjer och barn. Dessutom anser utskottet att det är viktigt att följa och bedöma om lagändringen leder till att våld eller andra negativa effekter av berusningsmedel ökar. Vid behov ska statsrådet också vidta åtgärder för att ändra lagstiftningen. *(Utskottets förslag till uttalande)*

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(15) Utskottet beklagar att man vid beredningen av propositionen i fråga om bestämmelserna om distansförsäljning inte till alla delar har beaktat det uttalande som riksdagen godkände 2017 (RSv 186/2017 rd, RP 100/2017 rd), enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen utreder bestämmelserna om distansförsäljning med hänsyn till unionsrättens krav och Högsta domstolens kommande avgörande i Visnapuu-ärendet. Vid beredningen, som social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för, gäller det enligt uttalandet att utöver de EU-rättsliga villkoren beakta att lösningarna som gäller distansförsäljning inte får utgöra en risk för att detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker med en alkoholhalt över den föreskrivna gränsen försvinner eller för att det finländska näringslivet inte längre kan fungera på lika villkor som sina utländska konkurrenter. Enligt uttalandet ska beredningen också ta hänsyn till kraven på ett flexibelt uttag av punktskatter.

Utvecklingen av alkoholmarknaden och alkoholkonsumtionen

(16) Enligt statistiska uppgifter från Institutet för hälsa och välfärd har finländarnas alkoholkonsumtion i huvudsak minskat under de senaste cirka tjugo åren. Totalkonsumtionen av alkohol trefaldigades i Finland från 1960 till 2005, då totalkonsumtionen av alkohol per invånare som fyllt 15 år var 12,1 liter hundra procentig alkohol, framgår det av propositionen (s. 23). Mellan 2007 och 2017 sjönk totalkonsumtionen av alkohol med omkring en femtedel. År 2024 var den totala alkoholkonsumtionen per person som fyllt 15 år 8,3 liter 100-procentig alkohol. Den totala konsumtionen sjönk med 4,4 procent jämfört med 2023.

(17) Trots att den totala konsumtionen har minskat påverkar alkoholen fortfarande i betydande grad hälsan, välbefinnandet och säkerheten i det finländska samhället. Kännetecknande för finländarnas alkoholkonsumtion är att konsumtionen fördelas ojämnt och att riskkonsumtionen utgör en stor andel av den totala konsumtionen. Ungefär tre fjärdedelar av all alkohol som dricks i Finland är kopplad till riskbruk. Av 20–79-åringarna riskerar 11 procent, alltså 450 000 finländare, långvariga alkoholrelaterade skador. Under 12 månader exponerades 54 procent av befolkningen i åldern 20–79 år, alltså cirka 2 180 000 personer, för risker i anknytning till berusningstillstånd. Av 20–79-åringarna exponerades 24 procent, det vill säga 975 000 personer, antingen för långtidsrisker eller för risker ungefär varje månad i anslutning till berusning (Mäkelä & Warpenius. Finländarnas alkoholkonsumtion, dryckesvanor och alkoholskador: Resultat från undersökningen om dryckesvanor. Rapport 6/2024. Institutet för hälsa och välfärd. Helsingfors.)

(18) De vanligaste hälsoriskerna i samband med alkoholbruk är alkoholens inverkan på olika cancersjukdomar, psykiska problem och sömnproblem samt sjukdomar i blodcirkulationen och matsmältningsorganen. Alkohol har konstaterats vara den vanligaste påverkansfaktorn bakom våld och olyckor. Enligt Statistikcentralens uppgifter dör varje år fler än 1 500 personer i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. Bland dem som dött på grund av alkoholrelaterade orsaker har andelen 65 år fyllda ökat betydligt under 2000-talet (2000: 15 %, 2012: 24 %, 2022: 44 %, 2023: 50 %). Dessutom har alkoholberusning varit orsaken till 12 procent av antalet dödsfall på grund av olycka. I förhållande till invånarantalet dör fler än tre gånger så många människor i Finland som i Sverige och Norge på grund av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. De alkoholrelaterade dödsfallen är mer än sex gånger fler än de narkotikarelaterade dödsfallen. (RP 131/2025 rd; statistik över dödsfall, 2024, Statistikcentralen.) Utöver hälsoskador orsakar alkohol sociala skador, det vill säga utöver våld

Betänkande ShUB 8/2026 rd

även försummelse av barnens säkerhet och välbefinnande samt ekonomiska svårigheter i familjen.

(19) Enligt propositionen (s. 20) sker största delen av försäljningen av alkoholdrycker i Finland via detaljhandeln i livsmedelsaffärer, kiosker och servicestationer. De står för cirka 52 procent av den statistikförda konsumtionen. År 2024 var Alkos andel av den statistikförda alkoholkonsumtionen cirka 36 procent och av detaljhandeln cirka 41 procent. Ännu i början av 2000-talet var Alkos andel av detaljhandeln över 50 procent.

(20) Av propositionsmotiven (s. 21) framgår att den totala alkoholkonsumtionen består av statistikförd och icke-statistikförd konsumtion. Den icke-statistikförda konsumtionen omfattar resandeförsel och inköp på internet från utlandet. Den icke-statistikförda konsumtionens andel av den totala alkoholkonsumtionen var 13 procent 2024 (totalt 5,3 miljoner liter hundra procentig alkohol). Resandeförselns andel var 85 procent och näthandelns andel cirka 15 procent (Konsumtion av alkoholdrycker 2024. Statistikrapport 29/2025. Institutet för hälsa och välfärd. 13.5.2025). Näthandelns andel av den totala alkoholkonsumtionen har under de senaste åren varierat mellan cirka två och sex procent.

(21) Metoden för insamling av data om resandeförsel av och näthandel med alkohol ändrades vid Institutet för hälsa och välfärd från ingången av 2025. Den tidigare uppföljningen som baserade sig på telefonintervjuer har ersatts med en webbpanel, vars resultat inte är jämförbara med tidigare års statistik. På grund av den ändrade insamlingsmetoden publiceras uppgifterna om resandeförsel och nätköp inte som en del av den officiella statistiken under statistikåren 2025–2027. Utifrån Institutet för hälsa och välfärds webbpanel beräknades resandeförseln mellan januari och augusti 2025 uppgå till 6,9 miljoner liter hundra procentig alkohol, medan den uppskattade mängden under samma period 2024 var 3,1 miljoner liter. För näthandelns del var skillnaderna mellan de två åren ännu större: 3,5 miljoner liter 2025 och 0,6 miljoner liter 2024. (Marke Jääskeläinen, Oona Pentala-Nikulainen, Pia Mäkelä. Selvitys alkoholien matkustajatuonnin ja verkko-ostamisen aineiston tiedonkeruun menetelmän muutoksesta ja sen vaikutuksesta. Institutet för hälsa och välfärd. Diskussionsunderlag 51/2025. Helsingfors 2025.)

Leverans och distansförsäljning av alkoholdrycker

De föreslagna bestämmelserna

(22) Enligt 35 § i den gällande alkohollagen får detaljhandel med alkoholdrycker bedrivas endast så att dryckerna överläts till kunden på ett godkänt detaljhandelsställe. En tillståndshavare får i sin nätbutik ta emot beställningar och betalningar också för alkoholdrycker om dessa hämtas från detaljhandelsstället. Enligt 27 § i alkohollagen får alkoholdrycker som köpts hos Alko (t.ex. i nätbutiken) lämnas ut till köparna i en öppen affärslokal med vars verksamhetsutövare alkoholbolaget har ingått ett avtal om utlämningsstället (s.k. avhämtningsställe). Till ett utlämningsställe får det bara levereras alkoholdrycker som köparna har beställt dit.

(23) Det föreslås att alkohollagen ändras så att det blir möjligt att leverera alkoholdrycker direkt från den inhemska detaljhandeln och alkoholbolaget till kunden. Förslaget genomförs genom att det i alkohollagen utöver detaljhandelstillståndet och serveringstillståndet införs ett nytt

Betänkande ShUB 8/2026 rd

leveranstillstånd för alkoholdrycker. Enligt propositionen får en leverantör av alkoholdrycker ta emot samt till köparen eller någon annan mottagare överlåta alkoholdrycker som har skaffats från den inhemska detaljhandeln endast om det är fråga om alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol eller alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. Leverans av alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på annat sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol är enligt propositionen tillåten endast om alkoholdrycken har köpts och mottagits från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning.

(24) Det föreslås att det i alkohollagen också entydigt föreskrivs att finländarna ska ha rätt att via distansförsäljning köpa alkohol från andra EU- och EES-länder. Enligt förslaget fogas till alkohollagen en definition av gränsöverskridande distansförsäljning som baserar sig på definitionen av distansförsäljning enligt punktskattelagen. Det är fråga om distansförsäljning när försäljaren eller någon för försäljarens räkning direkt eller indirekt sänder eller transporterar produkter från ett annat EU-land till en privatperson i Finland.

(25) Utifrån de föreslagna bestämmelserna blir det tillåtet att på distans köpa alkoholdrycker som innehåller högst 80 volymprocent etylalkohol. Gränsöverskridande distansförsäljning är tillåten utan separat försäljningstillstånd eller anmälan. Distansförsäljaren svarar för att försändelsen är försedd med en anteckning om att den innehåller alkoholdrycker samt för att det separat framgår av försändelsen, om den innehåller starka alkoholdrycker.

(26) Enligt propositionen kan distansförsäljaren själv transportera eller sända produkterna till Finland eller anlita till exempel ett transportföretag för leveransen. På motsvarande sätt som vid leverans av alkoholdrycker från inhemska detaljhandel överläts alkoholdrycker enligt propositionen även vid distansförsäljning till en leverantör av alkoholdrycker som ansvarar för överlåtelsen av alkoholdryckerna till köparen. Leveranskedjan kan omfatta även andra aktörer än leveranstillståndshavare, men leverantören av alkoholdrycker ansvarar alltid för den sista länken i leveranskedjan, det vill säga överlåtelsen till kunderna. Om en distansförsäljare själv transporterar alkoholdrycker till Finland och överlåter dem till köparen, ska distansförsäljaren ha leveranstillstånd.

(27) Utöver distansförsäljning föreslås det att också distansköp definieras i alkohollagen och att det för tydlighetens skull föreskrivs att distansköp är tillåtna. Vid distansköp ordnar köparen helt självständigt transporten av de drycker som han eller hon beställt i nätbutiken.

EU-lagstiftning om distansförsäljning av alkoholdrycker

(28) Enligt artikel 34 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) är kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan förbjudna mellan medlemsstaterna. I artikel 36 i EUF-fördraget föreskrivs dock om undantag från detta förbud. Enligt artikel 36 hindrar artikel 34 inte sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde eller att skydda industriell

Betänkande ShUB 8/2026 rd

och kommersiell äganderätt. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna.

(29) Nationella monopol är specialfall i EU-lagstiftningen, och produkter som omfattas av monopol regleras i artikel 37 i EUF-fördraget. EU-rätten möjliggör nationella monopol, så länge villkoren för försäljning eller köp av varor inte diskriminerar medborgare i medlemsländerna. Produkter som omfattas av monopol bedöms utifrån artikel 37 i EUF-fördraget och undantag från monopol utifrån artikel 34 och 36 i EUF-fördraget.

Bedömning av utgångspunkterna för bestämmelserna om distansförsäljning

(30) Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 1/2026 rd) är den föreslagna regleringen inte problematisk med avseende på 6 § i grundlagen på ett sätt som skulle påverka lagstiftningsordningen. Grundlagsutskottet anser dock att det i sig är klart att det med tanke på jämlikhetsbestämmelsen och även näringsfriheten i grundlagen vore mer motiverat att behandla både aktörer som bedriver distansförsäljning och inhemska detaljförsäljare på samma sätt.

(31) Också ekonomiutskottet konstaterar i sitt utlåtande att de föreslagna bestämmelserna inte är problemfria när det gäller konkurrensen och den gemensamma marknaden, eftersom företag från andra EU-länder kan sälja också starka alkoholdrycker genom distansförsäljning till Finland, medan företag som är verksamma i Finland får sälja drycker med alkoholhalter på högst 5,5 eller 8 procent. Ekonomiutskottet anser dock att regleringslösningen är godtagbar och motiverad, särskilt med beaktande av det nationella detaljhandelsmonopolet. Enligt ekonomiutskottet kan Finland i ett rättsligt hänseende när gäller konkurrensen och den inre marknaden inte förbjuda distansförsäljning utan att bryta mot artikel 34 och 36 i EUF-fördraget.

(32) Vid social- och hälsovårdsutskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att distansförsäljningen sannolikt kommer att öka mängden alkohol som importeras från utlandet och försvaga skattebasen samt alkoholskattens positiva effekter på folkhälsan. Flera av de sakkunniga ansåg att distansförsäljningen bör begränsas till att gälla jästa alkoholdrycker innehållande högst 8,0 volymprocent etylalkohol och på annat sätt tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. Distansförsäljning av alkoholdrycker innehållande mer än 5,5 eller 8,0 volymprocent etylalkohol bedömdes försvaga de folkhälsopolitiska grunderna för Alkos existens och möjliggöra en försäljningskanal som konkurrerar med Alko. Det framfördes också att inhemska företag har en sämre ställning än utländska aktörer, eftersom inhemska butiker och restauranger enligt den föreslagna alkohollagen får sälja och leverera drycker med en alkoholhalt på högst 5,5 eller 8,0 volymprocent etylalkohol. Sakkunniga kritiserade också propositionens bristfälliga konsekvensbedömningar och det faktum att förhandlingarna med kommissionen inte har fortsatt i tillräcklig utsträckning för att utreda om det med tanke på EU-rätten skulle vara möjligt att införa en reglering som behandlar de inhemska aktörerna mer jämlikt.

(33) Av propositionen framgår (s. 67–68) att det i beredningen övervägdes en alternativ lösning som skulle förbjuda distansförsäljning av jästa alkoholdrycker som innehåller över 8,0 volymprocent etylalkohol och på annat sätt tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 5,5

Betänkande ShUB 8/2026 rd

volymprocent etylalkohol. Enligt propositionen främjar alternativet inte varors fria rörlighet enligt EU:s grundfördrag i lika stor utsträckning som det alternativ som till slut valdes vid beredningen.

(34) En del av de sakkunniga inom EU-rätt som social- och hälsovårdsutskottet hört ansåg att det ur ett EU-rättsligt perspektiv inte är möjligt att begränsa distansförsäljningen. Också ekonomiutskottet utgår i sitt utlåtande från att Finland i ett rättsligt hänseende när gäller konkurrensen och den inre marknaden inte kan förbjuda distansförsäljning utan att bryta mot artikel 34 och 36 i EUF-fördraget. Enligt utlåtandet är det tydligt fråga om en sådan begränsning av den fria rörligheten för varor som är förbjuden enligt artikel 34 i EUF-fördraget och som inte kan motiveras med artikel 36. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna regleringslösningen är nödvändig för att förtydliga rättsläget.

(35) I sakkunnigbedömningarna av de EU-rättsliga frågorna framfördes dock också att det finns ett snävt men eventuellt genomförbart regleringsalternativ genom vilket Finland kunde begränsa distansförsäljningen till alkoholdrycker med en alkoholhalt på 5,5/8,0 procent. Enligt den bedömningen bör begränsningen av distansförsäljningen av produkter som omfattas av monopolet (Alko Ab) utvärderas utifrån artikel 34 och 36 i EUF-fördraget, varvid begränsningen ska uppfylla villkoren i artikel 36. Vid grunderna för begränsningsåtgärderna ska det särskilt säkerställas att åtgärden är icke-diskriminerande, nödvändig, lämplig och proportionell. Om distansförsäljningen begränsas till alkoholdrycker med en alkoholhalt på 5,5/8,0 procent, är en förutsättning för regleringen att hemleverans av starka alkoholdrycker inte kan tillåtas för Alko Ab, om detta förbjuds för utländska distansförsäljare. Å andra sidan kan arrangemang i likhet med den transaktion som godkändes i högsta domstolens avgörande (HD 2025:71), där säljaren inte hade sålt alkoholdrycker i Finland eller fört in dem i landet, inte förbjudas (distansköp). Regleringen bör dessutom kunna motiveras i ljuset av artikel 36 i EUF-fördraget.

(36) Social- och hälsovårdsutskottet anser med tanke på folkhälsan och förebyggandet av alkoholrelaterade skador att det är viktigt att Alko behåller sin monopolställning i fråga om detaljhandel med starka alkoholdrycker och att distansförsäljning inte öppnar för en försäljningskanal som konkurrerar med alkoholbolaget i fråga om starka alkoholdrycker. Dessutom anser utskottet att det med tanke på jämlikheten är motiverat att inhemska detaljförsäljare och utländska distansförsäljare behandlas lika i lagstiftningen. Utskottet anser det nödvändigt att precisera den föreslagna regleringen så att distansförsäljning av alkoholdrycker jämföras med den detaljhandel som bedrivs av inhemska detaljförsäljare, som utgör ett undantag från bestämmelserna om Alkos monopol, samt så att inhemska detaljförsäljare och utländska distansförsäljare behandlas lika i lagstiftningen i fråga om leverans av alkoholdrycker.

(37) Utskottet föreslår att lagförslaget ändras så att distansförsäljningen begränsas till sådana alkoholdrycker som enligt propositionen kan levereras från den inhemska detaljhandeln, det vill säga alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och som innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som tillverkats på annat sätt och som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol (17 b § 1 mom.). Med anledning av det som sägs ovan och utifrån den EU-rättsliga bedömning som utskottet fått föreslår utskottet att också leveransen av alkoholdrycker från Alko till köparen begränsas till att gälla endast ovan nämnda alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 5,5/8,0 procent (35 a §).

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(38) Utskottet understryker att artikel 36 i EUF-fördraget inte hindrar sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv eller att bevara växter. Människors hälsa och liv ska ges högsta prioritet bland de värden och intressen som åtnjuter skydd i EUF-fördraget, och det ankommer på medlemsstaterna att fastställa på vilken nivå de vill säkerställa skyddet för folkhälsan och på vilket sätt denna nivå ska uppnås. Eftersom denna nivå kan variera från en medlemsstat till en annan har medlemsstaterna prövningsrätt i det avseendet (dom Ker-Optika, C-108/09, EU:C:2010:725, punkt 58 med hänvisning till rättspraxis, samt motsvarande dom Ahokainen och Leppik, C-434/04, EU:C:2006:609, punkt 32 och 33). Utskottet hänvisar också till EU-domstolens rättspraxis enligt vilken en medlemsstat, när det råder osäkerhet om det finns risker för människors hälsa eller om sådana risker är betydande, får vidta skyddsåtgärder utan att behöva avvakta att det verkligen konstateras att sådana risker föreligger. I sådana situationer får medlemsstaten vidta åtgärder för att i den utsträckning det är möjligt minimera risken för folkhälsan.

(39) Utskottet anser att det med avseende på det skydd av hälsan som avses i artikel 36 i EUF-fördraget är nödvändigt att distansförsäljningen i enlighet med det som föreslås ovan begränsas på motsvarande sätt som detaljförsäljningen av alkoholdrycker har begränsats i Finland och att endast Alko av folkhälsoskäl ska få sälja drycker med en högre alkoholhalt än 5,5/8,0 procent. Utskottet hänvisar till Institutet för hälsa och välfärd ovan nämnda forskningsrön om alkoholens skadeverkningar och de risker för folkhälsan som är förenade med dem. Enligt utskottet kan den distansförsäljning som tillåts på samma sätt som detaljhandeln begränsas i fråga om alkoholhalten som en skyddsåtgärd med avseende på riskerna för folkhälsan. Utskottet anser att begränsningarna är nödvändiga för att skydda liv och hälsa i synnerhet i en situation där det råder stor osäkerhet kring mängden alkohol som köps i utländska nätbutiker, samtidigt som ändringarna sannolikt leder till att inköpen av alkohol från utländska nätbutiker kommer att öka. Utskottet anser att förslaget är proportionerligt eftersom det inte diskriminerar distansförsäljare i medlemsstaterna i och med att begränsningen är nödvändig för att skydda hälsan och motsvarande begränsning i fråga om försäljning och leverans av alkohol också gäller inhemska detaljförsäljare. Den begränsning i fråga om alkoholhalten som utskottet föreslår gäller på lika villkor också alla produkter oberoende av ursprung och förhindrar att produkter som omfattas av alkoholbolagets monopol kommer ut på marknaden via alternativa distributionskanaler. Den föreslagna begränsningen sträcker sig inte heller längre än vad som är nödvändigt för att trygga strukturen i alkoholbolagets monopol, eftersom den tillåter distansförsäljning av svagare alkoholdrycker.

(40) Utskottet konstaterar att de föreslagna ändringarna i procentgränserna skiljer sig avsevärt från det som föreslås i propositionen. Med beaktande av den EU-rättsliga bedömning som presenteras i propositionen är ändringen av procentgränserna vid distansförsäljning en sådan ändring som med sannolikt skulle kräva en notifiering till kommissionen.

Detaljförsäljning av alkohol – beskattning och tillsyn

(41) Gränsöverskridande distansförsäljning är tillåten utan separat försäljningstillstånd eller anmälan, framgår det av propositionen. Vid distansförsäljning är säljaren dock skattskyldig i Finland i fråga om punktskatterna, det vill säga punktskatten på alkohol och alkoholdrycker samt

Betänkande ShUB 8/2026 rd

dryckesförpackningar. Vid distansförsäljning till Finland ska säljaren dessutom betala mervärdesskatt till Finland.

(42) Enligt 80 § i punktskattelagen (182/2010)), som trädde i kraft i september 2024, ska distansförsäljaren innan transporten av produkterna påbörjas till Skatteförvaltningen anmäla de produkter som avsänds till Finland och ställa säkerhet för betalning av alkoholskatt. Skatteförvaltningen ger därefter distansförsäljaren en unik identifieringskod för försändelsen. Distansförsäljaren ska ge in koden till det företag som ansvarar för transporten av produkterna. Distansförsäljare som har en skatterepresentant i Finland ska ge in dennes punktskattenummer till det transportföretag som ansvarar för transporten av produkterna. Om distansförsäljaren inte ger in identifieringskoden till transportföretaget är det fråga om en försummelse för vilken distansförsäljaren enligt lag ska påföras en försummelseavgift (39 § 2 mom. 1 punkten i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ, 768/2016). Transportföretaget eller föraren ska på begäran visa upp identifieringskoden för den behöriga myndigheten, i praktiken Tullen eller Skatteförvaltningen. I september 2024 fogades till punktskattelagen också en bestämmelse enligt vilken köparen vid distansförsäljning är solidariskt ansvarig för betalningen av punktskatt tillsammans med distansförsäljaren, om distansförsäljaren har underlåtit att anmäla produkterna till Skatteförvaltningen innan de avsänts till Finland och inte har ställt säkerhet.

Definitionen av distansförsäljning i 3 § 1 mom. 19 punkten i den föreslagna alkohollagen motsvarar definitionen i 6 § 10 punkten i punktskattelagen. Definitionen av distansförsäljning av alkoholdrycker omfattar också situationer där någon för säljarens räkning direkt eller indirekt sänder eller transporterar alkoholdrycker till Finland. Som distansförsäljning enligt de föreslagna bestämmelserna räknas således också en situation där en försäljare av alkoholdrycker som är etablerad i ett annat EU-land till exempel delar kontaktuppgifterna till ett transportföretag i sin nätbutik, eftersom säljaren då indirekt deltar i transporten av alkoholdrycker. Säljaren omfattas i en sådan situation av ovan nämnda skattskyldigheter och kan påföras en försummelseavgift för punktskatter.

(43) Om köparen helt självständigt ordnar transporten av alkoholdrycker som han eller hon beställt i en nätbutik (distansköp), tillämpas bestämmelserna om privatpersoners förvärv i 74 § i punktskattelagen. Vid distansköp är det köparen som är punktskatteskyldig.

(44) Enligt propositionen har distansförsäljningen av alkohol attraherat kunder på grund av betydligt förmånligare priser än i Finland, vilket framför allt har berott på att punktskatt på alkohol och dryckesförpackningar, som enligt lag ska betalas i Finland, inte har betalats för dryckerna. Enligt finansutskottets utlåtande (FiUU 11/2025 rd) har Skatteförvaltningen utifrån statistikrapporten ”Resandeförsel och näthandel av alkoholdrycker”, som grundar sig på en enkätundersökning och som publiceras årligen av Institutet för hälsa och välfärd, bedömt att andelen olaglig distansförsäljning av alkohol år 2023 var cirka 98,4 procent (cirka 7,3 miljoner liter) och år 2024 cirka 99 procent (8,9 miljoner liter) av den distansförsäljning som riktades till Finland. Enligt Skatteförvaltningens uppskattning har alkoholskatt för alkoholdrycker som distansförsäljare fört in i landet inte betalats till ett belopp av cirka 25 miljoner euro år 2023 och cirka 40 miljoner euro år 2024, om man utgår från att dryckerna motsvarar den struktur som distansförsäljarna har anmält för motsvarande tidpunkt. Dessutom ska det för alkoholdrycker som

Betänkande ShUB 8/2026 rd

köps från nätbutiker betalas dryckesförpackningsskatt. Enligt uppgift skulle beloppet för år 2023, baserat på de mängder alkoholdrycker som framgår av enkätundersökningen, ha varit cirka 4 miljoner euro. Dessutom skulle det, om all näthandel med alkoholdrycker var distansförsäljning, enligt finansutskottets utredning ha uppburits mervärdesskatt på cirka 17 miljoner euro för näthandeln år 2023, beräknat utifrån den inhemska prisnivån för alkoholdrycker. Om man utöver den alkoholskatt som det uppskattas att inte betalats 2024 (40 miljoner euro) lägger till den obetalda dryckesförpackningsskatten (uppskattningsvis 4 miljoner euro) och mervärdesskatten (17 miljoner euro) för 2023, uppgår de obetalda skatterna till minst 61 miljoner euro. Vid social- och hälsovårdsutskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att de obetalda skatterna vid distansförsäljning årligen uppgår till mellan 80 och 100 miljoner euro, och enligt en bedömning till och med till 285 miljoner euro.

Bedömning

(45) Vid social- och hälsovårdsutskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att distansförsäljningen ska vara tillståndspliktig verksamhet eller att distansförsäljarna ska vara skyldiga att registrera sig för att de de facto ska kunna nås av myndigheterna och för att deras skyldighet att betala skatt och märka försändelserna ska kunna övervakas. Det framfördes också att det i praktiken är nästan omöjligt att använda testköp som tillsynsметод vid tillsynen över leveranser av drycker som sålts via gränsöverskridande distansförsäljning, eftersom tillsynsmyndigheten inte har information om distansförsäljarna och distansförsäljarna inte heller har någon skyldighet att ha information om vem som överlåter alkoholdryckerna till kunden. I situationer där en leverantör av drycker saknar leveranstillstånd eller leveranspass har tillsynsmyndigheten inte behörighet att ingripa eller ålägga påföljder.

(46) Finansutskottet betonar i sitt utlåtande (FiUU 11/2025 rd) vikten av skattekontroll och anser att det är viktigt att säkerställa tillräckliga resurser. Finansutskottet anser också att det är viktigt att social- och hälsovårdsutskottet lägger till verktyg i alkohollagen som bidrar till att säkerställa att distansförsäljare fullgör sina skattskyldigheter och övriga skyldigheter samt effektiviserar skattekontrollen. I anslutning till detta föreslår finansutskottet i sitt utlåtande en registreringsskyldighet för distansförsäljare. Finansutskottet föreslår att en identifieringskod som visar att skatterna har betalats av köparen eller säljaren ska fogas till det alkoholparti som levereras och att den som levererar alkoholpartiet ska vara skyldig att kontrollera att koden finns innan partiet tas för transport, med beaktande av eventuella begränsningar enligt punktskattedirektivet.

(47) Ekonomiutskottet (EkUU 43/2025 rd) betonar också behovet av att utreda om en separat registreringsskyldighet som baserar sig på alkohollagstiftningen är lämplig och fungerande för att säkerställa betalningen av skatt på försäljning och köp av alkoholdrycker på distans.

(48) Enligt propositionen har distansförsäljning i beredningen bedömts både som tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet. Tillståndspliktig distansförsäljning skulle ge tillsynsmyndigheten större befogenheter. I tillståndspliktig verksamhet kan tillstånd i sista hand rentav förvägras, om en aktör inte fullgör sina skyldigheter. Ett tillstånds- eller anmälningsförfarande ansågs dock enligt propositionen öka distansförsäljarnas administrativa börda och därför ansågs det vara mer ändamålsenligt att tillsynen och regleringen så långt som

Betänkande ShUB 8/2026 rd

möjligt riktas mot innehavare av leveranstillstånd och inte distansförsäljare. En annan utmaning var att den inhemska tillsynsmyndighetens befogenheter i utlandet är begränsade. Därför ansågs det att införandet av ett tillståndsförfarande för distansförsäljning inte nödvändigtvis skulle uppfylla kraven på begränsningarnas proportionalitet enligt artikel 36 i EUF-fördraget.

(49) Utskottet anser att det med tanke på genomförandet av alkoholtillsynen och skattekontrollen är viktigt att tillsynsmyndigheten vet vilka aktörer som idkar distansförsäljning till Finland. För att effektivisera tillsynen över distansförsäljare och skattekontrollen föreslår social- och hälsovårdsutskottet utifrån finansutskottets utlåtande och sakkunnigutfrågningen att det till lagförslaget fogas en bestämmelse om distansförsäljarens registreringskyldighet, det vill säga skyldighet att göra en anmälan om att verksamheten inleds till Tillstånds- och tillsynsverket (17 b § 1 mom.). Syftet med anmälningsskyldigheten är att säkerställa att aktörerna vid behov kan nås av tillsynsmyndigheten till exempel i situationer där alkoholdrycker inte överlåtits till en innehavare av leveranstillstånd. Dessutom underlättar anmälningsskyldigheten skattekontrollen.

(50) Enligt 80 § i den gällande punktskattelagen får distansförsäljaren en unik identifieringskod av Skatteförvaltningen som distansförsäljaren ska ge in till det transportföretag som ansvarar för transporten. För att effektivisera skattekontrollen föreslår utskottet att det till lagförslaget fogas en bestämmelse om att en leverantör av alkoholdrycker får överlåta alkoholdrycker till mottagaren endast om försändelsen har en identifieringskod som visar att skatterna har betalats av köparen (17 b § 2 mom.).

(51) Utskottet noterar att enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet är ändringarna i distansförsäljarnas skyldigheter, såsom registreringskyldigheten och ändringen av anteckningsskyldigheterna samt transportföretagens skyldighet att kontrollera identifieringskoden sådana ändringar som bör notifieras till kommissionen.

Förutsättningar och villkor för leverans av alkohol

De föreslagna bestämmelserna

(52) Genom propositionen tillåts att alkoholdrycker från den inhemska detaljhandeln och alkoholbolaget levereras till kunden av en innehavare av leveranstillstånd. Också alkoholdrycker som har köpts via gränsöverskridande distansförsäljning får levereras till köparen av en innehavare av leveranstillstånd.

(53) Alkoholdrycker får enligt propositionen levereras av en innehavare av leveranstillstånd endast i enlighet med de försäljningstider för alkohol som föreskrivs i alkohollagen, det vill säga mellan klockan 9 och 21. Alkoholdrycker som köpts hos alkoholbolaget får dock överlåtas endast i enlighet med alkoholbolagets försäljningstider. I samband med överlåtelse av alkoholdrycker är mottagaren dessutom enligt propositionen skyldig att på begäran styrka sin ålder för leverantören av alkoholdryckerna. I lagen föreslås också bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för leveranstillstånd för alkoholdrycker.

(54) De detaljhandels- och serveringsförbud som det föreskrivs om i alkohollagen utsträcks enligt propositionen till att även omfatta leveranser av alkoholdrycker och överlåtelse av

Betänkande ShUB 8/2026 rd

alkoholdrycker i annan näringsverksamhet. På motsvarande sätt som vid detaljhandel och servering får alkoholdrycker inte heller vid leverans överlåtas till personer som inte har fyllt 18 år, till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande eller om det finns grundad anledning att befara att alkoholdrycker överlåts eller förmedlas olovligen. Dessutom föreslås det att det till alkohollagen fogas särskilda bestämmelser om att alkoholdrycker inte får levereras till exempelvis tjänsteenheter inom hälso- och sjukvården, vissa enheter inom socialvården samt platser där det ordnas småbarnspedagogik, förskoleundervisning eller grundläggande utbildning.

(55) Enligt propositionen ska innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker se till att de leverantörer av alkoholdrycker som agerar för dennes räkning har tillräcklig kompetens. Innehavaren av leveranstillstånd ska se till att dess leverantörer av alkoholdrycker har ett intyg (leveranspass) enligt den av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovård (Tillstånds- och tillsynsverket från och med 1.1.2026) godkända modellen som visar kännedom om regleringen av och anvisningarna för leveranser enligt alkohollagen.

Bedömning

(56) Social- och hälsovårdsutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna om leverans av alkohol avsevärt kan öka skadeverkningarna av alkohol och försämrå alkoholtillsynen och att de därför står i strid med alkohollagens syfte att skydda folkhälsan. Propositionen gör det möjligt att överlåta alkohol nästan var som helst, vilket försvagar både myndigheternas och näringsidkarnas tillsynsmöjligheter. Vid leverans av alkoholdrycker är det också svårare att övervaka att överlåtelseförbuden iakttas än vid köp i butik.

(57) Flera av de aktörer som social- och hälsovårdsutskottet hört ansåg att det bör krävas stark autentisering av köparen vid leverans av alkoholdrycker. Detta motiverades med att stark autentisering gör det svårare för minderåriga att försöka köpa alkohol och förhindrar således att alkoholdrycker överlåts till minderåriga. Flera av de aktörer som utskottet hört ansåg också att det i propositionen bör förutsättas att mottagaren ska styrka sin ålder i samband med varje överlåtelse. Dessutom har flera sakkunniga framfört att alkoholdryckerna bör levereras först ett visst antal timmar efter beställningen eller eventuellt följande dag. Ett förbud mot så kallad snabbleverans bedömdes kunna minska berusade personers försök att köpa alkohol och förhindra långvarigt drickande.

(58) Social- och hälsovårdsutskottet anser det vara ytterst viktigt att förhindra minderårigas försök att köpa alkoholdrycker och säkerställa att alkoholdrycker inte överlåts till minderåriga. Utskottet föreslår att lagförslaget kompletteras med en bestämmelse om köparens skyldighet att styrka sin ålder vid köp av alkoholdrycker som levereras till köparen. Utskottet föreslår att om alkoholdrycken köps via distansförbindelse, ska den som köper alkoholdrycken styrka sin ålder med stark autentisering (40 § 2 mom.). Vidare föreslår utskottet att lagförslaget kompletteras med en bestämmelse enligt vilken detaljförsäljaren, alkoholbolaget och distansförsäljaren i samband med näthandel genom stark autentisering ska säkerställa att köparen inte är under 18 år eller, i samband med näthandel med starka alkoholdrycker, under 20 år (35 § 4 mom.). Samtliga ovan föreslagna bestämmelser gäller såväl distansförsäljning och anknyttande leverans som leverans från den inhemska detaljhandeln och alkoholbolaget.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(59) För att effektivisera övervakningen av åldersgränserna föreslår utskottet att 40 § 3 mom. i lagförslaget ändras så att den som tar emot en leverans av alkoholdrycker alltid är skyldig att styrka sin ålder för leverantören av alkoholdrycker med en i 1 mom. avsedd tillförlitlig fotoförsedd handling som utfärdats av en myndighet. Dessutom föreslår utskottet att 35 a § i lagförslaget kompletteras med en bestämmelse enligt vilken mottagarens ålder i samband med överlåtelse av alkoholdrycker ska kontrolleras i en sådan fotoförsedd handling som avses ovan (35 a § 3 mom.). Utskottet konstaterar att de föreslagna bestämmelserna också främjar genomförandet av de testköp som föreslås i propositionen.

(60) För att skapa förutsättningar för tillsynen anser utskottet det vara viktigt att leverantören av alkoholdrycker dokumenterar uppgifterna som hänför sig till kontroll av mottagarens ålder och överlåtelse av alkoholdrycker. Utskottet föreslår att lagförslaget kompletteras med en bestämmelse om att uppgifter om åldersverifiering och om tidpunkten för överlåtelse av alkoholdrycker ska förvaras i tillståndshavarens register i två år från det att verifieringen utfördes, varefter uppgifterna ska raderas (35 a § 3 mom.).

(61) Utskottet anser att det med tanke på förebyggandet av alkoholrelaterade skador är motiverat att lagstiftningen inte tillåter snabbleveranser av alkoholdrycker. Utskottet föreslår att lagförslaget kompletteras med en bestämmelse, enligt vilken alkoholdryckerna från levereras tidigast 24 timmar efter att beställningen har gjorts (nytt 42 a § 2 mom.).

(62) Flera av de instanser som social- och hälsovårdsutskottet hörde framförde synpunkter på de föreslagna bestämmelserna om platser som omfattas av leveransförbud. Det föreslogs bland annat att alkoholleveranser bör tillåtas endast till hem- eller företagsadresser. Dessutom framfördes det att leveransförbudet bör gälla till exempel platser där barn och unga samlas, enheter inom socialvården, offentliga platser och platser enligt 4 § i ordningslagen där det är förbjudet att inta berusningsmedel. Å andra sidan framfördes det att leveransförbudet i praktiken är problematiskt och att det med tanke på rättsskyddet för både tillståndshavaren och enskilda leverantörer bör vara entydigt vilka platser som omfattas av leveransförbud.

(63) Utskottet anser det viktigt att särskilt förebygga att bestämmelserna möjliggör leverans av alkoholdrycker till platser där minderåriga vistas. Utskottet föreslår med stöd av sakkunnigytrandena att lagförslaget ändras så att alkoholdrycker får levereras endast till hem- eller företagsadresser (35 a § 1 mom.). Den föreslagna ändringen kan minska ordningsstörningar till följd av alkoholleveranser, när drycker inte kan beställas exempelvis till offentliga platser. Dessutom föreslår utskottet att 37 § om leveransförbud kompletteras med ett omnämmande av att alkoholdrycker inte heller får levereras till läroanstalter på andra stadiet (37 § 4 mom. 5 punkten).

(64) Social- och hälsovårdsutskottet anser det vara viktigt att innehavaren av ett leveranstillstånd de facto kan svara för att verksamheten är lagenlig och styra och övervaka sin personal som levererar alkoholdrycker. Ett plattformsföretag har ingen arbetsledningsrätt i fråga om sina bud, alltså har företaget inte rätt att förbjuda buden att anlita ersättare, och därmed inte heller rätt att få information om dessa ersättare. Därför föreslår utskottet att 38 § i lagförslaget kompletteras med ett krav på att den som levererar alkoholdrycker ska arbeta under ledning och tillsyn av tillståndshavaren (38 § 3 mom.) för att tillsynsmyndigheten ska ha information om vem som de facto idkar näring.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(65) Propositionen innehåller inga begränsningar i fråga om mängden alkoholdrycker som levereras. Utskottet anser att det med tanke på hälsoskyddet och för att minska ordningsstörningar är nödvändigt att tillsynsmyndigheten av grundad anledning kan begränsa mängden alkohol som levereras och föreslår utifrån sakkunnigutfrågningen att det till lagförslaget fogas en bestämmelse om att den maximala mängden alkoholdrycker som får levereras kan begränsas i tillståndsvillkoren för leveranstillstånd för alkoholdrycker (17 a § 2 mom.). Mängden alkoholdrycker som levereras kan begränsas om det är nödvändigt för att trygga övervakningen i en situation där myndigheten har anledning att anta att de lagstadgade skyldigheterna inte iaktas vid överlåtelse av alkoholdrycker.

(66) Ekonomiutskottet anser i sitt utlåtande att propositionen allmänt taget förbättrar marknadens funktion och ökar konkurrensen, eftersom det blir möjligt för alla innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker att leverera alkoholdrycker. Samtidigt anser ekonomiutskottet dock att propositionen försämrar Alkos förutsättningar att uppfylla sin uppgift. För att stärka Alkos uppgift och verksamhetsförutsättningar anser ekonomiutskottet att Alkos öppettider bör utvidgas så att Alko kan hålla öppet på söndagar och helgdagar som infaller på en vardag, och att de separata begränsningarna av leveranstiderna för Alkos del bör slopas. Social- och hälsovårdsutskottet betonar att syftet med begränsningarna av Alkos öppettider är att begränsa tillgången till starkare alkoholdrycker och på så sätt minska de alkoholrelaterade skadorna. Utskottet anser att det för att trygga alkohollagens syften och folkhälsan inte är motiverat att utvidga Alkos öppettider och förespråkar därför inte att Alkos öppettider utvidgas jämfört med nuläget. Social- och hälsovårdsutskottet anser dock att det är motiverat att på överlåtelse av alkoholleveranser från Alko tillämpa samma leveranstider som i fråga om andra alkoholleverantörer (klockan 9–21), eftersom Alko på grund av den ändring som utskottet föreslår endast kan leverera alkoholdrycker som innehåller högst 5,5/8,0 volymprocent etylalkohol.

Testköp, handräkning och påföljder

(67) *Testköp.* Enligt den föreslagna 62 § i alkohollagen har den behöriga myndigheten rätt att utföra testköp, om det behövs för skötseln av en tillsynsuppgift som gäller leverans av alkoholdrycker. Den behöriga myndigheten har också rätt att använda myndiga frivilliga personer vid utförandet av testköp. I ljuset av propositionsmotiven (s. 57) är syftet med testköp att övervaka framför allt att de föreslagna överlåtelseförbuden iaktas.

(68) Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande (GrUU 1/2026 rd) uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelserna om testköp och kraven på noggrann avgränsning. I propositionsmotiven (s. 135–136) behandlas enligt grundlagsutskottet endast delvis de förutsättningar för att anförtro offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter som följer av 124 § i grundlagen. I propositionen bedöms till exempel inte de behörighetskrav, det tjänsteansvar eller den skadeståndsskyldighet som hänför sig till frivilliga. Det föreslås inte heller några bestämmelser om dessa. Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 1/2026 rd) förblir det exakta användningsändamålet och användningssättet för den föreslagna regleringen om testköp tämligen öppet utifrån propositionen och den utredning som grundlagsutskottet fått. Även om grundlagsutskottet anser att tillsynen över iakttagandet av överlåtelseförbuden i sig är motiverad, är det av de orsaker som nämns ovan inte möjligt att helt försäkra sig om att den föreslagna

Betänkande ShUB 8/2026 rd

regleringen om användningen av frivilliga är ändamålsenlig med tanke på 124 § i grundlagen. I detta avseende vore en mer motiverad regleringslösning att göra testköp till en befogenhet som föreskrivits för en myndighet, varvid det också skulle säkerställas att den här befogenheten som är central med tanke på utförandet av tillsynsuppgiften genomförs under tjänsteansvar. Enligt grundlagsutskottet är det oberoende av hur den föreslagna regleringen genomförs nödvändigt att precisera den så att innehållet i den tillsyn som ansetts vara möjlig genom testköp och som enligt utredning till grundlagsutskottet sannolikt kommer att begränsas i synnerhet till åldersgränskontroll mer noggrant ska framgå av regleringen.

(69) Också i sakkunnigyttrandena till social- och hälsovårdsutskottet har man fäst uppmärksamhet vid den föreslagna regleringen om testköp och att den förblir öppen. Enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet är det viktigt att kunna anlita frivilliga testköpare för att säkerställa övervakningen av överlåtelsesituationer. Syftet med testköpen är särskilt att övervaka att åldersgränserna iakttas och för att genomföra övervakningen bör man vid testköpen kunna anlita unga som till exempel nyss fyllt 18 år. Användningen av frivilliga testköpare gör det möjligt att i större utsträckning anlita yngre personer i överlåtelsesituationer. Utöver åldersgränserna kan man i samband med testköpen också övervaka att leveranstiderna iakttas. Utöver åldersgränserna är det däremot inte möjligt att i samband med testköpen övervaka andra överlåtelseförbud (berusning eller störande beteende och olovlig överlåtelse eller förmedling av alkoholdrycker).

(70) Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att lagförslaget med anledning av grundlagsutskottets utlåtande preciseras så att det i 62 § 4 mom. uttryckligen föreskrivs om situationer där den behöriga myndigheten har rätt att göra testköp. Enligt utskottets förslag förutsätter testköp att det behövs för tillsynen över att förbudet mot överlåtelse av leverans enligt 37 § 1 mom. 1 punkten (minderårig person) eller 37 § 2 mom. (person som inte har fyllt 20 år) eller leveranstiden enligt 42 a § 1 eller 2 mom. iakttas.

(71) Dessutom föreslår utskottet att 62 § 4 mom. kompletteras med att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på en frivillig testköpare som utför ett sådant testköp som avses i paragrafen och att bestämmelser om testköparens skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

(72) *Handräckning.* Enligt 65 § i den gällande alkohollagen har tillsynsmyndigheterna rätt att av andra myndigheter få handräckning för tillsynen över efterlevnaden av alkohollagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen och bestämmelserna. I propositionen föreslås inga ändringar i den gällande bestämmelsen om handräckning.

(73) Sakkunniga har påpekat att polisens handräckning i tillsynsuppgifter enligt alkohollagen bör vara avgiftsfri när övervakningen baserar sig på myndighetens eget initiativ eller på en lagstadgad uppgift. Detta tryggar tillsynen också i de situationer där tillsynen inte kan utföras utan handräckning. För att säkerställa att tillsynen kan genomföras föreslår utskottet att det till lagförslaget fogas en bestämmelse om tillsynsmyndigheternas rätt att avgiftsfritt få handräckning av polisen (65 §).

Betänkande ShUB 8/2026 rd

(74) *Påföljdsavgifter.* I 71 § i den gällande alkohollagen föreskrivs det om en påföljdsavgift som tillståndsmyndigheten kan ålägga tillståndshavaren att betala, om tillståndshavaren bryter mot vissa bestämmelser i alkohollagen. Påföljdsavgiften kan vara minst 300 euro och högst 1 000 euro. Enligt propositionen ska påföljdsavgift i fortsättningen också kunna påföras i situationer där tillståndshavaren bryter mot skyldigheterna relaterade till leverans av alkoholdrycker eller där distansförsäljaren bryter mot skyldigheten att i leveransen anteckna att den innehåller alkoholdrycker.

(75) Vid utskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att påföljdsavgiften på 1 000 euro är för låg och flera aktörer ansåg att den övre gränsen för påföljdsavgiften bör vara minst 20 000 euro, vilket föreslogs i den återtagna propositionen RP 173/2024 rd. Utskottet anser att det med tanke på påföljdsavgiftens verkningsfullhet och förebyggande effekt är motiverat att avgiftens maximibelopp höjs avsevärt och föreslår därför att 71 § i lagförslaget ändras så att påföljdsavgiften kan vara högst 20 000 euro.

Marknadsföring

(76) Enligt den gällande alkohollagen är det tillåtet att marknadsföra svaga alkoholdrycker, men vid marknadsföringen ska iakttas de bestämmelser i 50 § 2 mom. i alkohollagen som förbjuder marknadsföring av svaga alkoholdrycker i vissa situationer eller för en viss målgrupp, såsom minderåriga. Marknadsföring av starka alkoholdrycker, såsom marknadsföring på nätet, i streamingtjänster, på tv och radio samt i tidningar och tidskrifter, är däremot enligt huvudregeln i 50 § 1 mom. i den gällande alkohollagen helt förbjuden. Undantag från marknadsföringsförbudet för starka alkoholdrycker regleras i 50 § 3 mom., och i de undantagssituationer som anges där ska dessutom förbuden enligt 50 § 2 mom. iakttas.

(77) I propositionen föreslås det att bestämmelserna om marknadsföring av alkoholdrycker ändras så att det framöver är tillåtet att marknadsföra starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster. Det blir alltså möjligt för aktörer etablerade i Finland att i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet marknadsföra starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster. Bestämmelserna om marknadsföring tillämpas också på marknadsföring i Finland, alltså får starka alkoholdrycker enligt propositionen framöver marknadsföras på nätet och i streamingtjänster också i Finland.

(78) I propositionen konstateras det (s. 55) att tillåtandet av marknadsföring av starka alkoholdrycker i större utsträckning ökar exponeringen för alkoholmarknadsföring, vilket kan medföra konsekvenser för alkoholkonsumtionen och därmed alkoholrelaterade nackdelar. Också vid sakkunnigutfrågningen framfördes det att den digitala marknadsföringen ökar konsumtionen särskilt bland personer med riskbruk av alkohol och unga. Det framfördes att marknadsföring av alkoholdrycker på nätet inte bör tillåtas helt i den utsträckning som föreslås utan den bör begränsas till företagets egna webbsidor och kanaler i sociala medier. En del av de sakkunniga föreslog också att förslagen om marknadsföring förkastas helt och hållet.

(79) Enligt ekonomiutskottets utlåtande kan det med tanke på jämlika konkurrensvillkor anses inkonsekvent att det också i fortsättningen ska vara förbjudet att marknadsföra starka alkoholdrycker på inhemska tv- och radiokanaler och att det också för marknadsföringen av svaga

Betänkande ShUB 8/2026 rd

alkoholdrycker finns omfattande tidsbegränsningar samtidigt som marknadsföring tillåts i större utsträckning i andra kanaler. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att i samband med kommande reformer av alkohollagstiftningen på ett heltäckande sätt följa och bedöma konsekvenserna av regleringen av marknadsföringen och vilka alternativ det finns.

(80) Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att marknadsföringen av starka alkoholdrycker utifrån sakkunnigyttrandena kan bedömas öka skadeverkningarna av alkohol. Utskottet ställer sig därför inte bakom den föreslagna regleringen som gör det möjligt att marknadsföra starka alkoholdrycker på nätet och i streamingtjänster, utan föreslår att 50 § i lagförslaget förkastas. Det innebär att den gällande bestämmelsen i 50 § i alkohollagen förblir i kraft, enligt vilken marknadsföring av starka alkoholdrycker enligt huvudregeln i 50 § 1 mom. är helt förbjuden. Således realiseras inte heller de inkonsekvenser i marknadsföringen av alkoholdrycker ur konkurrenssynpunkt som påtalas i ekonomiutskottets utlåtande.

(81) Propositionen innehåller inget förbud mot influerarmarknadsföring av alkoholdrycker eller mot marknadsföring baserad på inköpshistorik. Vid social- och hälsovårdsutskottets sakkunnigutfrågning föreslog flera aktörer att det till lagförslaget bör fogas ett förbud mot influerarmarknadsföring av alkoholdrycker, vilket bedömdes kunna skydda i synnerhet barn och unga. Dessutom föreslog flera aktörer ett förbud mot riktad marknadsföring baserad på inköpshistorik, eftersom riktad marknadsföring bedömdes påverka särskilt dem som konsumerar mycket alkohol.

(82) För att förhindra att alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna i anslutning till den ökar, föreslår social- och hälsovårdsutskottet utifrån sakkunnigyttrandena att lagförslaget kompletteras med bestämmelser om förbud mot influerarmarknadsföring av alkoholdrycker (50 § 2 mom. 12 punkten) och förbud mot marknadsföring som baserar sig på inköpshistorik (50 § 2 mom. 13 punkten). Enligt utskottets förslag ska dessa förbud iakttas vid marknadsföring av både svaga och starka alkoholdrycker.

DETALJMOTIVERING

3 §. Definitioner. Utskottet föreslår att 1 mom. 11 punkten preciseras så att definitionen gäller inhemska detaljhandeln. Det behöver göras eftersom även om gränsöverskridande distansförsäljning kan jämföras med detaljhandel, ska alkoholdrycker endast vid inhemska detaljhandel överlåtas direkt till köparen av alkoholdryckerna, innehavaren av leveranstillstånd eller en leverantör av alkoholdrycker som sköter en leverans som har ordnats av innehavaren av leveranstillstånd för leverans till köparen eller någon annan mottagare. Vid distansförsäljning behöver leveranstillstånd enligt 17 b § innehåsa endast av den aktör i sista hand som överlåter alkoholdryckerna till köparen eller någon annan mottagare. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsens ordalydelse preciseras så att ”någon som handlar för innehavarens räkning” används i stället för ”en leverantör av alkoholdrycker som sköter en leverans som ordnats av en innehavare av leveranstillstånd”, eftersom en alkoholdryck enligt propositionsmotiven också i fortsättningen kan överlåtas från detaljförsäljning både till en innehavare av leveranstillstånd och till en person som handlar för innehavarens räkning, men som inte behöver vara en leverantör av alkoholdrycker som överlåter alkoholdrycken till mottagaren. Vidare föreslår utskottet att

Betänkande ShUB 8/2026 rd

ordalydelsen preciseras så att man i bestämmelsen i stället för ”köpare” använder begreppet ”kund” på samma sätt som i 35 § 1 mom., eftersom avsikten enligt propositionsmotiven är att också i fortsättningen tillåta att alkoholdrycken överlämnas även till en person som utan arvode hämtar alkoholdrycken för köparens räkning och inte bara till den som innehar leveranstillstånd och någon som handlar för dennes räkning.

Dessutom föreslår utskottet att definitionen i 1 mom. 18 punkten preciseras så att leverantören av alkoholdrycker ska arbeta under ledning och tillsyn av innehavaren av leveranstillståndet. Syftet med bestämmelsen är att se till att tillsynsmyndigheten har kännedom om vem som de facto idkar näring. När någon arbetar under tillståndshavarens ledning och tillsyn säkerställs det att tillståndshavaren har en faktisk och omedelbar möjlighet att styra och övervaka hur den personal som överlåter alkoholdryckerna agerar och att ingripa vid missförhållanden. Leverantören av alkoholdrycker behöver inte nödvändigtvis stå i anställningsförhållande till tillståndshavaren, utan det räcker att tillståndshavaren har rätt att leda och övervaka arbetet när det gäller den personal som överlåter alkoholdryckerna. På så sätt är det exempelvis tillåtet att anlita inhyrd personal.

Utskottet föreslår att definitionen i 1 mom. 19 punkten preciseras så att gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker avser detaljhandel.

6 §. Undantag från tillståndsplikten. Utskottet föreslår preciseringar av de procentuella gränser som är tillåtna vid distansförsäljning 1 mom. 8 punkten. Således föreslås momentet ange att gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som framställs genom jäsning och innehåller över 2,8 volymprocent och högst 8,0 volymprocent etylalkohol och på annat sätt framställda alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent och högst 5,5 volymprocent etylalkohol är tillåten i enighet med vad som föreskrivs i 17 b §.

I 2 mom. föreslår utskottet en ändring som innebär att gränsöverskridande distansförsäljning beaktas i de undantag som gäller Alkos ensamrätt till detaljhandel. Det innebär således att Alko enligt momentet har ensamrätt till detaljhandel med alkoholdrycker med de undantag som anges i 1 mom. 1—3 punkten samt 17 och 17 b §.

11 §. Anmälan om förändringar. Utskottet föreslår att 4 mom. kompletteras så att det föreskrivs om tillståndsmyndighetens möjlighet att kräva behövlig tilläggsutredning av sökanden.

17 a §. Leveranstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras så att leveranstillstånd för alkoholdrycker gäller transport och överlåtelse till köparen eller någon annan mottagare alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. Preciseringen behövs efter eftersom alkoholdrycker som innehåller mer än 5,5/8,00 procent alkohol inte får levereras.

I 2 mom. föreslår utskottet en komplettering som innebär att tillståndsvillkoren och begränsningarna i leveranstillståndet också kan gälla den maximala mängden alkoholdrycker

Betänkande ShUB 8/2026 rd

som får levereras vid transport. Genom att begränsa mängderna går det att minska risken för att någon beställer alkohol för vidareförmedling exempelvis till minderåriga. På samma sätt som i fråga om andra tillståndsvillkor kan också ett tillståndsvillkor som gäller leveransmängder uppställas endast om de villkor som anges i momentet är uppfyllda. Det innebär att tillståndsvillkor får ställas, om det är nödvändigt för att trygga övervakningen i en situation där myndigheten har anledning att anta att de lagstadgade skyldigheterna inte iakttas vid överlåtelse av alkoholdrycker. Det kan vara motiverat att uppställa ett tillståndsvillkor som gäller leveransmängderna exempelvis om det finns skäl att misstänka att en viss innehavare av leveranstillstånd levererar stora mängder alkoholdrycker till sådana tillställningar som i huvudsak minderåriga deltar i.

Dessutom föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om tillståndsmyndighetens möjlighet att begära kompletterande utredningar av sökanden.

17 b §. Gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker är tillåten med samma procentgränser som inom den inhemska detaljhandeln. Distansförsäljning av alkoholdrycker blir på så sätt jämställd med detaljhandel i Finland. Det innebär att distansförsäljningen får gälla alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol.

Utskottet föreslår också att 1 mom. kompletteras med bestämmelser om distansförsäljarens anmälningsskyldighet. Distansförsäljning av alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol är tillåten endast om distansförsäljaren gör en anmälan om att verksamheten inleds till Tillstånds- och tillsynsverket. Anmälan ska göras innan en alkoholdryck som sålts via gränsöverskridande distansförsäljning sänds för leverans. Anmälan ska innehålla distansförsäljarens kontaktuppgifter. Anmälningsskyldigheten underlättar tillsynen när tillsynsmyndigheten vet vilka aktörer som idkar distansförsäljning till Finland. Syftet med anmälningsskyldigheten är således att säkerställa att aktörerna vid behov kan nås av tillsynsmyndigheten exempelvis om det uppdragas oklarheter i märkningen av alkoholdrycksförsändelser.

Vidare föreslår utskottet en komplettering så att en leverantör av alkoholdrycker får överlåta alkoholdrycker till mottagaren endast om försändelsen har en sådan identifieringskod för transporten som avses i 80 § 1 mom. i punktskattelagen eller ett sådant punktskattenummer för skatterepresentanten som avses i 80 § 3 mom. i punktskattelagen. Enligt 80 § 1 mom. i punktskattelagen ska en distansförsäljare som inte har någon skatterepresentant i Finland innan produkter avsänds från en annan medlemsstat till Finland anmäla produkterna till Skatteförvaltningen och ställa säkerhet för betalning av punktskatterna. När distansförsäljaren gjort anmälan och ställt säkerhet, ger Skatteförvaltningen denne en unik identifieringskod för transporten av produkterna. Distansförsäljaren ska ge in identifieringskoden till det transportföretag som ansvarar för transporten. På begäran ska numret visas upp för den behöriga myndigheten under transporten. Enligt 80 § 3 mom. i punktskattelagen ska distansförsäljare som har en skatterepresentant i Finland ge in dennes punktskattenummer till det transportföretag som

Betänkande ShUB 8/2026 rd

ansvarar för transporten. På begäran ska numret visas upp för den behöriga myndigheten under transporten.

Distansförsäljaren är redan enligt den gällande skattelagstiftningen skyldig att till det transportföretag som ansvarar för transporten en unik identifieringskod för transporten eller alternativt skatterepresentantens punktskattenummer. Punktskattelagen innehåller emellertid inga bestämmelser om transportföretagets skyldighet att kontrollera att en kod följer med transporten. Det praktiska tillsynsarbetet har visat att man ofta försöker undvika skatter vid distansförsäljning. Därför föreslår utskottet bestämmelser om att en leverantör av alkoholdrycker får överlåta alkoholdrycken endast förutsatt att försändelsen har en identifikationskod för transporten eller skatterepresentantens punktskattenummer. Innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker är således uttryckligen skyldig att kontrollera att försändelsen har en identifierande kod. I avsaknad av en sådan måste innehavaren av leveranstillståndet vänta tills aktören fått en kod innan produkten kan överlämnas. Skyldigheten för innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker kan bidra till att skatt för alkoholdrycker som sålts via distansförsäljning betalas i större utsträckning.

35 §. Detaljhandelsställe för alkoholdrycker. Utskottet föreslår att ordalydelsen i 1 mom. preciseras på motsvarande sätt som i 3 § 1 mom. 11 punkten så att begreppet ”någon som handlar för innehavarens räkning” används i stället för ”en leverantör av alkoholdrycker som sköter en leverans som ordnats av en innehavare av leveranstillstånd”.

Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen om märkning av starka alkoholdrycker vid leverans stryks i 3 mom., eftersom starka alkoholdrycker enligt utskottets förslag inte får levereras.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt fjärde moment enligt vilket detaljförsäljaren, alkoholbolaget och distansförsäljaren i samband med näthandel med stark autentisering ska säkerställa att köparen inte är under 18 år eller, i samband med näthandel med starka alkoholdrycker, under 20 år. Skyldigheten att styrka sin ålder är motiverad, eftersom köp i regel sker via en försäljningsplattform eller applikation i datanätet. Till skillnad från köp vid detaljhandel eller utskänkning har försäljaren vid försäljning via datanätet inte möjlighet att till exempel utifrån köparens utseende bedöma om åldern måste kontrolleras. Bestämmelsen bidrar till kontrollen av köparens ålder.

Det är fråga om behandling av personuppgifter när en skyldighet att identifiera sig med hjälp av stark autentisering införs, och därmed blir dataskyddsförordningen tillämplig. Verksamhetsutövarens rätt att behandla personuppgifter enligt paragrafen grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig skyldighet som åvilar den personuppgiftsansvarige, det vill säga ålderskontroll och förbud mot försäljning till minderåriga. I enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen införs bestämmelser om den föreslagna ändringen i enlighet med nationell, och grunden för behandlingen är uttryckligen kontroll av köparens ålder och iakttagande av skyldigheterna enligt alkohollagen.

35 a §. Leverans av alkoholdrycker. Utskottet föreslår en ny bestämmelse i 1 mom. Enligt den får alkoholdrycker levereras endast till hem- eller företagsadresser. Alkoholdrycker får således

Betänkande ShUB 8/2026 rd

inte levereras till allmänna platser, såsom parker eller gator. Syftet är att minska de risker som leveranser medför för allmän ordning och säkerhet. Det föreslås också att bestämmelsen ändras så att leverans av alkoholdrycker ska vara tillåten endast upp till den tillåtna alkoholhaltsgränsen inom detaljhandeln. Med andra ord får en leverantör av alkoholdrycker ta emot samt till köparen eller någon annan mottagare överlåta alkoholdrycker som har skaffats från den inhemska detaljhandel, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande detaljförsäljning endast om det är fråga om alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol eller alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. Det är således inte tillåtet att leverera alkoholdrycker med en alkoholstyrka enligt detaljhandelsmonopolet.

Utskottet föreslår också ett nytt 3 mom., varvid 3 mom. enligt propositionen blir 4 mom. I det nya 3 mom. föreslås bestämmelser om att mottagarens ålder ska kontrolleras i samband med överlåtelse av alkoholdrycker i en handling som avses i 40 § 1 mom. Mottagarens ålder och tidpunkten för överlåtelsen för alkoholdrycken ska antecknas i tillståndshavarens register. Uppgifterna ska bevaras i tillståndshavarens register i två år från det att kontrollen utfördes och raderas efter detta. Alkoholdrycker får inte överlåtas om mottagaren vägrar styrka sin ålder. Vid överlåtelse av alkoholdrycker ska det kontrolleras att det inte finns hinder för överlåtelse enligt 37 § 1 eller 2 mom.

Till skillnad från detaljhandel eller servering ska mottagarens ålder vid leverans av alkoholdrycker således kontrolleras varje gång, och tillståndshavaren är skyldig att i två år bevara uppgifter om mottagarens ålder och tidpunkten för överlåtelsen. Det är motiverat att kräva att åldern kontrolleras och tidpunkten för överlåtelse antecknas varje gång, eftersom övervakningen är betydligt svårare vid överlåtelse än vid detaljhandel eller servering. Skyldigheten att föra bok över ålder och tidpunkt gör det möjligt att granska överlåtelssituationer också i efterhand. Dessutom är skyldigheten att kontrollera mottagarens ålder viktig för att myndigheterna med hjälp av testköp ska ha bättre möjligheter att övervaka att åldersgränserna iakttas. Vid testköp kan endast myndiga personer användas, och därför lyckas övervakningen av att åldersgränserna följs i praktiken inte lika bra, om leverantören inte behöver kontrollera alla mottagares ålder.

Vid kontroll av mottagarens ålder och lagring av dessa uppgifter är det fråga om behandling av personuppgifter, och på sådan behandling tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen. Rätten att behandla personuppgifter enligt paragrafen grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig skyldighet som åvilar den personuppgiftsansvarige, det vill säga ålderskontroll och förbud mot överlåtelse till minderåriga. Den föreslagna ändringen föreskrivs i enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen i den nationella lagstiftningen, och grunden för behandlingen är uttryckligen att köparens ålder kan kontrolleras på ett verifierbart sätt så att även tillsynsmyndighetens möjlighet att ingripa i lagstridig verksamhet säkerställs genom lag.

I 4 mom. föreslås en komplettering som innebär att det nya 3 mom. beaktas. Således föreslås det i momentet att om en alkoholdryck inte får överlåtas på grund av ett leveransförbud enligt 3 mom.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

eller 37 §, ska alkoholdrycken returneras till säljaren eller levereras till kunden senare under en tidpunkt som avses i 42 a § 1 mom.

Det föreslagna 4 mom. I propositionen blir därmed 5 mom.

37 §. Detaljhandels-, leverans- och serveringsförbud samt överlåtelseförbud inom annan näringsverksamhet. Utskottet föreslår att de platser som omfattas av leveransförbud enligt 3 mom. kompletteras med läroanstalter på andra stadiet, eftersom även de har minderåriga elever. Förslaget innebär att 5 punkten ändras så att alkoholdrycker inte får levereras till lokaler eller elevhem vid läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieundervisning eller till utomhusområden som används av sådana läroanstalter. Dessutom föreslås det att 4 mom. preciseras så att bestämmelserna om serveringsställen preciseras så att leverans till på förhand godkända serveringsställen är förbjuden endast när alkoholdrycker serveras där. Enligt förarbetena till den gällande alkohollagen utgår lokalerna till ett serveringsställe som godkänts på förhand serveringsområde endast den tid tillställningen i fråga varar (RP 100/2017 rd, s. 89).

38 §. Personal som har hand om detaljhandel med, leverans av och servering av alkoholdrycker. Utskottet föreslår att 3 mom. kompletteras med ett krav på att leverantören av alkoholdrycker ska arbeta under ledning och tillsyn av en innehavare av leveranstillstånd. Motsvarande krav ingår också i definitionen i 3 § 18 punkten, men för tydlighets skull föreslås det nu att det uttryckligen föreskrivs om kravet också i 38 §. Syftet med bestämmelsen är att se till att tillsynsmyndigheten har kännedom om vem som de facto idkar näring. När någon arbetar under tillståndshavarens ledning och tillsyn säkerställs det att tillståndshavaren har en faktisk och omedelbar möjlighet att styra och övervaka hur den personal som överlåter alkoholdryckerna agerar och att ingripa vid missförhållanden. Leverantören av alkoholdrycker behöver inte nödvändigtvis stå i anställningsförhållande till tillståndshavaren, utan det räcker att tillståndshavaren har rätt att leda och övervaka arbetet när det gäller den personal som överlåter alkoholdryckerna. På så sätt är det exempelvis tillåtet att anlita inhyrd personal.

40 §. Skyldighet att styrka ålder. Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. till paragrafen. Det innebär att det föreslagna 2 mom. blir nytt 3 mom. Det nya 2 mom. innehåller bestämmelser om skyldigheten för den som köper en leverans av alkoholdrycker att styrka sin ålder före köpet. Om alkoholdrycken köps via distansförbindelse, ska den som köper alkoholdrycken styrka sin ålder med stark autentisering. Bestämmelser om stark autentisering finns i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009). Skyldigheten att styrka sin ålder är motiverad, eftersom köp i regel sker via en försäljningsplattform eller applikation i datanätet. Till skillnad från köp vid detaljhandel eller utskänkning har försäljaren vid försäljning via datanätet inte möjlighet att till exempel utifrån köparens utseende bedöma om åldern bör kontrolleras. Bestämmelsen bidrar till kontrollen av köparens ålder.

Det är fråga om behandling av personuppgifter när en skyldighet att identifiera sig med hjälp av stark autentisering införs, och därmed blir dataskyddsförordningen tillämplig. Verksamhetsutövarens rätt att behandla personuppgifter enligt paragrafen grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig skyldighet som åvilar den personuppgiftsansvarige, det vill säga ålderskontroll och förbud mot

Betänkande ShUB 8/2026 rd

försäljning till minderåriga. I enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen införs bestämmelser om den föreslagna ändringen i enlighet med nationell, och grunden för behandlingen ska uttryckligen vara kontroll av köparens ålder och iakttagande av skyldigheterna enligt alkohollagen.

42 §. Detaljhandelstider. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom. Enligt det tillämpas inte de tider för detaljhandel med alkoholdrycker som anges i 1 och 2 mom. på överlåtelse av alkoholdrycker till en innehavare av leveranstillstånd eller till den som handlar för dennes räkning.

42 a §. Leveranstidpunkter. Utskottet föreslår att 2 mom. utgår, eftersom alkoholbolaget enligt utskottets förslag får leverera endast drycker som innehåller högst 5,5/8,00 volymprocent etylalkohol. Det är därför motiverat att tillämpa samma gränser för alkoholbolagets leveranstider som på andra leverantörer. Dessutom föreslår utskottet ett nytt 2 mom. till paragrafen. Det innebär att det i propositionen föreslagna 2 mom. blir nytt 3 mom. Enligt det nya 2 mom. får alkoholdrycker överlåtas till mottagaren tidigast 24 timmar efter beställningen. Överlåtelsen ska dock ske enligt de leveranstider som anges i 1 mom. Syftet med förbudet mot snabbleveranser av alkoholdrycker är att förbygga impulsiva nätköp av alkoholdrycker och på så sätt minska situationer där alkohol konsumeras länge.

Utskottet föreslår ett nytt 4 mom. där det preciseras att 1—3 mom. inte tillämpas på alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

50 §. Reglering av marknadsföringen. Utskottet föreslår att de i propositionen föreslagna ändringarna om att tillåta marknadsföring av starka alkoholdrycker på nätet ska utgå ur lagförslaget. Med andra ord är det också i fortsättningen förbjudet att marknadsföra starka alkoholdrycker. Paragrafens struktur motsvarar således den gällande lagen och det görs inga strukturella ändringar i den på det sätt som föreslås i propositionen.

Utskottet gör en teknisk ändring i 2 mom. 11 punkten. Utskottet föreslår en nytt 2 mom. 12 punkt där det föreskrivs om förbud mot influerarmarknadsföring av svaga alkoholdrycker. I praktiken avses med detta förbud mot marknadsföring av svaga alkoholdrycker i form av kommersiellt samarbete mellan företag och influerare i sociala medier. Kommersiellt samarbete kan uppstå exempelvis genom att ett företag och en influerare ingår avtal om produktion av innehåll som gäller företagets produkter. Som innehållsproduktion räknas till exempel en bild-, video-, ljud- eller textpublikation som en influerare publicerat i en kanal för sociala medier och som gäller ett samarbetsföretag eller dess produkter. Det ersättning för marknadsföringen som influeraren får av företaget kan vara pengar eller en förmån med penningvärde, såsom en gratis eller rabatterad vara eller tjänst. Även om ersättningen inte är pengar, är publiceringen ändå marknadsföring. Syftet med förbudet mot influerarmarknadsföring är att skydda barn och unga mot marknadsföring av svaga alkoholdrycker i sociala medier. Olika kanaler för sociala medier är starkt närvarande i barns och ungas dagliga liv, och influerarmarknadsföring via dessa kanaler är särskilt lockande för företagen när de vill nå en viss målgrupp. I Finland har influerare i sociala medier typiskt sett flera tusen följare och de populäraste influerarna rentav flera hundra tusen följare. Bland barn och unga är influerare på sociala medier mycket populära, och produktrekommendationer som influerare publicerar på sociala medier kan ha stor inverkan på

Betänkande ShUB 8/2026 rd

barn och unga. Förbudet mot influerarmarknadsföring gäller dels det innehåll som influeraren själv publicerar, dels exempelvis också innehåll som tillståndshavaren publicerar på sin egen webbplats eller på sitt konto på sociala medier, såsom en reklamkampanj där det förekommer en influerare.

Utskottet föreslår att det till den gällande lagen fogas en ny 2 mom. 13 punkt. I den punkten förbjuds marknadsföring av svaga alkoholdrycker som baserar sig på uppföljning av användarens övriga inköp eller inköphistorik. Marknadsföring av svaga alkoholdrycker som baserar sig på utnyttjande av köpbeteende kan öka alkoholkonsumtionen, eftersom den produktplacering som nätbutikerna allmänt använder kan rekommendera svaga alkoholdrycker för storkonsumenter. Syftet med förbudet är att skydda särskilt utsatta befolkningsgrupper mot sådan marknadsföring.

Dessutom föreslås i 5 mom. samma ändringar som i propositionen i fråga om marknadsföring från utlandet. Till följd av den ändrade paragrafstrukturen föreslås det att momenthänvisningar korrigeras.

62 §. Rätt att utföra inspektion och få information. Utskottet föreslår att 4 mom. preciseras med anledning av grundlagsutskottets utlåtande så att det i momentet uttryckligen föreskrivs om situationer där den behöriga myndigheten har rätt att göra testköp. Enligt utskottets förslag förutsätter testköp att det behövs för tillsynen över att förbudet mot överlåtelse av leverans enligt 37 § 1 mom. 1 punkten (minderårig person) eller 37 § 2 mom. (person som inte har fyllt 20 år) eller leveranstiden enligt 42 a § 1 mom. iakttas. Dessutom föreslår utskottet att momentet kompletteras med att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på en frivillig testköpare som utför ett sådant testköp som avses i paragrafen och att bestämmelser om testköparens skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

65 §. Handräckning. Utskottet föreslår att paragrafen ändras på så sätt att handräckning av polisen i fortsättningen är avgiftsfri. I dagläget är sådan handräckning avgiftsbelagd, vilket innebär att nuvarande praxis ändras genom tillägget.

71 §. Påföljdsavgift. Det inledande stycket i 1 mom. ändras så att den övre gränsen för påföljdsavgiften höjs till 20 000 euro. Det nuvarande högsta beloppet på 1 000 euro har i praktiken konstaterats vara en tämligen obetydlig summa. I vissa fall kan det vara ekonomiskt mer lönsamt för tillståndshavaren att bryta mot det som anges i paragrafen, eftersom det är ekonomiskt sett mer rationellt att ta på sig en påföljdsavgift på nuvarande nivå än att ändra sin verksamhet i enlighet med alkohollagen. Därför lönar det sig att höja den nuvarande påföljdsavgiften betydligt för att den samtidigt också ska ha en viss avskräckande verkan på aktörerna när det gäller att följa alkohollagens bestämmelser på behörigt sätt. Vid avvägningen av storleken på beloppet på påföljdsavgiften ska dock på samma sätt som i dag hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. I fortsättningen ska också tillståndshavarens ekonomiska ställning beaktas.

Utskottet föreslår också en höjning av den övre gränsen för påföljdsavgift till 20 000 euro i 5 mom., där det föreskrivs om påföljdsavgift som påförs distansförsäljare.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

90 §. Straffbestämmelser. Utskottet föreslår en teknisk korrigering i hänvisningsbestämmelsen i 5 mom. 1 punkten.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen ändras så att 6 § 1 mom. 1, 7 och 8 punkten samt 2 mom. och 40 § 2 mom. träder i kraft sex månader efter det att lagen trätt i kraft. Det beror på att det i bestämmelserna hänvisas till 17 b § om distansförsäljning, som träder i kraft först sex månader efter det att lagen trätt i kraft.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 131/2025 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i alkohollagen (1102/2017) 28 § 3 mom.,

ändras 2 § 1 och 2 mom., 3 § 1 mom. 11 och 16 punkten och 4 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. 1 och 7 punkten, 6 § 2 mom., 7, 11 och 12 §, 17 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom., 26 § 1 mom., rubriken för 5 kap., 35, 37 och 38 §, 39 § 2 mom., 45 § 3 mom., 46 § ~~1 mom.~~, 50 § 2 mom. 11 punkten, 50 § 5 mom., 51 § 1 och 2 mom., 55 § 2 mom., 57 och 58 §, 60 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten och 4 mom., 62 § 4 mom., det inledande stycket i 63 § 1 mom., 64 § 2 mom., 65 §, det inledande stycket i 71 § 1 mom. och 71 § 1 mom. 7 punkten, 72 §, det inledande stycket i 74 § 2 mom. och 74 § 2 mom. 6 punkten, 75 § 2 mom., 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom., 90 § 5 mom. samt i bilagan 7 punkten,

av dem 7 §, 26 § 1 mom., 60 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten samt 4 mom., det inledande stycket i 74 § 2 mom. och 74 § 2 mom. 6 punkten och 75 § 2 mom. sådana de lyder i lag 743/2025, 12 § sådan den lyder i lag 605/2023, 17 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 305/2024 och 57 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 743/2025, samt

fogas till 2 § ett nytt 4 mom., till 3 § 1 mom. nya 17–21 punkter, till 6 § 1 mom. en ny 8 punkt, till 17 § ett nytt 5 mom., till lagen nya 17 a och 17 b §, till 32 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 35 a §, till 39 § ett nytt 3 mom., till 40 § ett nytt 2 och 3 mom., till 42 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 42 a §, till 45 § ett nytt 4 mom., till 50 § 2 mom. nya 12 och 13 punkter, till 60 § 2 mom., sådant det lyder i lag 743/2025, en ny 5 punkt, till 62 § nya 5 och 6 mom., till 63 § ett nytt 2 mom., till 64 § ett

Betänkande ShUB 8/2026 rd

nytt 3 mom., till 71 § 1 mom. en ny 8 punkt och till 71 § nya 5 och 6 mom., till lagen en ny 72 a §, till 74 § 2 mom., sådant det lyder i lag 743/2025, en ny 7 punkt samt till bilagan en ny 6 a-punkt som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillverkning, import, införsel, export, transport, försäljning och annan överlåtelse samt användning, innehav och marknadsföring av alkoholhaltiga ämnen samt på leverans av alkoholdrycker.

På alkoholhaltiga ämnen som utgör livsmedel tillämpas livsmedelslagen (297/2021) till den del något annat inte föreskrivs i denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om gränsöverskridande distansförsäljning och distansköp tillämpas också på försäljning och köp från länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

11) *inhemsk detaljhandel med alkoholdrycker* försäljning av alkoholdrycker för förtäring någon annanstans än i lokaler som försäljaren kontrollerar eller någon annanstans än under övervakning som ordnas av försäljaren på så sätt att alkoholdrycken överläts från den inhemska detaljhandeln eller från alkoholbolaget direkt till **kunden**, till en innehavare av leveranstillstånd eller till **någon som handlar för dennes räkning** för leverans till köparen eller någon annan mottagare,

16) *marknadsföring* reklam, indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet; indirekt reklam är i synnerhet främjande av försäljningen av en produkt i samband med reklam för någon annan nytthet genom att ett etablerat kännetecken för produkten eller försäljaren oförändrat eller ändrat så att det ändå kan kännas igen används som kännetecken för nyttheten eller genom att reklamen för en annan produkt på något annat sätt associerar till en bestämd produkt eller försäljaren,

17) *leverans av alkoholdrycker* transport och överlåtelse i kommersiellt syfte av alkoholdrycker som sålts i den inhemska detaljhandeln, på alkoholbolaget eller via sådan gränsöverskridande distansförsäljning som avses i 19 punkten från säljaren till köparen eller någon annan mottagare,

18) *leverantör av alkoholdrycker* en innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker och den som **arbetar under dennes ledning och tillsyn för att sköta** en leverans som har ordnats av en innehavare av leveranstillstånd och som överlåter till mottagaren en dryck som beställts för transport från den inhemska detaljhandeln, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning,

Betänkande ShUB 8/2026 rd

19) *gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker* **detaljhandel** där en enskild person som är etablerad i Finland och som inte bedriver en självständig ekonomisk verksamhet har köpt alkoholdrycker som frisläppts för konsumtion från en annan medlemsstat i Europeiska unionen och som avsänds eller transporteras direkt eller indirekt till Finland av försäljaren eller av någon annan för försäljarens räkning,

20) *distansförsäljare av alkoholdrycker* en försäljare som säljer alkoholdrycker till Finland som gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker,

21) *distansköp* ett köp där en enskild person köper alkoholdrycker från en annan medlemsstat i Europeiska unionen med hjälp av ett medel för distanskommunikation på det sätt som föreskrivs i 74 § i punktskattelagen (182/2010).

Det som föreskrivs om tillverkning gäller också vidareförädling och omtappning av sprit och av de alkoholdrycker som är skattefria enligt punktskattelagen.

4 §

Förbud mot åtgärder som strider mot god sed

Vid tillverkning, import, försäljning och marknadsföring av alkoholhaltiga ämnen och i samband med dessa verksamheter får åtgärder som strider mot god sed inte vidtas inom näringsverksamhet eller leverans av alkoholdrycker som bedrivs i enlighet med avtal eller andra arrangemang.

5 §

Tillståndspliktig verksamhet

Alkoholdrycker får inte tillverkas, säljas eller levereras utan tillstånd.

6 §

Undantag från tillståndsplikten

Med avvikelse från 5 §

1) är tillverkning, försäljning, leverans och gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol tillåtet,

7) är det tillåtet att importera och inneha sprit, om den transporteras utan mellanlagring genom Finlands territorium till ett annat land och transiteringen har anmälts till Tullen före ankomsten till Finland,

8) är gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som **framställts genom jäsnings och innehåller över 2,8 volymprocent och högst 8,0 volymprocent etylalkohol och på annat sätt framställda alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent och högst 5,5 volymprocent etylalkohol** tillåten i enlighet med vad som föreskrivs i 17 b §.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

Alkoholbolaget har ensamrätt till detaljhandel med alkoholdrycker, med de undantag som anges i 1 mom. 1—3 punkten samt i 17 och 17 b §. (Ny)

7 §

Tillståndsmyndigheter

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan detaljhandels-, leverans- och serveringstillstånd för alkoholdrycker. Om detaljhandelsstället för den som ansöker om detaljhandelstillstånd eller verksamhetsstället för den som ansöker om leveranstillstånd ligger i landskapet Åland, beviljas tillståndet dock av Statens ämbetsverk på Åland.

Övriga tillstånd beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan.

Den tillståndsmyndighet som behandlar anmälningar och ansökningar om godkännande enligt denna lag bestäms i enlighet med 1 mom.

11 §

Anmälan om förändringar

Om tillståndshavaren beslutar att väsentligt ändra karaktären eller omfattningen av sin verksamhet så att det tillstånd som beviljats tillståndshavaren inte längre täcker den förändrade verksamheten, ska tillståndshavaren ansöka om ändring av tillståndet innan ändringen genomförs. Ändringen får inte genomföras innan tillståndsmyndigheten har godkänt ändringen av tillståndet.

Om tillståndshavaren skär ned eller avslutar sin verksamhet annat än tillfälligt, ska tillståndshavaren lämna en anmälan om det till tillståndsmyndigheten inom en månad från det att verksamheten skars ned eller avslutades.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om ansökan om ändring av tillstånd eller om anmälan, gäller också ändringar i anslutning till anmälningar och godkännanden som avses i denna lag.

Till tillståndsansökan, anmälan eller ansökan om godkännande som avses i 1—3 mom. ska fogas den utredning som behövs för bedömningen av de förutsättningar som avses i 13—20 § och som gäller sökanden, verksamheten och dess konsekvenser samt andra relevanta omständigheter som den myndighet som behandlar ärendet inte redan har tillgång till. Tillståndsmyndigheten kan kräva behövlig tilläggsutredning för att bedöma förutsättningarna för beviljande eller godkännande av tillstånd och behovet av föreskrifter, villkor och begränsningar som gäller tillstånd eller godkännande. En utredning kan också avkrävas i detta syfte om sådan verksamhet i anslutning till förändringen som fortsätter oförändrad.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i en ansökan om ändring av ett tillstånd eller ett godkännande samt i en anmälan om förändringar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

12 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av tillstånd

Tillverknings-, import-, användnings-, partihandels-, detaljhandels-, leverans- och serveringstillstånd enligt denna lag ska beviljas en fysisk eller juridisk person som avses i 2 § 1 mom. eller 3 § 1 eller 2 mom. i näringsverksamhetslagen (565/2023) och som har de förutsättningar enligt denna lag som hänför sig till sökanden och som behövs för att bedriva verksamheten.

17 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe, och det beviljas

1) en sökande som annat än tillfälligt saluhåller ett mångsidigt utbud av livsmedel för det dagliga behovet i ett sådant byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen (751/2023), om inte försäljningen av alkoholdrycker står för en klart större andel av näringsverksamheten än försäljningen av andra livsmedel,

Ett detaljhandelstillstånd för gårdsvin och hantverksöl gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe, och det beviljas tillverkaren av alkoholdryckerna i fråga i anslutning till eller i den omedelbara närheten av det tillverkningsställe där alkoholdryckens jäsning skett och som finns i ett sådant byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen. På detaljhandelsstället får även alkoholdrycker som avses i 1 mom. säljas.

I detaljhandelstillståndet kan fastställas utlämningsställen som finns i sådana byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen, från vilka alkoholdrycker får överlåtas till leverans.

17 a §

Leveranstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Leveranstillstånd för alkoholdrycker gäller transport och överlåtelse till köparen eller någon annan mottagare av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol och som sålts i den inhemska detaljhandeln, på alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning. Tillstånd beviljas, om sökanden har

1) utarbetat en sådan plan för egenkontroll som avses i 56 §, och
2) gjort en utredning om hur sökanden försäkras sig om att de leverantörer av alkoholdrycker som handlar för sökandens räkning har ett leveranspass som avses i 57 § 3 mom.

Tillståndsmyndigheten får i leveranstillståndet för alkoholdrycker ställa villkor och begränsningar, om det är nödvändigt för att trygga övervakningen i en situation där myndigheten

Betänkande ShUB 8/2026 rd

har anledning att anta att innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker eller en leverantör av alkoholdrycker som handlar för dennes räkning inte fullgör sina lagstadgade skyldigheter vid leverans eller överlåtelse av alkoholdrycker. Tillståndsvillkoren och begränsningarna kan gälla kontroll av ålder och berusningstillstånd vid överlåtelse, **den maximala mängden alkoholdrycker som får levereras vid transport,** egenkontroll eller uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheten.

De villkor och begränsningar som avses i 2 mom. ska dimensioneras så att de inte förhindrar eller oskäligt försvårar tillståndshavarens verksamhet. Om villkor och begränsningar ställs för tillståndshavarens pågående verksamhet, får det bestämmas att de träder i kraft tidigast 30 dagar från delgivningen av beslutet. Tillståndsmyndigheten ska på ansökan av tillståndshavaren ändra villkor och begränsningar som fogats till tillståndet eller utan dröjsmål avlägsna dem, om verksamhetens art eller andra särskilda omständigheter har förändrats så att villkoren och begränsningarna inte längre är nödvändiga.

Tillståndsmyndigheten kan kräva nödvändiga tilläggsutredningar av sökanden för att bedöma behovet av de villkor och begränsningar som avses i 2 mom. (Nytt 4 mom.)

17 b §

Gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker

Gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt tillverkade alkoholdrycker och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol är tillåten. Distansförsäljning av alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol är dock tillåten endast om distansförsäljaren gör en anmälan om att verksamheten inleds till Tillstånds- och tillsynsverket. Anmälan ska göras innan en alkoholdryck som sålts via gränsöverskridande distansförsäljning sänds för leverans. Anmälan ska innehålla kontaktuppgifter till distansförsäljaren. Alkoholdrycker som har köpts via gränsöverskridande distansförsäljning får endast överlåtas till köparen eller en annan mottagare av en leverantör av alkoholdrycker. En leverantör av alkoholdrycker får överlåta alkoholdrycken till mottagaren endast om försändelsen har en sådan identifieringskod för transporten som avses i 80 § 1 mom. i punktskattelagen eller ett sådant punktskattenummer för skatterepresentanten som avses i 80 § 3 mom. i punktskattelagen. Distansförsäljaren av alkoholdrycker ska se till att det i leveransen antecknas att den innehåller alkoholdrycker. ~~Om leveransen innehåller starka alkoholdrycker, ska distansförsäljaren av alkoholdrycker också se till att detta antecknas i leveransen.~~

Bestämmelser om punktskatteskyldigheten för distansförsäljare av alkoholdrycker finns i punktskattelagen.

26 §

Detaljhandelsställe och beviljande av detaljhandelstillstånd

Alkoholbolagets detaljhandelsställen godkänns på ansökan av alkoholbolaget av Tillstånds- och tillsynsverket. Om försäljningsstället ligger i landskapet Åland, godkänns försäljningsstället dock av Statens ämbetsverk på Åland. I beslutet kan fastställas utlämningsställen som finns i sådana byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen, från vilka alkoholdrycker får

Betänkande ShUB 8/2026 rd

överlåtas till leverans. Ett försäljningsställe får inte godkännas, om dess läge medför oskäligen olägenhet för dem som bor i närheten.

32 §

Import av alkoholdrycker

Distansköp och andra privatpersoners förvärv som avses i 74 § i punktskattelagen är tillåtna. Bestämmelser om gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker finns i 17 b § i denna lag.

5 kap.

Detaljhandel med, leverans av och servering av alkoholdrycker

35 §

Detaljhandelsställe för alkoholdrycker

Detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får bedrivas endast så att dryckerna överlåts till kunden eller en innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker **eller någon som handlar för dennes räkning** från den inhemska detaljhandeln eller från alkoholbolaget. Detaljförsäljaren ska i efterhand kunna verifiera namnet och tillståndsnumret på den innehavare av leveranstillstånd som levererar alkoholdrycker. En innehavare av detaljhandelstillstånd får endast sälja alkoholdrycker som avses i tillståndet.

Alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får inte förtäras inomhus eller utomhus på det detaljhandelsställe som innehavaren av detaljhandelstillståndet förfogar över och inte heller i detta områdes omedelbara närhet, om inte något annat föreskrivs i lag. Tillståndshavaren ska vid behov märka ut det område där det är förbjudet att förtära alkoholdrycker.

Innehavaren av detaljhandelstillstånd och alkoholbolaget ska se till att det i leveransen antecknas att den innehåller alkoholdrycker. ~~Om leveransen innehåller starka alkoholdrycker, ska alkoholbolaget se till att också detta antecknas i leveransen.~~

Detaljförsljaren, alkoholbolaget och distansförsljaren ska i samband med näthandel med stark autentisering säkerställa att köparen inte är under 18 år. (Nytt 4 mom.)

35 a §

Leverans av alkoholdrycker

Leverans av alkoholdrycker är tillåten endast om alkoholdryckerna har köpts och mottagits från den inhemska detaljhandeln, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning. Leverantören av alkoholdrycker ska personligen överlåta alkoholdrycken till

Betänkande ShUB 8/2026 rd

köparen eller någon annan mottagare. Alkoholdrycker får levereras endast till hem- eller företagsadresser. En leverantör av alkoholdrycker får ta emot samt till köparen eller någon annan mottagare överlåta alkoholdrycker som har skaffats från den inhemska detaljhandeln, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande detaljförsäljning endast om det är fråga om alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol eller alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. ~~Leverans av alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på annat sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol är tillåten endast om alkoholdrycken har köpts och mottagits från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning.~~

Innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker ska i efterhand kunna verifiera av vilken innehavare av detaljhandelstillstånd eller distansförsäljare eller från vilket av alkoholbolagets detaljhandelsställen som alkoholdryckerna har tagits emot för överlåtelse.

I samband med överlåtelse av alkoholdrycker ska mottagarens ålder kontrolleras i en handling som avses i 40 § 1 mom. Mottagarens ålder och tidpunkten för överlåtelse av alkoholdrycken ska antecknas i tillståndshavarens register. Uppgifterna ska bevaras i tillståndshavarens register i två år från det att kontrollen utfördes och raderas efter detta. Alkoholdrycker får inte överlåtas om mottagaren vägrar styrka sin ålder. Vid överlåtelsen av alkoholdrycker ska kontrolleras att det inte finns hinder för överlåtelse enligt 37 § 1 eller 2 mom. (Nytt 3 mom.)

Om en alkoholdryck inte får överlåtas på grund av ett leveransförbud enligt 3 mom. eller 37 § ska alkoholdrycken returneras till försäljaren eller levereras till kunden senare under en tidpunkt som avses i 42 a § 1 ~~eller 2~~ mom. Om alkoholdrycken inte får överlåtas på grund av ett leveransförbud enligt 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom., ska alkoholdrycken dock returneras till försäljaren.

En innehavare av leveranstillstånd får inte rikta ekonomiska eller arbetsledningsmässiga påföljder mot den som levererar alkoholdrycker, om denne vägrar att överlåta alkoholdrycken med stöd av 37 §.

37 §

Detaljhandels-, leverans- och serveringsförbud samt överlåtelseförbud inom annan näringsverksamhet

Alkoholdrycker får inte säljas eller på något annat sätt överlåtas inom detaljhandel, leverans eller genom servering

- 1) till personer som inte har fyllt 18 år,
- 2) till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande,
- 3) om det finns grundad anledning att befara att alkoholdrycker överlåts eller förmedlas olovligen.

~~Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten får starka alkoholdrycker inte säljas eller på något annat sätt överlåtas inom detaljhandel eller leverans av alkoholdrycker till personer som inte har fyllt 20 år.~~

Personer som inte har fyllt 18 år, är uppenbart berusade eller uppträder störande får inte tillåtas inneha eller förtära alkoholdrycker på ett serveringsställe.

Alkoholdrycker får inte levereras

- 1) till tjänstenheter inom hälso- och sjukvården,

Betänkande ShUB 8/2026 rd

- 2) till enheter för missbrukarvård,
- 3) till bostadsenheter vid en barnskyddsanstalt som avses i 57 § i barnskyddslagen (417/2007),
- 4) till platser där småbarnspedagogik ordnas,
- 5) till lokaler eller elevhem vid läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieundervisning eller till utomhusområden som används av sådana läroanstalter,
- 6) till allmänna utomhuslekplatser.

Alkohol drycker får inte heller levereras till en i 85 § avsedd plats där det är förbjudet att förtära alkohol drycker eller till en lokal eller en plats som har godkänts som serveringsområde. Om det är fråga om en plats eller lokal där det med stöd av 20 § i alkohollagen är möjligt att servera alkohol drycker genom en anmälan, får alkohol drycker inte levereras till platsen eller lokalen när det finns servering där.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om överlåtelse av alkohol drycker tillämpas också inom annan näringsverksamhet än detaljhandel med, leverans av och servering av alkohol drycker.

38 §

Personal som har hand om detaljhandel med, leverans av och servering av alkohol drycker

Detaljhandels- och serveringsställen och de som bedriver leveransverksamhet av alkohol drycker ska ha en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen ska vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt.

På detaljhandels- och serveringsställen ska det finnas en av tillståndshavaren utsedd företrädare för tillståndshavaren på plats, om alkohol drycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får säljas eller förtäras på stället och stället är öppet för kunder.

Leverantörer av alkohol drycker ska ha ett sådant leveranspass för alkohol drycker som avses i 57 § 3 mom. Leverantören av alkohol drycker ska arbeta under ledning och tillsyn av en innehavare av leveransstillstånd.

Den som inte har fyllt 18 år får inte vara företrädare för tillståndshavaren och får inte heller sälja eller servera alkohol drycker. Under direkt övervakning av företrädaren för tillståndshavaren får den som fyllt 16 år dock sälja alkohol drycker på sådana detaljhandelsställen som avses i 17 § och servera alkohol drycker. Den som inte har fyllt 18 år får inte transportera eller överlåta alkohol drycker till kunder.

Den som säljer eller levererar alkohol drycker och som deltar i övervakningen av detaljhandel med, leverans av eller servering av alkohol drycker får inte i sitt uppdrag vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel.

39 §

Allmän övervakning

Tillståndshavaren eller en person som förordnats av denne får avlägsna en person som har brutit mot ett förbud eller som är uppenbart berusad från en lokal som tillståndshavaren förfogar över. Tillståndshavaren eller en person som förordnats av denne får ta ett kärl som har förts bort

Betänkande ShUB 8/2026 rd

från serveringsområdet ifrån en person som har brutit mot ett förbud och förstöra den alkoholdryck som finns i kärlet.

Innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker och leverantören av alkoholdrycker ska övervaka att förbuden och skyldigheterna enligt 35 a, 37 och 38 § iakttas.

40 §

Skyldighet att styrka ålder

Köparen av en leverans av alkoholdrycker är skyldig att styrka sin ålder före köpet. Om köpet av en alkoholdryck sker via distansförbindelse, ska köparen av alkoholdrycken styrka sin ålder med stark autentisering. (Nytt 2 mom.)

Den som tar emot en leverans av alkoholdrycker är **dessutom** skyldig att ~~på begäran~~ styrka sin ålder med en handling som avses i 1 mom. för leverantören av alkoholdrycker.

42 § (Ny)

Detaljhandelstider

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på överlåtelse av alkoholdrycker till en innehavare av leveranstillstånd eller till den som handlar för dennes räkning. (Nytt 4 mom.)

42 a §

Leveranstidpunkter

Alkoholdrycker får levereras till mottagaren endast mellan klockan 9 och 21.

~~På överlåtelse till mottagaren av alkoholdrycker som skaffats hos alkoholbolaget tillämpas dock vad som i 42 § 2 mom. föreskrivs om alkoholbolagets detaljhandelstider.~~

Alkoholdrycker får överlåtas till mottagaren tidigast 24 timmar efter beställningen. Överlåtelsen ska dock ske enligt de leveranstider som anges i 1 mom. (Nytt 2 mom.)

Om en alkoholdryck inte kan överlåtas under den tid som avses i 1 ~~eller 2~~ mom., ska alkoholdrycken returneras till försäljaren eller levereras till kunden senare under en tidpunkt som avses i 1 ~~eller 2~~ mom., om inte orsaken till att alkoholdrycken inte överlåtits är en sådan orsak som avses i 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom.

Bestämmelserna i 1—3 mom. tillämpas inte på alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol. (Nytt 4 mom.)

Betänkande ShUB 8/2026 rd

45 §

Övervakning av servering i vissa fall

Alkoholdrycker får i de fall som avses i 19 § 2 mom. serveras trots 41 § 2 mom. och i inkvarteringsrum dessutom trots 36 § 2 och 3 mom. och 43 §, om mängden tillgängliga alkoholdrycker har begränsats enligt antalet kunder och kraven på övervakning av serveringen.

Närmare bestämmelser om sådan begränsning av mängden alkoholdrycker som avses i 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Anskaffning av alkoholdrycker

När alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol anskaffas för detaljhandel eller servering i enlighet med 30 § 2 mom., ska köparen uppge sitt tillståndsnummer för försäljaren.

Innehavaren av ett detaljhandelstillstånd får till innehavare av serveringstillstånd sälja alkoholdrycker för servering. Innehavaren av serveringstillståndet ska då anmäla sin anskaffning till tillsynsmyndigheten i enlighet med 62 § 5 mom. (Ny)

~~50 §~~

~~*Reglering av marknadsföringen*~~

~~Marknadsföring av alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om~~

~~1) den äger rum mellan klockan 7 och 22 i samband med sådan televisions- eller radioverksamhet som avses i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) eller i samband med offentlig visning i biografier av bildprogram som enligt lagen om bildprogram (710/2011) får visas för personer under 18 år,~~

~~2) den äger rum eller riktas till allmänheten på en allmän plats enligt 1 § 1 punkten i ordningslagen (612/2003).~~

~~Det som i 1 mom. 2 punkten föreskrivs om förbud mot marknadsföring av alkoholdrycker som äger rum på en allmän plats eller riktas till allmänheten gäller inte marknadsföring av svaga alkoholdrycker~~

~~1) vid offentliga tillställningar enligt 2 § 3 mom. i lagen om sammankomster (530/1999) eller på platser som permanent används för offentliga tillställningar,~~

~~2) på fartyg och luftfartyg i internationell trafik,~~

~~3) på detaljhandelsställen eller serveringsställen,~~

~~4) utanför detaljhandelsställen eller serveringsställen i fråga om information om tillgången och priserna på drycker.~~

~~Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. är marknadsföring av starka alkoholdrycker förbjuden~~

~~1) i televisions- och radioverksamhet,~~

Betänkande ShUB 8/2026 rd

- 2) i samband med offentlig visning av bildprogram i biografier,
- 3) i tryckta tidningar och tidskrifter,
- 4) på en allmän plats enligt 1 § 1 punkten i ordningslagen med undantag för detaljhandelsställen och serveringsställen för starka alkoholdrycker.

Marknadsföring av alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om

- 1) den riktar sig till minderåriga eller andra personer till vilka alkoholdrycker enligt 37 § inte får säljas eller om sådana personer framställs i den,
- 2) den står i strid med god sed, i den används metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller om den annars ger osanna eller vilseledande uppgifter om alkohol, alkoholkonsumtion, dess verkningar eller andra egenskaper,
- 3) alkoholkonsumtion i den kopplas samman med framförande av fordon,
- 4) en alkoholdrycks alkoholhalt i den framhävs som en positiv egenskap,
- 5) stor alkoholkonsumtion i den framställs på ett positivt sätt eller nykterhet eller måttlig konsumtion av alkohol på ett negativt sätt,
- 6) den skapar en bild av att alkoholkonsumtion ökar prestationsförmågan eller främjar social eller sexuell framgång,
- 7) den ger ett intryck av att alkohol har medicinska eller terapeutiska egenskaper eller att alkohol piggar upp, lugnar ned eller är en metod för att lösa konflikter,
- 8) den innebär att konsumenterna deltar i spel, lotterier eller tävlingar,
- 9) den kommersiella aktör som har hand om sådan marknadsföring i en datanätstjänst som denne kontrollerar använder sig av text eller bildinnehåll som produceras av konsumenter eller med hjälp av tjänsten till konsumenter för spridning distribuerar text eller bildinnehåll som aktören själv eller konsumenter producerar.

Bestämmelserna i 1, 3 och 4 mom. tillämpas inte på sådan publikationsverksamhet och programverksamhet som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) och som bedrivs utomlands av en näringsidkare som inte är etablerad i Finland och vars alster avses vara tillgängliga enbart någon annanstans än i Finland eller ha samma innehåll oberoende av i vilket land mottagaren finns. Bestämmelserna tillämpas dock på sådan marknadsföring av alkoholdrycker som har ursprung i utlandet och som är avsedd att göras tillgänglig i synnerhet i Finland, om verksamhetsutövaren har etablerat sig i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att kringgå lagstiftningen i Finland.

50 §

Reglering av marknadsföringen

Marknadsföring av svaga alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om

- 1) den riktar sig till minderåriga eller andra personer till vilka alkoholdrycker enligt 37 § inte får säljas eller om sådana personer framställs i den,
- 2) alkoholkonsumtion i den kopplas samman med framförande av fordon,
- 3) en alkoholdrycks alkoholhalt i den framhävs som en positiv egenskap,
- 4) stor alkoholkonsumtion i den framställs på ett positivt sätt eller nykterhet eller måttlig konsumtion av alkohol på ett negativt sätt,

Betänkande ShUB 8/2026 rd

5) den skapar en bild av att alkoholkonsumtion ökar prestationsförmågan eller främjar social eller sexuell framgång,

6) den ger ett intryck av att alkohol har medicinska eller terapeutiska egenskaper eller att alkohol piggar upp, lugnar ned eller är en metod för att lösa konflikter,

7) den står i strid med god sed, i den används metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller om den annars ger osanna eller vilseledande uppgifter om alkohol, alkoholkonsumtion, dess verkningar eller andra egenskaper,

8) den äger rum mellan klockan 7 och 22 i samband med televisions- eller radioverksamhet enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) eller i samband med offentlig visning i biografier av bildprogram som enligt lagen om bildprogram (710/2011) får visas för personer under 18 år,

9) den äger rum eller riktas till allmänheten på en allmän plats enligt ordningslagen (612/2003),

10) den innebär att konsumenterna deltar i spel, lotterier eller tävlingar,

11) den kommersiella aktör som har hand om sådan marknadsföring i en datanätstjänst som denne kontrollerar använder sig av verbalt eller visuellt innehåll som produceras av konsumenter eller med hjälp av tjänsten till konsumenter för spridning distribuerar verbalt eller visuellt innehåll som aktören själv eller konsumenter producerar,

12) den genomförs som influerarmarknadsföring i datanätstjänst, (Ny)

13) den baserar sig på uppföljning av användarens övriga inköp eller inköpshistorik. (Ny)

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. får starka alkoholdrycker, med de begränsningar som anges i 2 mom., marknadsföras

1) på tillverkningsställen, detaljhandelsställen och serveringsställen för starka alkoholdrycker,

2) i prislistor för detaljhandeln eller för servering och i tillverkarens eller partihandlaren produktförteckningar, i tryckt form eller utlagda på ett datanät, så att alla drycker som finns att tillgå presenteras för konsumenterna på ett enhetligt sätt, och

3) även i andra fall där marknadsföringen riktas till dem som deltar i försäljningen av alkoholdrycker, dock inte i ett datanät som konsumenter har tillgång till.

Det förbud som avses i 2 mom. 9 punkten gäller inte marknadsföring av svaga alkoholdrycker, med de begränsningar som i övrigt anges i 2 mom.,

1) vid offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster (530/1999) och på platser som permanent används för offentliga tillställningar,

2) på fartyg och luftfartyg i internationell trafik,

3) på detaljhandelsställen och serveringsställen,

4) utanför detaljhandelsställen och serveringsställen i fråga om information om tillgången och priserna på drycker.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på sådan publikationsverksamhet och programverksamhet som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) och som bedrivs utomlands av en näringsidkare som inte är etablerad i Finland och vars alster avses vara tillgängliga enbart någon annanstans än i Finland eller ha samma innehåll oberoende av i vilket land mottagaren finns. Bestämmelserna tillämpas dock, om sådan marknadsföring av alkoholdrycker som har ursprung i utlandet är avsedd att göras tillgänglig i synnerhet i Finland och verksamhetsutövaren har etablerat sig i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att kringgå lagstiftningen i Finland.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

51 §

Prissättning och prisinformation

Det är förbjudet att i detaljhandeln, vid leverans och vid servering erbjuda två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck till ett nedsatt totalpris.

Det är förbjudet att i detaljhandeln, vid leverans och vid servering erbjuda och betala sådan gottgörelse för priset på en alkoholdryck som räknas ut utifrån de alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter och tjänster som köpts.

55 §

Tillverkning, import, införsel och försäljning av odenaturerade alkoholpreparat

På ett alkoholpreparat som är ett fast ämne eller innehåller ett fast ämne och som är avsett att förtäras som sådant eller som kan göras drickbart genom att beståndsdelar avskiljs från eller vätska tillförs till preparatet tillämpas bestämmelserna om detaljhandel med, leverans av, servering av och gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker, om preparatets totala alkoholhalt överstiger 2,8 viktprocent. Som preparatets alkoholhalt i volymprocent betraktas då dess alkoholhalt i viktprocent.

57 §

Personalens kompetens

Tillståndshavare och alkoholbolaget ska som en del av sin egenkontroll se till att deras personal och de leverantörer av alkoholdrycker som handlar för tillståndshavarens räkning känner till sina skyldigheter enligt denna lag och enligt planen för egenkontroll. Tillståndshavaren och alkoholbolaget ska föra bok över den utbildning och kompetens som de personer som arbetar i sådan verksamhet som avses i denna lag har och på begäran lägga fram uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

En innehavare av serveringstillstånd ska se till att den i 38 § avsedda företrädaren för tillståndshavaren har ett intyg (*serveringspass*) som visar personens kunskaper om denna lag, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket.

En innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker ska se till att en leverantör av alkoholdrycker som handlar för dess räkning har ett intyg (*leveranspass*) som visar personens kunskaper om bestämmelserna i denna lag om leverans och om de anvisningar som gäller leveranser, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

58 §

Beviljande av intyg över kunskaper om alkohollagen

Behörigheten hos en företrädare för innehavaren av serveringstillstånd kan styrkas med ett serveringspass eller med ett intyg över en examen som har omfattat motsvarande uppgifter som provet för serveringspass. Serveringspass beviljas av en i yrkeshögskolelagen avsedd yrkeshögskola som ordnar utbildning inom restaurangbranschen eller av en i lagen om yrkesutbildning (531/2017) avsedd utbildningsanordnare som ordnar utbildning inom restaurangbranschen. Serveringspass beviljas den som med godkänt resultat har avlagt provet för serveringspass.

Behörigheten hos en leverantör av alkoholdrycker kan styrkas med ett leveranspass. Leveranspass kan beviljas av en utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning, av en läroanstalt som avses i 2 § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), av en yrkeshögskola som avses i yrkeshögskolelagen eller av ett universitet som avses i universitetslagen. En aktör som beviljar leveranspass ska anordna prov för leveranspass på finska, svenska och engelska. Leveranspass beviljas den som med godkänt resultat har avlagt provet för leveranspass.

Yrkeshögskolor och utbildningsanordnare som avses i 1 mom. har rätt att för provet för serveringspass ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av provet. Ett serveringspass kan kombineras med det hygienpass som avses i 19 § i livsmedelslagen. En i 2 mom. avsedd aktör som beviljar leveranspass har rätt att ta ut en avgift för ordnande av provet för leveranspass och för beviljande av leveranspass.

Närmare bestämmelser om innehållet i och bedömningen av de prov som avses i 1 och 2 mom., om sådana examina som motsvarar provet som avses i 1 mom., samt om godkännande av intyg som beviljats i landskapet Åland såsom intyg som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

60 §

Tillsyn och anknytande styrning

Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över detaljhandeln med och serveringen, leveranserna, marknadsföringen och gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker i hela landet och på sådana luftfartyg enligt luftfartslagen (864/2014) och sådana fartyg enligt sjölagen (674/1994) som har finsk nationalitet.

Till uppgifterna för Tillstånds- och tillsynsverket hör även

4) handledning av läroanstalter och andra aktörer i anslutning till provet för serveringspass och leveranspass,

5) övriga uppgifter som anges i denna lag.

I landskapet Åland utövar Statens ämbetsverk på Åland tillsyn över detaljhandeln med och leveransen och marknadsföringen av alkoholdrycker.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

62 §

Rätt att utföra inspektioner och få information

Den behöriga myndigheten har rätt att utföra testköp, om det behövs för tillsynen över att förbudet mot överlåtelse enligt 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom. eller att leveranstiden enligt 42 a § 1 mom. iakttas i fråga om leverans av alkoholdrycker. Den behöriga myndigheten har rätt att använda myndiga frivilliga personer vid utförandet av testköp. Frivilliga personer kan användas vid testköp av sådana alkoholdrycker som de enligt lagen har rätt att köpa. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en frivillig testköpare som utför ett sådant testköp som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). Den behöriga myndigheten har rätt att av innehavaren av detaljhandelstillstånd få namnet på den innehavare av leveranstillstånd som genomför leveransen av alkoholdrycker samt tillståndsnumret.

Tillståndshavaren ska på utsatta tider lämna tillsynsmyndigheterna de anmälningar och upplysningar som behövs för tillsynen över försäljningen och verksamheten i övrigt och för bedömning av verksamhetens risker. Närmare bestämmelser om hur anmälningar och upplysningar ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Tillsynsmyndigheten har för tillsynen rätt att av innehavaren av leveranstillstånd få namnet på och kontaktuppgifterna till den leverantör som har genomfört leveransen av alkoholdrycken.

63 §

Rätt att få information

Tillsynsmyndigheterna har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter samt Folkpensionsanstalten, Sysselsättningsfonden och Pensionsskyddscentralen få de uppgifter som är nödvändiga

Tillsynsmyndigheterna har dessutom rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som avses i 47 § 1–3 punkten i den lagen som behövs för att utreda förutsättningarna för tillstånd enligt 13 § eller 72 § 3 mom. 3 punkten i denna lag eller för att utreda förbud mot dubbel straffbarhet enligt 71 § 3 mom. i denna lag.

64 §

Lämnande av uppgifter

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får Tillstånds- och tillsynsverket i datanätet publicera namnet på tillståndshavaren, innehavaren av godkännande och anmälaren, dessas tillstånds-, godkännande- och anmälningsnummer, företags- och organisationsnummer och verksamhetsställes namn och adressuppgifter.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

65 § (Ny)

Tillsynsmyndigheterna har rätt att av andra myndigheter få handräckning för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen och bestämmelserna. Tillsynsmyndigheterna har dessutom rätt att avgiftsfritt få handräckning av polisen för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen och bestämmelserna.

71 §

Påföljdsavgift

Tillståndsmyndigheten kan ålägga en tillståndshavare eller en anmälningsskyldig att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 20 000 euro, om

7) skyldigheten enligt 11 § att anmäla ändringar, skyldigheten enligt 56 § att föra bok och hålla planen för egenkontroll uppdaterad eller skyldigheten enligt 62 § 5 mom. att lämna anmälningar och upplysningar har försumrats trots uppmaningar,

8) de skyldigheter som föreskrivs för tillståndshavaren i 5 kap. eller 57 § eller de villkor eller begränsningar som ställts med stöd av 17 a § har överträtts vid leverans av alkoholdrycker.

Tillstånds- och tillsynsverket kan ålägga en distansförsäljare att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 20 000 euro, om denne försummar sin skyldighet enligt 17 b § 1 mom. att i leveransen anteckna att den innehåller alkoholdrycker.

På en påföljdsavgift som åläggs en distansförsäljare tillämpas bestämmelserna i 2–4 mom.

72 §

Återkallelse av tillstånd

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd enligt denna lag för viss tid, om

1) verksamhetsutövaren efter det att en anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts fortsätter att bryta mot eller försumma sina skyldigheter enligt 71 § 1 mom. 1–6 eller 8 punkten och förfarandet ska betraktas som väsentligt, eller

2) verksamhetsutövaren bryter mot sina väsentliga skyldigheter enligt denna lag på ett sätt som tyder på uppenbar likgiltighet för sina skyldigheter enligt 56 §.

När längden på tidsfristen bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den verksamhet är som återkallelsen grundar sig på och till omständigheterna kring verksamheten.

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd eller ett godkännande enligt denna lag permanent, om

1) verksamhetsutövaren efter det att påföljdsavgift påförts eller ett tillstånd återkallats för viss tid fortsätter att uppsåtligen bryta mot eller försumma sina skyldigheter och förfarandet som helhet betraktat har varit grovt,

2) verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat har varit grovt, eller

Betänkande ShUB 8/2026 rd

3) förutsättningarna för tillståndet eller godkännandet inte är i kraft och situationen inte har rättats till inom utsatt tid.

72 a §

Upphörande av tillstånd

Tillståndsmyndigheten ska i registret anteckna att ett tillstånd eller godkännande enligt denna lag har upphört, om verksamhetsutövaren har upphört med sin verksamhet annat än tillfälligt.

Konkursboet eller dödsboet för innehavaren av ett tillstånd eller godkännande som gäller tills vidare har rätt att fortsätta verksamheten i högst ett år från konkursens början eller dödsfallet. Konkursboet eller dödsboet för innehavaren av ett tillstånd eller godkännande som gäller för viss tid har rätt att fortsätta verksamheten högst till utgången av den tiden, dock i högst ett år från konkursens början eller dödsfallet. Tillståndsmyndigheten ska utan dröjsmål efter försättandet i konkurs eller dödsfallet underrättas om att verksamheten fortsätter.

74 §

Avgifter som Tillstånds- och tillsynsverket tar ut

För att täcka kostnaderna för tillsynen över efterlevnaden av denna lag tar Tillstånds- och tillsynsverket ut en årlig tillsynsavgift av

6) innehavare av detaljhandelstillstånd enligt 17 § och av alkoholbolaget för tillsynen över detaljhandel (*tillsynsavgift för detaljhandel*),

7) innehavare av leveranstillstånd enligt 17 a § för tillsynen över leveranser av alkoholdrycker (*tillsynsavgift för leverans*).

75 §

Avgifter som Statens ämbetsverk på Åland tar ut

För den tillsyn som Statens ämbetsverk på Åland utövar tar verket ut en tillsynsavgift för detaljhandel och en tillsynsavgift för leverans.

84 §

Förmedling och överlåtelse av alkoholdrycker

Alkoholdrycker får inte förmedlas eller överlåtas mot arvode, om inte något annat föreskrivs i lag. Alkoholdrycker får inte heller utan arvode förmedlas eller överlåtas till personer till vilka det enligt 37 § inte får säljas alkoholdrycker.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

85 §

Förbud mot förtäring av alkoholdrycker

Om inte något annat föreskrivs i lag får alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol inte förtäras

90 §

Straffbestämmelser

För alkoholförseelse döms också den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot ett detaljhandels-, leverans- eller serveringsförbud enligt 37 § 1–3 mom. eller ett överlåtelseförbud inom annan näringsverksamhet enligt 37 § 6 mom. eller

2) i egenskap av innehavare av ett detaljhandelstillstånd eller serveringstillstånd eller en i 38 § avsedd företrädare för tillståndshavaren bryter mot en skyldighet som enligt 35 eller 36 § gäller övervakningen av ordningen på ett detaljhandelsställe eller serveringsställe.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 2 § 1, 2 och 3 mom., 3 § 1 mom. 11 och 17–21 punkten samt 4 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., ~~6 § 1 mom. 1, 7 och 8 punkten~~, 7 och 12 §, 17 § 1 mom. 1 punkten samt 2 och 5 mom. samt 17 a §, 26 § 1 mom. och 84 § i denna lag träder dock i kraft först fyra månader från denna lags ikraftträdande och bestämmelserna i 6 § 1 mom. 1, 7 och 8 punkten samt 6 § 2 mom., 17 b §, 32 § 2 mom., 35, 35 a, 37 och 38 §, 39 § 3 mom., 40 § 2 och 3 mom., 42 a §, 51 § 1 och 2 mom., 55 § 2 mom., 57 §, 62 § 4 och 6 mom., 71 § 1 mom. 7 och 8 punkten samt 5 och 6 mom., 74 § 2 mom. 7 punkten och 3 mom., 75 § 2 och 3 mom., 90 § 5 mom. samt 6 a- och 7 punkten i bilagan träder i kraft först sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

Upphävandet av 28 § 3 mom. i alkohollagen (1102/2017) träder i kraft sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

Tillsynsavgifter som avses i 74 och 75 § i alkohollagen

6 a. Tillsynsavgift för leverans av alkoholdrycker

Tillsynsavgiftsperioden för leverans av alkoholdrycker är kalenderåret. Avgiften tas ut hos alla de tillståndshavare som har haft ett giltigt tillstånd under respektive avgiftsperiod. Avgiften består av en fast grundavgift och av en tilläggsavgift som är beroende av verksamhetens omfattning enligt följande:

Grundavgiften per tillståndshavare är 100 euro.

Storleken på den tilläggsavgift som beror på verksamhetens omfattning bestäms under avgiftsperioden utifrån den mängd leveranser av alkoholdrycker som årligen har rapporterats till tillståndsmyndigheten. Den på mängden leveranser beroende tillsynsavgiften är utöver grundavgiften 0,10 euro per leverans årligen till den del antalet leveranser överstiger 1 000 leveranser. Avgiften avrundas nedåt till närmaste tiotal euro.

Tillståndshavaren är skyldig att till tillståndsmyndigheten anmäla det totala antalet leveranser årligen senast den 31 januari. Om tillståndshavaren inte gör anmälan inom utsatt tid, har tillståndsmyndigheten rätt att ålägga tillståndshavaren att vid vite enligt 70 § anmäla det totala antalet leveranser. Tillståndsmyndigheten ska ge tillståndshavaren en påminnelse och ge tillståndshavaren skälig tid att anmäla ovannämnda uppgifter innan vite föreläggs.

7. Uttagande av tillsynsavgifter

De tillsynsavgifter som nämns i punkterna 1–3 debiteras i efterskott senast den 30 november, på så sätt att den mängdbaserade redovisningsperioden är från den 1 september till den 31 augusti. Hos en tillståndshavare vars verksamhet har upphört senast den 31 mars tas ingen tillsynsavgift ut, om tillståndshavaren inom utsatt tid har gjort en skriftlig anmälan om saken. De tillsynsavgifter som avses i punkt 4 debiteras kalenderårsvis i förskott, dock senast den 31 mars. Hos en tillståndshavare vars verksamhet har upphört senast den 31 mars tas ingen tillsynsavgift ut för kalenderåret i fråga, om tillståndshavaren inom utsatt tid har gjort en skriftlig anmälan om saken.

Hos nya innehavare av detaljhandelstillstånd eller serveringstillstånd eller för en ny anmälan om förlängd serveringstid tas det inte ut någon tillsynsavgift under det första kalenderåret. Tillsynsavgifterna för detaljhandel, servering och förlängd serveringstid debiteras per kalenderår senast den 30 april, om tillståndshavaren har ett giltigt tillstånd den 1 april.

De tillsynsavgifter som nämns i 6 a-punkten debiteras i efterskott senast den 30 april, på så sätt att den mängdbaserade redovisningsperioden är det föregående kalenderåret.

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och bedömer vilka konsekvenser de föreslagna ändringarna har för alkoholkonsumtionen, befolkningens hälsa, de alkoholrelaterade skadorna samt för familjer och barn, och vid behov vidtar korrigerande åtgärder.

Betänkande ShUB 8/2026 rd

Helsingfors 5.6.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Maaret Castrén saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ville Merinen sd
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Päivi Räsänen kd
medlem Pia Sillanpää saf
medlem Oskari Valtola saml
medlem Ville Väyrynen saml
medlem Henrik Wickström sv
ersättare Milla Lahdenperä saml
ersättare Pia Lohikoski vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Pirjo Kainulainen
utskottsråd Sanna Pekkarinen
utskottsråd Päivi Salo.

Betänkande ShUB 8/2026 rd **Reservation /saml, saf, sv**

Reservation

Motivering

Syftet med propositionen är att se över alkohollagstiftningen på ett ansvarsfullt sätt så att den motsvarar de förändrade konsumtionsvanorna och beaktar att handeln digitaliseras och tjänster säljs via flera kanaler. Propositionen ingår i arbetet med att långsiktigt och stegvis reformera den finländska alkoholpolitiken på ett sätt där en kontrollerad utvidgning av tillgången till alkohol kombineras med ett effektivt tillståndsförfarande, tillsyn och förebyggande av alkoholrelaterade skador.

I propositionen föreslås det att det vid sidan av bestämmelserna om detaljhandel med och servering av alkoholdrycker ska skapas en ny möjlighet att leverera alkoholdrycker. I fortsättningen tillåts tillståndspliktig leverans av alkoholdrycker hem till konsumenterna både inom landet och från utlandet. Leverantören av alkoholdrycken får ta emot och överlåta en alkoholdryck som skaffats från den inhemska detaljhandeln till en köpare eller annan mottagare endast om det handlar om jästa alkoholdrycker innehållande högst 8,0 volymprocent etylalkohol och sådana på annat sätt framställda alkoholdrycker som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. Jästa alkoholdrycker innehållande mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och på annat sätt framställda alkoholdrycker som innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol får levereras med leveranstillstånd endast om alkoholdrycken har köpts och hämtats från alkoholbolaget eller genom gränsöverskridande distansförsäljning. Leveranserna ska kunna göras exempelvis i samband med hemleverans av mat eller restaurangportioner. Alkoholdrycker ska få överlåtas endast i enlighet med de försäljningstider för alkohol som föreskrivs i alkohollagen.

Vi som undertecknat denna reservation anser att propositionen allmänt taget förbättrar marknadens funktion och ökar konkurrensen, eftersom det blir möjligt för alla innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker att leverera alkoholdrycker. Propositionen möjliggör en ny betydande distributionskanal för alkoholbolaget och aktörer med detaljhandelstillstånd. Vi anser också att propositionen inte på något väsentligt sätt ökar risken för ökad alkoholkonsumtion.

Vi anser det vara viktigt att propositionen bedöms utifrån propositionens konsekvensbedömningar. Även framöver kommer sannolikt den övervägande delen av den alkohol som konsumeras att köpas på fysiska försäljningsställen, och andelen alkohol som köps med leverans kommer sannolikt vara relativt liten. Propositionens inverkan på den totala konsumtionen av alkohol har därför bedömts vara förhållandevis liten. Den totala alkoholkonsumtionen bedöms således inte i någon betydande grad öka om leverans av alkoholdrycker tillåts, och konsekvenserna väntas bli måttliga. Detaljhandeln med alkoholdrycker liberaliseras inte i och med propositionen, utan verksamheten är också i fortsättningen tillståndspliktig och noggrant övervakad.

Den totala alkoholkonsumtionen i Finland har redan länge pekat neråt och utvecklingen har fortsatt också efter tidigare reformer av alkohollagen. Enligt statistiska uppgifter från Institutet för hälsa och välfärd (THL) har den långvariga nedåtgående trenden i konsumtionen inte vänt till följd av tidigare förändringar i tillgången. Enligt institutet var den statistikförda konsumtionen i

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Finland 4,5 procent lägre 2025 än 2024. Enligt Finlands Dagligvaruhandel rf:s statistik sjönk värdet på försäljningen av alkoholdrycker 2025 trots att produktsortimentet samtidigt utvidgades. Utvecklingen tyder på att konsumentbeteendet har blivit mångsidigare och att tyngdpunkten delvis har flyttats till andra produktgrupper. Den kontrollerade ökningen av tillgången visar sig således än så länge inte i form av ett ökat försäljningsvärde inom dagligvaruhandeln.

Det bör också noteras att punktskatten på alkoholdrycker har höjts för 2026 uttryckligen som en del av en helhet där förändringar i tillgången balanseras upp med skattepolitiska medel. Genom skattehöjningen uppvägs de eventuella konsekvenserna av den ökade tillgången och stärks alkoholpolitikens hälsopolitiska styreffekt. Den reform som stakas ut i propositionen är således inte en ensidig ökning av tillgången, utan en del av en mer omfattande, kontrollerad och ansvarsfull samlad alkoholpolitisk lösning.

Kärnan i propositionen är att leverans av alkoholdrycker ska bli tillståndspliktig verksamhet. Leveranstillståndet ska utgöra en ny tillståndsform vid sidan av detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd. Dessutom ska det krävas ett leveranspass av alla personer som levererar alkoholdrycker. Det motsvarar serveringspasset. På överlåtelser av alkoholdrycker tillämpas samma bestämmelser om åldersgränser och förbud mot överlåtelse som vid detaljhandel och servering. Alkoholdrycker får inte överlåtas till minderåriga eller uppenbart berusade personer, och starka alkoholdrycker får inte överlåtas till personer under 20 år.

Det är dessutom viktigt att slå fast att propositionen uttryckligen innebär att gränsöverskridande distansförsäljning av alkohol kommer att omfattas av leveransbestämmelserna och tillsyn. Utan denna lagändring skulle det i fråga om distansförsäljning inte finnas några nationellt föreskrivna begränsningar för hur produkter får levereras till mottagare. Tack vare propositionen kommer bestämmelserna om tillsyn som gäller åldersgränser och uppenbar berusning och även andra skyldigheter som gäller överlåtelssituationen också att gälla gränsöverskridande distansförsäljning.

Senast efter högsta domstolens avgörande HD:2025:71 har det stått klart att gränsöverskridande distansförsäljning är tillåten i Finland. I detta läge luckrar propositionen inte upp rättsläget, utan tvärtom skärper och förtydligar den läget genom att distansförsäljning införlivas i tillståndsförfarandet, tillsynen och påföljdssystemet. Utan reglering kommer den verksamheten att vara tillåten men utan en nationell tillsynsram för enskilda leveranser.

Vi instämmer också i ekonomiutskottets utlåtande och propositionsmotiven till den del att förtydligandet av rättsläget för distansförsäljning av alkohol sammantaget knappast i så hög grad påverkar den mängd alkohol som finländska konsumenter beställer från utlandet att det skulle ha betydande konsekvenser för den inhemska alkoholkonsumtionen eller de negativa effekterna av konsumtionen. Liksom ekonomiutskottet betonar vi samtidigt att i synnerhet i fråga om gränsöverskridande distansförsäljning är det vid bedömningen av den nu föreslagna regleringen dock inte i första hand fråga om en avvägning mellan konsumentens valmöjligheter och alkoholrelaterade skador, utan om att den nationella regleringen måste förtydligas så att den motsvarar kraven enligt EU-rätten.

Betänkande ShUB 8/2026 rd **Reservation /saml, saf, sv**

Vi vill understryka att propositionen inte försämrar myndigheternas tillsynsmöjligheter, utan tvärtom förtydligas och stärks tillsynen. Myndigheterna får nämligen uttryckliga befogenheter att övervaka leveranserna av alkoholdrycker, inklusive möjligheten till testköp. På så sätt säkerställs det att den nya verksamhetsmodellen genomförs lagenligt och ansvarsfullt.

I propositionen föreslås det också ändringar i bestämmelserna om marknadsföring av alkoholdrycker så att inhemska alkoholproducenter kan marknadsföra starka alkoholdrycker på sina egna webbsidor och i sina kanaler för sociala medier efter noggrant i lag avgränsade villkor. Marknadsföring av starka alkoholdrycker förblir förbjuden i tv, radio, biografier och tryckta tidningar och tidskrifter. Marknadsföring på allmänna platser ska också i fortsättningen vara tillåten endast på detaljhandels- och serveringsställen för starka alkoholdrycker. Propositionen medför positiva konsekvenser för sådana företag som exporterar alkoholdrycker till EU:s inre marknad, precis som ekonomiutskottet säger i sitt utlåtande. Konsekvenserna omfattar i synnerhet företag som exporterar starka alkoholdrycker till andra EES-länder. Möjligheten till en mer omfattande marknadsföring som riktar sig till andra EES-länder kan förbättra kännedomen om finländska alkoholvarumärken och företagets ekonomiska ställning.

Vi anser att den föreslagna ändringen förbättrar de inhemska alkoholaktörernas konkurrenskraft särskilt i förhållande till utländska nätaktörer och internationella varumärken. Den nuvarande regleringen missgynnar inhemska producenter i en digital omvärld där konsumenterna allt oftare skaffar information och fattar köpbeslut på webben. Propositionen stöder den inhemska företagsverksamheten utan att slopa totalbegränsningarna för alkoholreklamen.

Propositionen lyfter fram de skador för hälsan och välbefinnandet som alkoholkonsumtion orsakar, och vi förringar inte dessa farhågor. Regeringen har emellertid förbundit sig till förebyggande drogarbete, bättre mentalvårds- och missbrukartjänster och bekämpning av alkoholens skadeverkningar också med skattepolitiska medel. Det går att genomföra en översyn av bestämmelserna om leverans och marknadsföring av alkoholdrycker parallellt med dessa mål.

Ekonomiutskottet ansåg i sitt betänkande att Alkos öppettider bör utvidgas så att Alko kan hålla öppet på söndagar och helgdagar som infaller på en vardag och att de separata begränsningarna av leveranstiderna för Alkos del bör slopas. Det ansåg också att försäljningstiderna för Alkos leveransförsäljning ska vara desamma som för gränsöverskridande distansförsäljning eller annan inhemsk detaljförsäljning. Även Alko och Föreningen för Finlands Alkoholdryckhandel (SAJK) har i sina yttranden ansett att Alko bör ha samma leveranstider som andra inhemska säljare och distansförsäljare.

Social- och hälsovårdsministeriet har ansett att utvidgningen av öppettiderna inte har bedömts i propositionen och att de berörda aktörerna inte har hörts i frågan och att det skulle vara motiverat att bereda en sådan ändring i enlighet med den normala lagstiftningsprocessen. Vi anser inte att detta är en tillräcklig grund för att låta bli att göra en ändring i detta sammanhang, när behovet tydligt har identifierats och yttrandena i stor utsträckning har lyft fram det.

Vi anser att det inte är en proportionerlig lösning att avslå lagförslaget på det sätt som majoriteten i utskottet föreslår. Propositionen är omsorgsfullt beredd, moderat och baserar sig på tillståndsförfarande, tillsyn och ansvarsfullhet. Den svarar mot förändringen i

Betänkande ShUB 8/2026 rd **Reservation /saml, saf, sv**

konsumentbeteendet och stöder det inhemska näringslivet utan att de hälsopolitiska kärnpremisserna för alkoholpolitiken frångås.

Vi anser att det finns skäl att i propositionen göra de ändringar som social- och hälsovårdsministeriet har förordnat i sina kommentarer till utskottet. Dessutom anser vi att det finns skäl att i propositionen göra den ovan beskrivna ändring som ekonomiutskottet föreslår, dvs. den ändring som utvidgar öppettiderna för det alkoholbolag som avses i lagen, dvs. Alko.

Motivering till reservationens förslag:

Reservationens förslag 1:

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira påpekade i sitt yttrande att bestämmelserna bör innehålla exakt och enhetlig terminologi när det gäller vem alkoholdrycker kan överlåtas till i detaljhandeln. Avsikten har enligt propositionen varit att alkoholdrycker ska kunna överlåtas från detaljhandeln inte bara till innehavaren av leveranstillstånd utan också till någon som handlar för dennes räkning och som kan vara någon annan än den leverantör av alkoholdrycker som överlåter alkoholdrycken till mottagaren. Valvira föreslog därför att det till 35 § 1 mom. i propositionen fogas en möjlighet att överlåta alkoholdrycker från detaljhandeln också till den som handlar för en innehavares räkning. Dessutom föreslog Valvira att definitionen av detaljhandel i 3 § 11 punkten och första meningen i 35 § 1 mom. preciseras så att begreppet ”någon som handlar för innehavarens räkning” används i stället för ”en leverantör av alkoholdrycker som sköter en leverans som ordnats av en innehavare av leveranstillstånd”. Vidare lyfte Valvira fram att man i definitionen av detaljhandel i stället för ”köpare” bör använda begreppet ”kund” på samma sätt som i 35 § 1 mom., om avsikten är att också i fortsättningen tillåta att alkoholdrycken överlämnas även till en person som utan arvode hämtar alkoholdrycken för köparens räkning och inte bara till den som innehar leveranstillstånd och någon som handlar för dennes räkning. Vi godtar till dessa delar de ändringar i 3 § 11 punkten och 35 § 1 mom. som föreslås i betänkandet.

Reservationens förslag 2:

Social- och hälsovårdsministeriet har tagit fram de ändringar i statsrådets förordning om verkställighet av alkohollagen (151/2018) som behövs med anledning av propositionen. Förordningen har utfärdats med stöd av alkohollagen. Bland annat ska närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om leveranstillstånd för alkoholdrycker utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom ändras den paragraf i förordningen som gäller ansökan om ändring i verksamheten. Enligt 6 a § 2 mom. i utkastet till förordning har tillståndsmyndigheten rätt att kräva ytterligare upplysningar av den som ansöker om tillstånd. Det var fråga om en helt ny bestämmelse i förordningen. Dessutom är avsikten att ändra 13 § 2 mom. i den gällande förordningen. Enligt det gällande 13 § 2 mom. har tillståndsmyndigheten rätt att kräva tilläggsutredningar. Justitieministeriet ansåg emellertid i sitt yttrande om förordningen att bestämmelserna i både det nya 6 a § 2 mom. och det gällande 13 § 2 mom. ger myndigheten behörighet som enligt grundlagen ska bestämmas genom bestämmelser i lag. Vi föreslår att sådana bestämmelser fogas till alkohollagen. Vi godtar till dessa delar de ändringar i 11 § 4 punkten och 17 a § 4 mom. som föreslås i betänkandet.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Reservationens förslag 3:

Flera remissinstanser har påpekat det med tanke på rättsskyddet för både tillståndshavaren och enskilda leverantörer bör vara entydigt vilka platser som omfattas av leveransförbud. Både företrädare för näringslivet och Valvira fäste i sina yttranden särskild uppmärksamhet vid det föreslagna förbudet mot leverans till platser där småbarnspedagogisk verksamhet ordnas. I yttrandena lyftes det fram att det i praktiken kan vara mycket svårt att följa sådana leveransförbud, eftersom definitionen också inbegriper exempelvis familjedagvård i eget hem eller en klubblokal i bottenvåningen av ett bostadshöghus, om där ordnas till exempel eftermiddagsverksamhet för skolelever. Därför anser vi att det är ändamålsenligt att precisera förteckningen över de ställen där leveransförbud gäller på så sätt att det i lagen hänvisas till de daghem som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten i lagen om småbarnspedagogik i stället för till platser där småbarnspedagogik ordnas. Dessutom har leveransförbudet utvidgats till att gälla utbildning på andra stadiet, dvs. läroanstalter som ger yrkesutbildning eller gymnasieundervisning.

Vi föreslår vidare en precisering av leveransförbudet när det gäller serveringsställen. Med tanke på tillämpningen av lagen skulle det vara tydligare att det inte är förbjudet att leverera alkohol till på förhand godkända serveringsområden när dessa områden inte används för servering av alkohol. Vi godtar till dessa delar den ändring av 37 § 2 mom. som föreslås i betänkandet.

Reservationens förslag 4:

Flera sakkunniga har i sina yttranden ansett det nödvändigt att mottagarens ålder kontrolleras på ett verifierbart sätt i samband med varje överlåtelse av alkoholdrycker. Valvira och regionförvaltningsverken har ansett att genomförandet av åldersgränskontrollen och tillsynsmyndigheternas möjlighet att använda testköp som tillsynsverktyg förutsätter att åldern kontrolleras vid varje överlåtelse tillfälle. Också Servicefacket PAM har i sitt yttrande betonat att skyldigheten att kontrollera åldern i samband med varje överlåtelse garanterar budets rättssäkerhet och förtydligar dennes ansvar vid överlämnandet. Enligt PAM skulle ett sådant förfarande göra det svårare för minderåriga att köpa alkohol och förebygga att alkohol överläts till minderåriga.

Vi instämmer i remissinstansernas synpunkter. I samband med hemleverans av alkoholdrycker är övervakningen av att åldersgränserna följs ett av de huvudsakliga sätten att förebygga minderårigas tillgång till alkohol. Att kontrollera mottagarens ålder i samband med varje överlåtelse är ett tydligt, enhetligt och lätt övervakat förfaringssätt som stärker såväl trovärdigheten när det gäller ålderskontroll som praktisk måluppfyllelse i fråga om alkohollagen.

Reservationens förslag 5:

Valvira har i sitt yttrande fört fram att detaljhandel med alkoholdrycker enligt de bestämmelser som föreslås i propositionen är överlåtelse av alkoholdrycker till innehavare av leveransstillstånd, varvid bestämmelserna om detaljhandelstider i 42 § i alkohollagen ska iakttas vid överlåtelse för leverans. Enligt Valvira är det inte ändamålsenligt att kräva detta. Vi håller med om detta och slår fast att det väsentliga är att produkten inte överläts från leverans till konsumenten utanför de

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

föreskrivna leveranstiderna, men att detaljförsäljaren vid behov ska ha möjlighet att överlåta produkten för leverans när det är ändamålsenligt.

Dessutom har Valvira påpekat att bestämmelsen om leveranstid i förslaget ska tillämpas på alla alkoholdrycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent etylalkohol, vilket som regel är strängare än bestämmelserna om detaljhandels- och serveringstider, som tillämpas på alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol. Vi anser att det är konsekvent att bestämmelsen om leveranstid på motsvarande sätt som detaljhandels- och serveringstiden tillämpas på alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent. Vi godtar till dessa delar den ändring i 42 a § som föreslås i betänkandet.

Reservationens förslag 6:

I yttrandena har det lyfts fram att 50 § 2 mom. 3 punkten i propositionen bör ändras så att reklam för starka alkoholdrycker på samma sätt som nu är tillåten i facktidskrifter inom branschen. Social- och hälsovårdsministeriet har ansett att det som föreslås i yttrandena är motiverat. Enligt 50 § 3 mom. 3 punkten i den gällande alkohollagen får starka alkoholdrycker marknadsföras till dem som deltar i försäljningen av alkoholdrycker, förutsatt att detta inte sker i ett datanät som konsumenterna har tillgång till. I praktiken har detta inneburit reklam för starka alkoholdrycker till exempel i facktidskrifter inom branschen, såsom fackpublikationer inom hotell- och restaurangbranschen eller detaljhandeln.

I propositionen ändras strukturen på paragrafen om reglering av marknadsföringen. Det innebär separata bestämmelser om förbjudna marknadsföringskanaler för starka alkoholdrycker, som tryckta tidningar och tidskrifter hör till. Som social- och hälsovårdsministeriet framför i sitt svar till utskottet finns det inga grunder för att skärpa nuläget. Vi instämmer i detta och föreslår därför att huvudregeln om förbud mot marknadsföring av starka alkoholdrycker i tryckta tidningar och tidskrifter kompletteras med ett undantag för facktidskrifter.

Reservationens förslag 7:

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 1/2026 rd) ägnat uppmärksamhet åt den föreslagna regleringen om testköp och hur noggrant avgränsad den är. Enligt 62 § i lagförslaget har den behöriga myndigheten rätt att utföra testköp, om det behövs för skötseln av en tillsynsuppgift som gäller leverans av alkoholdrycker. Den behöriga myndigheten har också rätt att använda myndiga frivilliga personer vid utförandet av testköp. I propositionsmotiven (s. 135—136) behandlas enligt grundlagsutskottet endast delvis de villkor för att anförtro offentliga förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter som följer av 124 § i grundlagen. I propositionen bedöms till exempel inte de behörighetskrav, det tjänsteansvar eller den skadeståndsskyldighet som hänför sig till frivilliga. Det föreslås inte heller några bestämmelser om detta.

I ljuset av propositionen och uppgifter till utskottet förblir det exakta användningsändamålet och användningssättet för den föreslagna regleringen om testköp tämligen öppna, står det i grundlagsutskottets utlåtande. Även om grundlagsutskottet anser att tillsynen över iakttagandet av överlåtelseförbudet i sig är motiverad, är det av de orsaker som nämns ovan inte möjligt att helt försäkra sig om att den föreslagna regleringen om användningen av frivilliga är

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

ändamålsenlig med tanke på 124 § i grundlagen. I detta avseende vore en mer motiverad regleringslösning att göra testköp till en befogenhet som föreskrivits för en myndighet, varvid det också skulle säkerställas att den här befogenheten som är central med tanke på utförandet av tillsynsuppgiften genomförs under tjänsteansvar. Oberoende av hur den föreslagna regleringen genomförs är det nödvändigt att precisera den så att innehållet i den tillsyn som ansetts vara möjlig genom testköp och som enligt uppgift till grundlagsutskottet sannolikt kommer att begränsas i synnerhet till övervakning av att åldersgränserna följs mer noggrant ska framgå av regleringen.

Också i sakkunnigyttandena till social- och hälsovårdsutskottet har man fäst uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelserna om testköp. I ett kompletterande yttrande från Valvira och regionförvaltningsverket samt Tillstånds- och tillsynsverket ansågs bestämmelsen om testköp vara alltför öppet formulerad. Enligt yttrandena lämnar bestämmelsen det öppet var ribban ligger för att man ska få genomföra testköp, hur testköp i praktiken genomförs och hur frivilliga kan utnyttjas vid testköp.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt svar till ministeriet sagt att man i propositionen inte har velat lägga någon särskild ribba för testköp, utan avsikten är att ge myndigheterna ett verktyg för övervakning av överlåtelsesituationer. Därför föreslås det i propositionen att testköp ska kunna göras, om det behövs för att en tillsynsuppgift ska kunna skötas. Det är fråga om en liknande möjlighet som när det gäller inspektioner i detaljhandeln.

Grundlagsutskottet har ansett det nödvändigt att innehållet i tillsynen mer noggrant ska framgå av bestämmelsen. Vidare krävs det utifrån grundlagsutskottets utlåtande en närmare granskning av de frivilliga testköparnas tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Därför anser vi att det är ändamålsenligt att ändra bestämmelserna om testköp på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet föreslår. Vi godtar till dessa delar de ändringar i 62 § som föreslås i betänkandet.

Reservationens förslag 8:

Vi anser att hänvisningarna i lagen behöver korrigeras på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet har framfört i sina kommentarer till utskottet. Hänvisningarna i 50 § till 1 § 1 punkten i ordningslagen korrigeras därför till hänvisningar till 2 § 1 punkten i ordningslagen och hänvisningen i 90 § till 37 § 5 mom. korrigeras till en hänvisning till 37 § 6 mom. Vi godtar till dessa delar de ändringar som föreslås i betänkandet.

Utöver de ändringar som social- och hälsovårdsministeriet lyft fram i sina kommentarer korrigeras hänvisningen i 46 § 2 mom. i den gällande lagen till 62 § 4 mom. till en hänvisning till 62 § 5 mom., eftersom 62 § 4 mom. blir 62 § 5 mom. Också ikraftträdandebestämmelserna i propositionen rättas så att 6 § 1 mom. 1, 7 och 8 punkten träder i kraft sex månader efter lagens ikraftträdande i stället för fyra månader efter ikraftträdandet. Det beror på att det i bestämmelserna hänvisas till 17 b § om distansförsäljning, som träder i kraft först sex månader efter det att lagen trätt i kraft. Vi godtar till dessa delar de ändringar som föreslås i betänkandet.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Reservationens förslag 9:

Ekonomiutskottet ansåg i sitt utlåtande att försäljningstiderna för Alkos leveransförsäljning ska vara desamma som för gränsöverskridande distansförsäljning eller annan inhemsk detaljförsäljning. Alkos försäljning med leverans bör omfattas av samma överlåtelsestider också för att regleringen ska vara mer konsekvent och tydlig för innehavarna av leveranstillstånd och för kunderna. För att stärka Alkos uppgift och verksamhetsförutsättningar bör också Alkos öppettider utvidgas så att bolaget kan hålla öppet på söndagar och helgdagar som infaller på en vardag och de separata begränsningarna av leveranstiderna för Alkos del slopas, menade ekonomiutskottet.

Vi instämmer i ekonomiutskottets ståndpunkt. För att garantera Alko jämlika verksamhetsförutsättningar är det motiverat att bolaget har möjlighet att hålla sina butiker öppna och leverera alkoholdrycker med iakttagande av samma tider som andra aktörer som säljer alkohol. Det är klart att Alko inte har någon skyldighet att hålla sina butiker öppna hela den tillåtna tiden. Besluten om butikernas öppettider och leveranstider fattas separat.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens ändringsförslag

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i alkohollagen (1102/2017) 28 § 3 mom. och 42 § 2 mom.,

ändras 2 § 1 och 2 mom., 3 § 1 mom. 11 och 16 punkten och 4 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom. 1 och 7 punkten, ~~6 § 2 mom.~~, 7, 11 och 12 §, 17 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom., 26 § 1 mom., 27 § 3 mom., rubriken för 5 kap., 35, 37 och 38 §, 39 § 2 mom., 45 § 3 mom., 46 § 1 mom., 50 §, 51 § 1 och 2 mom., 55 § 2 mom., 57 och 58 §, 60 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten och 4 mom., 62 § 4 mom., det inledande stycket i 63 § 1 mom., 64 § 2 mom., ~~65 §~~, det inledande stycket i 71 § 1 mom. och 71 § 1 mom. 7 punkten, 72 §, det inledande stycket i 74 § 2 mom. och 74 § 2 mom. 6 punkten, 75 § 2 mom., 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom., 90 § 5 mom. samt i bilagan 7 punkten,

av dem 7 §, 26 § 1 mom., 60 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten samt 4 mom., det inledande stycket i 74 § 2 mom. och 74 § 2 mom. 6 punkten och 75 § 2 mom. sådana de lyder i lag 743/2025,

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

12 § sådan den lyder i lag 605/2023, 17 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 305/2024 och 57 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 743/2025, samt

fogas till 2 § ett nytt 4 mom., till 3 § 1 mom. nya 17–21 punkter, till 6 § 1 mom. en ny 8 punkt, till 17 § ett nytt 5 mom., till lagen nya 17 a och 17 b §, till 32 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 35 a §, till 37 § en ny 6 punkt, till 39 § ett nytt 3 mom., till 40 § ett nytt 2-~~och 3~~ mom., till lagen en ny 42 a §, till 45 § ett nytt 4 mom., ~~till 50 § 2 mom. nya 12 och 13 punkter~~, till 60 § 2 mom., sådant det lyder i lag 743/2025, en ny 5 punkt, till 62 § nya 5 och 6 mom., till 63 § ett nytt 2 mom., till 64 § ett nytt 3 mom., till 71 § 1 mom. en ny 8 punkt och till 71 § nya 5 och 6 mom., till lagen en ny 72 a §, till 74 § 2 mom., sådant det lyder i lag 743/2025, en ny 7 punkt samt till bilagan en ny 6 a-punkt som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillverkning, import, införsel, export, transport, försäljning och annan överlåtelse samt användning, innehav och marknadsföring av alkoholhaltiga ämnen samt på leverans av alkoholdrycker.

På alkoholhaltiga ämnen som utgör livsmedel tillämpas livsmedelslagen (297/2021) till den del något annat inte föreskrivs i denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om gränsöverskridande distansförsäljning och distansköp tillämpas också på försäljning och köp från länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

11) ~~inhemsk~~-detaljhandel med alkoholdrycker försäljning av alkoholdrycker för förtäring någon annanstans än i lokaler som försäljaren kontrollerar eller någon annanstans än under övervakning som ordnas av försäljaren på så sätt att alkoholdrycken överläts från den inhemska detaljhandeln eller från alkoholbolaget direkt till kunden, till en innehavare av leveranstillstånd eller till någon som handlar för dennes räkning för leverans till köparen eller någon annan mottagare,

16) *marknadsföring* reklam, indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet; indirekt reklam är i synnerhet främjande av försäljningen av en produkt i samband med reklam för någon annan nytthet genom att ett etablerat kännetecken för produkten eller försäljaren oförändrat eller ändrat så att det ändå kan kännas igen används som kännetecken för nyttheten eller genom att reklamen för en annan produkt på något annat sätt associerar till en bestämd produkt eller försäljaren,

17) *leverans av alkoholdrycker* transport och överlåtelse i kommersiellt syfte av alkoholdrycker som sålts i den inhemska detaljhandeln, på alkoholbolaget eller via sådan

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

gränsöverskridande distansförsäljning som avses i 19 punkten från säljaren till köparen eller någon annan mottagare,

18) *leverantör av alkoholdrycker* en innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker och den som **sköter** en leverans som har ordnats av en innehavare av leveranstillstånd och som överlåter till mottagaren en dryck som beställts för transport från den inhemska detaljhandeln, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning,

19) *gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker* ~~detaljhandel~~ **försäljning** där en enskild person som är etablerad i Finland och som inte bedriver en självständig ekonomisk verksamhet har köpt alkoholdrycker som frisläppts för konsumtion från en annan medlemsstat i Europeiska unionen och som avsänds eller transporteras direkt eller indirekt till Finland av försäljaren eller av någon annan för försäljarens räkning,

20) *distansförsäljare av alkoholdrycker* en försäljare som säljer alkoholdrycker till Finland som gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker,

21) *distansköp* ett köp där en enskild person köper alkoholdrycker från en annan medlemsstat i Europeiska unionen med hjälp av ett medel för distanskommunikation på det sätt som föreskrivs i 74 § i punktskattelagen (182/2010).

Det som föreskrivs om tillverkning gäller också vidareförädling och omtappning av sprit och av de alkoholdrycker som är skattefria enligt punktskattelagen.

4 §

Förbud mot åtgärder som strider mot god sed

Vid tillverkning, import, försäljning och marknadsföring av alkoholhaltiga ämnen och i samband med dessa verksamheter får åtgärder som strider mot god sed inte vidtas inom näringsverksamhet eller leverans av alkoholdrycker som bedrivs i enlighet med avtal eller andra arrangemang.

5 §

Tillståndspliktig verksamhet

Alkoholdrycker får inte tillverkas, säljas eller levereras utan tillstånd.

6 §

Undantag från tillståndsplikten

Med avvikelse från 5 §

8) är gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som ~~framställts genom jäsnings~~ ~~och innehåller över 2,8 volymprocent~~ ~~och högst 8,0 volymprocent~~ ~~etylalkohol~~ ~~och på annat sätt~~ ~~framställda alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent~~ ~~och högst 5,5 volymprocent~~ ~~etylalkohol~~ tillåten i enlighet med vad som föreskrivs i 17 b §.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

~~Alkoholbolaget har ensamrätt till detaljhandel med alkoholdrycker, med de undantag som anges i 1 mom. 1–3 punkten samt i 17 och 17 b §. (Ny)~~

7 §

Tillståndsmyndigheter

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan detaljhandels-, leverans- och serveringstillstånd för alkoholdrycker. Om detaljhandelsstället för den som ansöker om detaljhandelstillstånd eller verksamhetsstället för den som ansöker om leveranstillstånd ligger i landskapet Åland, beviljas tillståndet dock av Statens ämbetsverk på Åland.

Övriga tillstånd beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan.

Den tillståndsmyndighet som behandlar anmälningar och ansökningar om godkännande enligt denna lag bestäms i enlighet med 1 mom.

11 §

Anmälan om förändringar

Om tillståndshavaren beslutar att väsentligt ändra karaktären eller omfattningen av sin verksamhet så att det tillstånd som beviljats tillståndshavaren inte längre täcker den förändrade verksamheten, ska tillståndshavaren ansöka om ändring av tillståndet innan ändringen genomförs. Ändringen får inte genomföras innan tillståndsmyndigheten har godkänt ändringen av tillståndet.

Om tillståndshavaren skär ned eller avslutar sin verksamhet annat än tillfälligt, ska tillståndshavaren lämna en anmälan om det till tillståndsmyndigheten inom en månad från det att verksamheten skars ned eller avslutades.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om ansökan om ändring av tillstånd eller om anmälan, gäller också ändringar i anslutning till anmälningar och godkännanden som avses i denna lag.

Till tillståndsansökan, anmälan eller ansökan om godkännande som avses i 1–3 mom. ska fogas den utredning som behövs för bedömningen av de förutsättningar som avses i 13–20 § och som gäller sökanden, verksamheten och dess konsekvenser samt andra relevanta omständigheter som den myndighet som behandlar ärendet inte redan har tillgång till. Tillståndsmyndigheten kan kräva behövlig tilläggsutredning för att bedöma förutsättningarna för beviljande eller godkännande av tillstånd och behovet av föreskrifter, villkor och begränsningar som gäller tillstånd eller godkännande. En utredning kan också avkrävas i detta syfte om sådan verksamhet i anslutning till förändringen som fortsätter oförändrad.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i en ansökan om ändring av ett tillstånd eller ett godkännande samt i en anmälan om förändringar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

12 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av tillstånd

Tillverknings-, import-, användnings-, partihandels-, detaljhandels-, leverans- och serveringstillstånd enligt denna lag ska beviljas en fysisk eller juridisk person som avses i 2 § 1 mom. eller 3 § 1 eller 2 mom. i näringsverksamhetslagen (565/2023) och som har de förutsättningar enligt denna lag som hänför sig till sökanden och som behövs för att bedriva verksamheten.

17 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe, och det beviljas

1) en sökande som annat än tillfälligt saluhåller ett mångsidigt utbud av livsmedel för det dagliga behovet i ett sådant byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen (751/2023), om inte försäljningen av alkoholdrycker står för en klart större andel av näringsverksamheten än försäljningen av andra livsmedel,

Ett detaljhandelstillstånd för gårdsvin och hantverksöl gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe, och det beviljas tillverkaren av alkoholdryckerna i fråga i anslutning till eller i den omedelbara närheten av det tillverkningsställe där alkoholdryckens jäsning skett och som finns i ett sådant byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen. På detaljhandelsstället får även alkoholdrycker som avses i 1 mom. säljas.

I detaljhandelstillståndet kan fastställas utlämningsställen som finns i sådana byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen, från vilka alkoholdrycker får överlåtas till leverans.

17 a §

Leveranstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Leveranstillstånd för alkoholdrycker gäller transport och överlåtelse till köparen eller någon annan mottagare av alkoholdrycker **som sålts** i den inhemska detaljhandeln, på alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning. Tillstånd beviljas, om sökanden har

1) utarbetat en sådan plan för egenkontroll som avses i 56 §, och
2) gjort en utredning om hur sökanden försäkras sig om att de leverantörer av alkoholdrycker som handlar för sökandens räkning har ett leveranspass som avses i 57 § 3 mom.

Tillståndsmyndigheten får i leveranstillståndet för alkoholdrycker ställa villkor och begränsningar, om det är nödvändigt för att trygga övervakningen i en situation där myndigheten har anledning att anta att innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker eller en leverantör av alkoholdrycker som handlar för dennes räkning inte fullgör sina lagstadgade skyldigheter vid

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

leverans eller överlåtelse av alkoholdrycker. Tillståndsvillkoren och begränsningarna kan gälla kontroll av ålder och berusningstillstånd vid överlåtelse, ~~den maximala mängden alkoholdrycker som får levereras vid transport,~~ egenkontroll eller uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheten.

De villkor och begränsningar som avses i 2 mom. ska dimensioneras så att de inte förhindrar eller oskäligt försvårar tillståndshavarens verksamhet. Om villkor och begränsningar ställs för tillståndshavarens pågående verksamhet, får det bestämmas att de träder i kraft tidigast 30 dagar från delgivningen av beslutet. Tillståndsmyndigheten ska på ansökan av tillståndshavaren ändra villkor och begränsningar som fogats till tillståndet eller utan dröjsmål avlägsna dem, om verksamhetens art eller andra särskilda omständigheter har förändrats så att villkoren och begränsningarna inte längre är nödvändiga.

Tillståndsmyndigheten kan kräva nödvändiga tilläggsutredningar av sökanden för att bedöma behovet av de villkor och begränsningar som avses i 2 mom.

17 b §

Gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker

Gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol till Finland är tillåten. Alkoholdrycker som har köpts via gränsöverskridande distansförsäljning får endast överlåtas till köparen eller en annan mottagare av en leverantör av alkoholdrycker. ~~En leverantör av alkoholdrycker får överlåta alkoholdrycken till mottagaren endast om försändelsen har en sådan identifieringskod för transporten som avses i 80 § 1 mom. i punktskattelagen eller ett sådant punktskattenummer för skatterepresentanten som avses i 80 § 3 mom. i punktskattelagen.~~ Distansförsäljaren av alkoholdrycker ska se till att det i leveransen antecknas att den innehåller alkoholdrycker. Om leveransen innehåller starka alkoholdrycker, ska distansförsäljaren av alkoholdrycker också se till att detta antecknas i leveransen.

Bestämmelser om punktskatteskyldigheten för distansförsäljare av alkoholdrycker finns i punktskattelagen.

26 §

Detaljhandelsställe och beviljande av detaljhandelstillstånd

Alkoholbolagets detaljhandelsställen godkänns på ansökan av alkoholbolaget av Tillstånds- och tillsynsverket. Om försäljningsstället ligger i landskapet Åland, godkänns försäljningsstället dock av Statens ämbetsverk på Åland. I beslutet kan fastställas utlämningsställen som finns i sådana byggnadsobjekt som avses i 2 § 4 punkten i bygglagen, från vilka alkoholdrycker får överlåtas till leverans. Ett försäljningsställe får inte godkännas, om dess läge medför oskälig olägenhet för dem som bor i närheten.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

27 § (Ny)

Utlämningsställe och utlämning av alkoholdrycker till köpare

Till ett utlämningsställe får det bara levereras alkoholdrycker som köparna har beställt dit. De levererade alkoholdryckerna får bara lämnas ut till köparna eller till personer som de har befullmäktigat, och alkoholdrycker som inte har avhämtats ska återsändas till alkoholbolaget senast två veckor efter det att de anlånt till utlämningsstället. På utlämning av alkoholdrycker på ett utlämningsställe tillämpas 35 och 37—40 § samt 42 § 1 mom.

32 §

Import av alkoholdrycker

Distansköp och andra privatpersoners förvärv som avses i 74 § i punktskattelagen är tillåtna. Bestämmelser om gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker finns i 17 b § i denna lag.

5 kap.

Detaljhandel med, leverans av och servering av alkoholdrycker

35 §

Detaljhandelsställe för alkoholdrycker

Detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får bedrivas endast så att dryckerna överläts till kunden eller en innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker eller någon som handlar för dennes räkning från den inhemska detaljhandeln eller från alkoholbolaget. Detaljförsäljaren ska i efterhand kunna verifiera namnet och tillståndsnumret på den innehavare av leveranstillstånd som levererar alkoholdrycker. En innehavare av detaljhandelstillstånd får endast sälja alkoholdrycker som avses i tillståndet.

Alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får inte förtäras inomhus eller utomhus på det detaljhandelsställe som innehavaren av detaljhandelstillståndet förfogar över och inte heller i detta områdes omedelbara närhet, om inte något annat föreskrivs i lag. Tillståndshavaren ska vid behov märka ut det område där det är förbjudet att förtära alkoholdrycker.

Innehavaren av detaljhandelstillstånd och alkoholbolaget ska se till att det i leveransen antecknas att den innehåller alkoholdrycker. **Om leveransen innehåller starka alkoholdrycker, ska alkoholbolaget se till att också detta antecknas i leveransen.**

~~Detaljförsäljaren, alkoholbolaget och distansförsäljaren ska i samband med näthandel med stark autentisering säkerställa att köparen inte är under 18 år. (Nytt 4 mom.)~~

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

35 a §

Leverans av alkoholdrycker

Leverans av alkoholdrycker är tillåten endast om alkoholdryckerna har köpts och mottagits från den inhemska detaljhandeln, från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning. Leverantören av alkoholdrycker ska personligen överlåta alkoholdrycken till köparen eller någon annan mottagare. ~~Alkoholdrycker får levereras endast till hem eller företagsadresser.~~ En leverantör av alkoholdrycker får ta emot samt till köparen eller någon annan mottagare överlåta alkoholdrycker som har skaffats från den inhemska detaljhandeln, ~~från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande detaljförsäljning~~ endast om det är fråga om alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol eller alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol. **Leverans av alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på annat sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol är tillåten endast om alkoholdrycken har köpts och mottagits från alkoholbolaget eller via gränsöverskridande distansförsäljning.**

Innehavaren av leveranstillstånd för alkoholdrycker ska i efterhand kunna verifiera av vilken innehavare av detaljhandelstillstånd eller distansförsäljare eller från vilket av alkoholbolagets detaljhandelsställen som alkoholdryckerna har tagits emot för överlåtelse.

~~I samband med överlåtelse av alkoholdrycker ska mottagarens ålder kontrolleras i en handling som avses i 40 § 1 mom. Mottagarens ålder och tidpunkten för överlåtelse av alkoholdrycken ska antecknas i tillståndshavarens register. Uppgifterna ska bevaras i tillståndshavarens register i två år från det att kontrollen utfördes och raderas efter detta. Alkoholdrycker får inte överlåtas om mottagaren vägrar styrka sin ålder. Vid överlåtelsen av alkoholdrycker ska kontrolleras att det inte finns hinder för överlåtelse enligt 37 § 1 eller 2 mom. (Nytt 3 mom.)~~

Om en alkoholdryck inte får överlåtas på grund av ett leveransförbud enligt ~~3 mom. eller~~ 37 § ska alkoholdrycken returneras till försäljaren eller levereras till kunden senare under en tidpunkt som avses i 42 a § 1 ~~eller 2~~ mom. Om alkoholdrycken inte får överlåtas på grund av ett leveransförbud enligt 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom., ska alkoholdrycken dock returneras till försäljaren.

En innehavare av leveranstillstånd får inte rikta ekonomiska eller arbetsledningsmässiga påföljder mot den som levererar alkoholdrycker, om denne vägrar att överlåta alkoholdrycken med stöd av 37 §.

37 §

Detaljhandels-, leverans- och serveringsförbud samt överlåtelseförbud inom annan näringsverksamhet

Alkoholdrycker får inte säljas eller på något annat sätt överlåtas inom detaljhandel, leverans eller genom servering

- 1) till personer som inte har fyllt 18 år,
- 2) till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande,
- 3) om det finns grundad anledning att befara att alkoholdrycker överlåts eller förmedlas olovligen.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten får starka alkoholdrycker inte säljas eller på något annat sätt överlåtas inom detaljhandel eller leverans av alkoholdrycker till personer som inte har fyllt 20 år.

Personer som inte har fyllt 18 år, är uppenbart berusade eller uppträder störande får inte tillåtas inneha eller förtära alkoholdrycker på ett serveringsställe.

Alkoholdrycker får inte levereras

- 1) till tjänstenheter inom hälso- och sjukvården,
- 2) till enheter för missbrukarvård,
- 3) till bostadsenheter vid en barnskyddsanstalt som avses i 57 § i barnskyddslagen (417/2007),
- 4) till daghem som avses i 1 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik,
- 5) till platser där förskoleundervisning eller grundläggande utbildning ordnas,
- 6) till läroanstalter som ger yrkesutbildning eller gymnasieundervisning, (Ny)
- 7) till allmänna utomhuslekplatser.

Alkoholdrycker får inte heller levereras till en i 85 § avsedd plats där det är förbjudet att förtära alkoholdrycker eller till en lokal eller en plats som har godkänts som serveringsområde. Om det är fråga om en plats eller lokal där det med stöd av 20 § i alkohollagen är möjligt att servera alkoholdrycker genom en anmälan, får alkoholdrycker inte levereras till platsen eller lokalen när det finns servering där.

Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om överlåtelse av alkoholdrycker tillämpas också inom annan näringsverksamhet än detaljhandel med, leverans av och servering av alkoholdrycker.

38 §

Personal som har hand om detaljhandel med, leverans av och servering av alkoholdrycker

Detaljhandels- och serveringsställen och de som bedriver leveransverksamhet av alkoholdrycker ska ha en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen ska vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt.

På detaljhandels- och serveringsställen ska det finnas en av tillståndshavaren utsedd företrädare för tillståndshavaren på plats, om alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol får säljas eller förtäras på stället och stället är öppet för kunder.

Leverantörer av alkoholdrycker ska ha ett sådant leveranspass för alkoholdrycker som avses i 57 § 3 mom. ~~Leverantören av alkoholdrycker ska arbeta under ledning och tillsyn av en innehavare av leveranstillstånd.~~

Den som inte har fyllt 18 år får inte vara företrädare för tillståndshavaren och får inte heller sälja eller servera alkoholdrycker. Under direkt övervakning av företrädaren för tillståndshavaren får den som fyllt 16 år dock sälja alkoholdrycker på sådana detaljhandelsställen som avses i 17 § och servera alkoholdrycker. Den som inte har fyllt 18 år får inte transportera eller överlåta alkoholdrycker till kunder.

Den som säljer eller levererar alkoholdrycker och som deltar i övervakningen av detaljhandel med, leverans av eller servering av alkoholdrycker får inte i sitt uppdrag vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

39 §

Allmän övervakning

Tillståndshavaren eller en person som förordnats av denne får avlägsna en person som har brutit mot ett förbud eller som är uppenbart berusad från en lokal som tillståndshavaren förfogar över. Tillståndshavaren eller en person som förordnats av denne får ta ett kärl som har förts bort från serveringsområdet ifrån en person som har brutit mot ett förbud och förstöra den alkohol dryck som finns i kärlet.

Innehavaren av leveranstillstånd för alkohol drycker och leverantören av alkohol drycker ska övervaka att förbuden och skyldigheterna enligt 35 a, 37 och 38 § iakttas.

40 §

Skyldighet att styrka ålder

~~Köparen av en leverans av alkohol drycker är skyldig att styrka sin ålder före köpet. Om köpet av en alkohol dryck sker via distansförbindelse, ska köparen av alkohol drycken styrka sin ålder med stark autentisering. (Nytt 2 mom.)~~

Den som tar emot en leverans av alkohol drycker är ~~dessutom~~ skyldig att styrka sin ålder med en handling som avses i 1 mom. för leverantören av alkohol drycker.

42 §

Detaljhandelstider

Bestämmelserna i 1 ~~och 2~~ mom. tillämpas inte på överlåtelse av alkohol drycker till en innehavare av leveranstillstånd eller till den som handlar för dennes räkning.

42 a §

Leveranstidpunkter

Alkohol drycker får levereras till mottagaren endast mellan klockan 9 och 21.

~~På överlåtelse till mottagaren av alkohol drycker som skaffats hos alkoholbolaget tillämpas dock vad som i 42 § 2 mom. föreskrivs om alkoholbolagets detaljhandelstider.~~

~~Alkohol drycker får överlätas till mottagaren tidigast 24 timmar efter beställningen. Överlåtelsen ska dock ske enligt de leveranstider som anges i 1 mom. (Nytt 2 mom.)~~

Om en alkohol dryck inte kan överlätas under den tid som avses i 1 mom., ska alkohol drycken returneras till försäljaren eller levereras till kunden senare under en tidpunkt som avses i 1 mom., om inte orsaken till att alkohol drycken inte överlätits är en sådan orsak som avses i 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom.

Betänkande ShUB 8/2026 rd Reservation /saml, saf, sv

Bestämmelserna i 1—2 mom. tillämpas inte på alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

45 §

Övervakning av servering i vissa fall

Alkoholdrycker får i de fall som avses i 19 § 2 mom. serveras trots 41 § 2 mom. och i inkvarteringsrum dessutom trots 36 § 2 och 3 mom. och 43 §, om mängden tillgängliga alkoholdrycker har begränsats enligt antalet kunder och kraven på övervakning av serveringen.

Närmare bestämmelser om sådan begränsning av mängden alkoholdrycker som avses i 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Anskaffning av alkoholdrycker

När alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol anskaffas för detaljhandel eller servering i enlighet med 30 § 2 mom., ska köparen uppge sitt tillståndsnummer för försäljaren.

Innehavaren av ett detaljhandelstillstånd får till innehavare av serveringstillstånd sälja alkoholdrycker för servering. Innehavaren av serveringstillståndet ska då anmäla sin anskaffning till tillsynsmyndigheten i enlighet med 62 § 5 mom.

~~50 §~~

~~*Reglering av marknadsföringen*~~

~~Marknadsföring av svaga alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om~~

~~1) den riktar sig till minderåriga eller andra personer till vilka alkoholdrycker enligt 37 § inte får säljas eller om sådana personer framställs i den,~~

~~2) alkoholkonsumtion i den kopplas samman med framförande av fordon,~~

~~3) en alkoholdrycks alkoholhalt i den framhävs som en positiv egenskap,~~

~~4) stor alkoholkonsumtion i den framställs på ett positivt sätt eller nykterhet eller måttlig konsumtion av alkohol på ett negativt sätt,~~

~~5) den skapar en bild av att alkoholkonsumtion ökar prestationsförmågan eller främjar social eller sexuell framgång,~~

~~6) den ger ett intryck av att alkohol har medicinska eller terapeutiska egenskaper eller att alkohol piggar upp, lugnar ned eller är en metod för att lösa konflikter,~~

~~7) den står i strid med god sed, i den används metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller om den annars ger osanna eller vilseledande uppgifter om alkohol, alkoholkonsumtion, dess verkningar eller andra egenskaper,~~

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

~~8) den äger rum mellan klockan 7 och 22 i samband med televisions- eller radioverksamhet enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) eller i samband med offentlig visning i biografier av bildprogram som enligt lagen om bildprogram (710/2011) får visas för personer under 18 år,~~

~~9) den äger rum eller riktas till allmänheten på en allmän plats enligt ordningslagen (612/2003);~~

~~10) den innebär att konsumenterna deltar i spel, lotterier eller tävlingar,~~

~~11) den kommersiella aktör som har hand om sådan marknadsföring i en datanätstjänst som denne kontrollerar använder sig av verbalt eller visuellt innehåll som produceras av konsumenter eller med hjälp av tjänsten till konsumenter för spridning distribuerar verbalt eller visuellt innehåll som aktören själv eller konsumenter producerar,~~

~~12) den genomförs som influerarmarknadsföring i datanätstjänst, (Ny)~~

~~13) den baserar sig på uppföljning av användarens övriga inköp eller inköphistorik. (Ny)~~

~~Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. får starka alkoholdrycker, med de begränsningar som anges i 2 mom., marknadsföras~~

~~1) på tillverkningsställen, detaljhandelsställen och serveringsställen för starka alkoholdrycker,~~

~~2) i prislister för detaljhandeln eller för servering och i tillverkarens eller partihandlaren produktförteckningar, i tryckt form eller utlagda på ett datanät, så att alla drycker som finns att tillgå presenteras för konsumenterna på ett enhetligt sätt, och~~

~~3) även i andra fall där marknadsföringen riktas till dem som deltar i försäljningen av alkoholdrycker, dock inte i ett datanät som konsumenter har tillgång till.~~

~~Det förbud som avses i 2 mom. 9 punkten gäller inte marknadsföring av svaga alkoholdrycker, med de begränsningar som i övrigt anges i 2 mom.,~~

~~1) vid offentliga tillställningar enligt lagen om sammankomster (530/1999) och på platser som permanent används för offentliga tillställningar,~~

~~2) på fartyg och luftfartyg i internationell trafik,~~

~~3) på detaljhandelsställen och serveringsställen,~~

~~4) utanför detaljhandelsställen och serveringsställen i fråga om information om tillgången och priserna på drycker.~~

~~Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på sådan publikationsverksamhet och programverksamhet som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) och som bedrivs utomlands av en näringsidkare som inte är etablerad i Finland och vars alster avses vara tillgängliga enbart någon annanstans än i Finland eller ha samma innehåll oberoende av i vilket land mottagaren finns. Bestämmelserna tillämpas dock, om sådan marknadsföring av alkoholdrycker som har ursprung i utlandet är avsedd att göras tillgänglig i synnerhet i Finland och verksamhetsutövaren har etablerat sig i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att kringgå lagstiftningen i Finland.~~

50 §

Reglering av marknadsföringen

Marknadsföring av alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om

1) den äger rum mellan klockan 7 och 22 i samband med sådan televisions- eller radioverksamhet som avses i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) eller

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

i samband med offentlig visning i biografer av bildprogram som enligt lagen om bildprogram (710/2011) får visas för personer under 18 år,

2) den äger rum eller riktas till allmänheten på en allmän plats enligt 2 § 1 punkten i ordningslagen (612/2003).

Det som i 1 mom. 2 punkten föreskrivs om förbud mot marknadsföring av alkoholdrycker som äger rum på en allmän plats eller riktas till allmänheten gäller inte marknadsföring av svaga alkoholdrycker

1) vid offentliga tillställningar enligt 2 § 3 mom. i lagen om sammankomster (530/1999) eller på platser som permanent används för offentliga tillställningar,

2) på fartyg och luftfartyg i internationell trafik,

3) på detaljhandelsställen eller serveringsställen,

4) utanför detaljhandelsställen eller serveringsställen i fråga om information om tillgången och priserna på drycker.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. är marknadsföring av starka alkoholdrycker förbjuden

1) i televisions- och radioverksamhet,

2) i samband med offentlig visning av bildprogram i biografer,

3) i tryckta tidningar och tidskrifter med undantag av tidningar och tidskrifter som riktas till dem som deltar i försäljningen av alkoholdrycker,

4) på en allmän plats enligt 2 § 1 punkten i ordningslagen med undantag för detaljhandelsställen och serveringsställen för starka alkoholdrycker.

Marknadsföring av alkoholdrycker och sammankoppling av sådan marknadsföring med marknadsföring av en annan produkt eller tjänst är förbjuden, om

1) den riktar sig till minderåriga eller andra personer till vilka alkoholdrycker enligt 37 § inte får säljas eller om sådana personer framställs i den,

2) den står i strid med god sed, i den används metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller om den annars ger osanna eller vilseledande uppgifter om alkohol, alkoholkonsumtion, dess verkningar eller andra egenskaper,

3) alkoholkonsumtion i den kopplas samman med framförande av fordon,

4) en alkoholdrycks alkoholhalt i den framhävs som en positiv egenskap,

5) stor alkoholkonsumtion i den framställs på ett positivt sätt eller nykterhet eller måttlig konsumtion av alkohol på ett negativt sätt,

6) den skapar en bild av att alkoholkonsumtion ökar prestationsförmågan eller främjar social eller sexuell framgång,

7) den ger ett intryck av att alkohol har medicinska eller terapeutiska egenskaper eller att alkohol piggar upp, lugnar ned eller är en metod för att lösa konflikter,

8) den innebär att konsumenterna deltar i spel, lotterier eller tävlingar,

9) den kommersiella aktör som har hand om sådan marknadsföring i en datanätstjänst som denne kontrollerar använder sig av text- eller bildinnehåll som produceras av konsumenter eller med hjälp av tjänsten till konsumenter för spridning distribuerar text- eller bildinnehåll som aktören själv eller konsumenter producerar.

Bestämmelserna i 1, 3 och 4 mom. tillämpas inte på sådan publikationsverksamhet och programverksamhet som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) och som bedrivs utomlands av en näringsidkare som inte är etablerad i Finland och vars alster avses vara tillgängliga enbart någon annanstans än i Finland eller ha samma innehåll oberoende av i vilket land mottagaren finns. Bestämmelserna tillämpas dock på sådan marknadsföring av

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

alkoholdrycker som har ursprung i utlandet och som är avsedd att göras tillgänglig i synnerhet i Finland, om verksamhetsutövaren har etablerat sig i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att kringgå lagstiftningen i Finland.

51 §

Prissättning och prisinformation

Det är förbjudet att i detaljhandeln, vid leverans och vid servering erbjuda två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck till ett nedsatt totalpris.

Det är förbjudet att i detaljhandeln, vid leverans och vid servering erbjuda och betala sådan gottgörelse för priset på en alkoholdryck som räknas ut utifrån de alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter och tjänster som köpts.

55 §

Tillverkning, import, införsel och försäljning av odenaturerade alkoholpreparat

På ett alkoholpreparat som är ett fast ämne eller innehåller ett fast ämne och som är avsett att förtäras som sådant eller som kan göras drickbart genom att beståndsdelar avskiljs från eller vätska tillförs till preparatet tillämpas bestämmelserna om detaljhandel med, leverans av, servering av och gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker, om preparatets totala alkoholhalt överstiger 2,8 viktprocent. Som preparatets alkoholhalt i volymprocent betraktas då dess alkoholhalt i viktprocent.

57 §

Personalens kompetens

Tillståndshavare och alkoholbolaget ska som en del av sin egenkontroll se till att deras personal och de leverantörer av alkoholdrycker som handlar för tillståndshavarens räkning känner till sina skyldigheter enligt denna lag och enligt planen för egenkontroll. Tillståndshavaren och alkoholbolaget ska föra bok över den utbildning och kompetens som de personer som arbetar i sådan verksamhet som avses i denna lag har och på begäran lägga fram uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

En innehavare av serveringstillstånd ska se till att den i 38 § avsedda företrädaren för tillståndshavaren har ett intyg (*serveringspass*) som visar personens kunskaper om denna lag, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket.

En innehavare av leveranstillstånd för alkoholdrycker ska se till att en leverantör av alkoholdrycker som handlar för dess räkning har ett intyg (*leveranspass*) som visar personens kunskaper om bestämmelserna i denna lag om leverans och om de anvisningar som gäller leveranser, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

58 §

Beviljande av intyg över kunskaper om alkohollagen

Behörigheten hos en företrädare för innehavaren av serveringstillstånd kan styrkas med ett serveringspass eller med ett intyg över en examen som har omfattat motsvarande uppgifter som provet för serveringspass. Serveringspass beviljas av en i yrkeshögskolelagen avsedd yrkeshögskola som ordnar utbildning inom restaurangbranschen eller av en i lagen om yrkesutbildning (531/2017) avsedd utbildningsanordnare som ordnar utbildning inom restaurangbranschen. Serveringspass beviljas den som med godkänt resultat har avlagt provet för serveringspass.

Behörigheten hos en leverantör av alkoholdrycker kan styrkas med ett leveranspass. Leveranspass kan beviljas av en utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning, av en läroanstalt som avses i 2 § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), av en yrkeshögskola som avses i yrkeshögskolelagen eller av ett universitet som avses i universitetslagen. En aktör som beviljar leveranspass ska anordna prov för leveranspass på finska, svenska och engelska. Leveranspass beviljas den som med godkänt resultat har avlagt provet för leveranspass.

Yrkeshögskolor och utbildningsanordnare som avses i 1 mom. har rätt att för provet för serveringspass ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av provet. Ett serveringspass kan kombineras med det hygienpass som avses i 19 § i livsmedelslagen. En i 2 mom. avsedd aktör som beviljar leveranspass har rätt att ta ut en avgift för ordnande av provet för leveranspass och för beviljande av leveranspass.

Närmare bestämmelser om innehållet i och bedömningen av de prov som avses i 1 och 2 mom., om sådana examina som motsvarar provet som avses i 1 mom., samt om godkännande av intyg som beviljats i landskapet Åland såsom intyg som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

60 §

Tillsyn och anknytande styrning

Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över detaljhandeln med och serveringen, leveranserna, marknadsföringen och gränsöverskridande distansförsäljning av alkoholdrycker i hela landet och på sådana luftfartyg enligt luftfartslagen (864/2014) och sådana fartyg enligt sjölagen (674/1994) som har finsk nationalitet.

Till uppgifterna för Tillstånds- och tillsynsverket hör även

4) handledning av läroanstalter och andra aktörer i anslutning till provet för serveringspass och leveranspass,

5) övriga uppgifter som anges i denna lag.

I landskapet Åland utövar Statens ämbetsverk på Åland tillsyn över detaljhandeln med och leveransen och marknadsföringen av alkoholdrycker.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

62 §

Rätt att utföra inspektioner och få information

Den behöriga myndigheten har rätt att utföra testköp, om det behövs för tillsynen över att förbudet mot överlåtelse enligt 37 § 1 mom. 1 punkten eller 37 § 2 mom. eller att leveranstiden enligt 42 a § 1 mom. iakttas i fråga om leverans av alkoholdrycker. Den behöriga myndigheten har rätt att använda myndiga frivilliga personer vid utförandet av testköp. Frivilliga personer kan användas vid testköp av sådana alkoholdrycker som de enligt lagen har rätt att köpa. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en frivillig testköpare som utför ett sådant testköp som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). Den behöriga myndigheten har rätt att av innehavaren av detaljhandelstillstånd få namnet på den innehavare av leveranstillstånd som genomför leveransen av alkoholdrycker samt tillståndsnumret.

Tillståndshavaren ska på utsatta tider lämna tillsynsmyndigheterna de anmälningar och upplysningar som behövs för tillsynen över försäljningen och verksamheten i övrigt och för bedömning av verksamhetens risker. Närmare bestämmelser om hur anmälningar och upplysningar ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Tillsynsmyndigheten har för tillsynen rätt att av innehavaren av leveranstillstånd få namnet på och kontaktuppgifterna till den leverantör som har genomfört leveransen av alkoholdrycken.

63 §

Rätt att få information

Tillsynsmyndigheterna har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter samt Folkpensionsanstalten, Sysselsättningsfonden och Pensionsskyddscentralen få de uppgifter som är nödvändiga

Tillsynsmyndigheterna har dessutom rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som avses i 47 § 1–3 punkten i den lagen som behövs för att utreda förutsättningarna för tillstånd enligt 13 § eller 72 § 3 mom. 3 punkten i denna lag eller för att utreda förbud mot dubbel straffbarhet enligt 71 § 3 mom. i denna lag.

64 §

Lämnande av uppgifter

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får Tillstånds- och tillsynsverket i datanätet publicera namnet på tillståndshavaren, innehavaren av godkännande och anmälaren, dessas tillstånds-, godkännande- och anmälningsnummer, företags- och organisationsnummer och verksamhetsställes namn och adressuppgifter.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

~~65 § (Ny)~~

~~Tillsynsmyndigheterna har rätt att av andra myndigheter få handräckning för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen och bestämmelserna. Tillsynsmyndigheterna har dessutom rätt att avgiftsfritt få handräckning av polisen för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen och bestämmelserna.~~

71 §

Påföljdsavgift

Tillståndsmyndigheten kan ålägga en tillståndshavare eller en anmälningsskyldig att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 1 000 euro, om

7) skyldigheten enligt 11 § att anmäla ändringar, skyldigheten enligt 56 § att föra bok och hålla planen för egenkontroll uppdaterad eller skyldigheten enligt 62 § 5 mom. att lämna anmälningar och upplysningar har försumrats trots uppmaningar,

8) de skyldigheter som föreskrivs för tillståndshavaren i 5 kap. eller 57 § eller de villkor eller begränsningar som ställts med stöd av 17 a § har överträtts vid leverans av alkoholdrycker.

Tillstånds- och tillsynsverket kan ålägga en distansförsäljare att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 1 000 euro, om denne försummar sin skyldighet enligt 17 b § 1 mom. att i leveransen anteckna att den innehåller alkoholdrycker.

På en påföljdsavgift som åläggs en distansförsäljare tillämpas bestämmelserna i 2–4 mom.

72 §

Återkallelse av tillstånd

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd enligt denna lag för viss tid, om

1) verksamhetsutövaren efter det att en anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts fortsätter att bryta mot eller försumma sina skyldigheter enligt 71 § 1 mom. 1–6 eller 8 punkten och förfarandet ska betraktas som väsentligt, eller

2) verksamhetsutövaren bryter mot sina väsentliga skyldigheter enligt denna lag på ett sätt som tyder på uppenbar likgiltighet för sina skyldigheter enligt 56 §.

När längden på tidsfristen bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den verksamhet är som återkallelsen grundar sig på och till omständigheterna kring verksamheten.

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd eller ett godkännande enligt denna lag permanent, om

1) verksamhetsutövaren efter det att påföljdsavgift påförts eller ett tillstånd återkallats för viss tid fortsätter att uppsåtligen bryta mot eller försumma sina skyldigheter och förfarandet som helhet betraktat har varit grovt,

2) verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat har varit grovt, eller

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

3) förutsättningarna för tillståndet eller godkännandet inte är i kraft och situationen inte har rättats till inom utsatt tid.

72 a §

Upphörande av tillstånd

Tillståndsmyndigheten ska i registret anteckna att ett tillstånd eller godkännande enligt denna lag har upphört, om verksamhetsutövaren har upphört med sin verksamhet annat än tillfälligt.

Konkursboet eller dödsboet för innehavaren av ett tillstånd eller godkännande som gäller tills vidare har rätt att fortsätta verksamheten i högst ett år från konkursens början eller dödsfallet. Konkursboet eller dödsboet för innehavaren av ett tillstånd eller godkännande som gäller för viss tid har rätt att fortsätta verksamheten högst till utgången av den tiden, dock i högst ett år från konkursens början eller dödsfallet. Tillståndsmyndigheten ska utan dröjsmål efter försättandet i konkurs eller dödsfallet underrättas om att verksamheten fortsätter.

74 §

Avgifter som Tillstånds- och tillsynsverket tar ut

För att täcka kostnaderna för tillsynen över efterlevnaden av denna lag tar Tillstånds- och tillsynsverket ut en årlig tillsynsavgift av

6) innehavare av detaljhandelstillstånd enligt 17 § och av alkoholbolaget för tillsynen över detaljhandel (*tillsynsavgift för detaljhandel*),

7) innehavare av leveranstillstånd enligt 17 a § för tillsynen över leveranser av alkoholdrycker (*tillsynsavgift för leverans*).

75 §

Avgifter som Statens ämbetsverk på Åland tar ut

För den tillsyn som Statens ämbetsverk på Åland utövar tar verket ut en tillsynsavgift för detaljhandel och en tillsynsavgift för leverans.

84 §

Förmedling och överlåtelse av alkoholdrycker

Alkoholdrycker får inte förmedlas eller överlåtas mot arvode, om inte något annat föreskrivs i lag. Alkoholdrycker får inte heller utan arvode förmedlas eller överlåtas till personer till vilka det enligt 37 § inte får säljas alkoholdrycker.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

85 §

Förbud mot förtäring av alkoholdrycker

Om inte något annat föreskrivs i lag får alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol inte förtäras

90 §

Straffbestämmelser

För alkoholförseelse döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot ett detaljhandels-, leverans- eller serveringsförbud enligt 37 § 1–3 mom. eller ett överlåtelseförbud inom annan näringsverksamhet enligt 37 § 6 mom. eller

2) i egenskap av innehavare av ett detaljhandelstillstånd eller serveringstillstånd eller en i 38 § avsedd företrädare för tillståndshavaren bryter mot en skyldighet som enligt 35 eller 36 § gäller övervakningen av ordningen på ett detaljhandelsställe eller serveringsställe.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 2 § 1, 2 och 3 mom., 3 § 1 mom. 11 och 17–21 punkten samt 4 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., 7 och 12 §, 17 § 1 mom. 1 punkten samt 2 och 5 mom. samt 17 a §, 26 § 1 mom. och 84 § i denna lag träder dock i kraft först fyra månader från denna lags ikraftträdande och bestämmelserna i 6 § 1 mom. 1, 7 och 8 punkten ~~samt 6 § 2 mom.~~, 17 b §, 32 § 2 mom., 35, 35 a, 37 och 38 §, 39 § 3 mom., 40 § 2 ~~och 3~~ mom., 42 a §, 51 § 1 och 2 mom., 55 § 2 mom., 57 §, 62 § 4 och 6 mom., 71 § 1 mom. 7 och 8 punkten samt 5 och 6 mom., 74 § 2 mom. 7 punkten och 3 mom., 75 § 2 och 3 mom., 90 § 5 mom. samt 6 a- och 7 punkten i bilagan träder i kraft först sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

Upphävandet av 28 § 3 mom. i alkohollagen (1102/2017) träder i kraft sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Tillsynsavgifter som avses i 74 och 75 § i alkohollagen

6 a. Tillsynsavgift för leverans av alkoholdrycker

Tillsynsavgiftsperioden för leverans av alkoholdrycker är kalenderåret. Avgiften tas ut hos alla de tillståndshavare som har haft ett giltigt tillstånd under respektive avgiftsperiod. Avgiften består av en fast grundavgift och av en tilläggsavgift som är beroende av verksamhetens omfattning enligt följande:

Grundavgiften per tillståndshavare är 100 euro.

Storleken på den tilläggsavgift som beror på verksamhetens omfattning bestäms under avgiftsperioden utifrån den mängd leveranser av alkoholdrycker som årligen har rapporterats till tillståndsmyndigheten. Den på mängden leveranser beroende tillsynsavgiften är utöver grundavgiften 0,10 euro per leverans årligen till den del antalet leveranser överstiger 1 000 leveranser. Avgiften avrundas nedåt till närmaste tiotal euro.

Tillståndshavaren är skyldig att till tillståndsmyndigheten anmäla det totala antalet leveranser årligen senast den 31 januari. Om tillståndshavaren inte gör anmälan inom utsatt tid, har tillståndsmyndigheten rätt att ålägga tillståndshavaren att vid vite enligt 70 § anmäla det totala antalet leveranser. Tillståndsmyndigheten ska ge tillståndshavaren en påminnelse och ge tillståndshavaren skälig tid att anmäla ovannämnda uppgifter innan vite föreläggs.

7. Uttagande av tillsynsavgifter

De tillsynsavgifter som nämns i punkterna 1–3 debiteras i efterskott senast den 30 november, på så sätt att den mängdbaserade redovisningsperioden är från den 1 september till den 31 augusti. Hos en tillståndshavare vars verksamhet har upphört senast den 31 mars tas ingen tillsynsavgift ut, om tillståndshavaren inom utsatt tid har gjort en skriftlig anmälan om saken. De tillsynsavgifter som avses i punkt 4 debiteras kalenderårsvis i förskott, dock senast den 31 mars. Hos en tillståndshavare vars verksamhet har upphört senast den 31 mars tas ingen tillsynsavgift ut för kalenderåret i fråga, om tillståndshavaren inom utsatt tid har gjort en skriftlig anmälan om saken.

Hos nya innehavare av detaljhandelstillstånd eller serveringstillstånd eller för en ny anmälan om förlängd serveringstid tas det inte ut någon tillsynsavgift under det första kalenderåret. Tillsynsavgifterna för detaljhandel, servering och förlängd serveringstid debiteras per kalenderår senast den 30 april, om tillståndshavaren har ett giltigt tillstånd den 1 april.

De tillsynsavgifter som nämns i 6 a-punkten debiteras i efterskott senast den 30 april, på så sätt att den mängdbaserade redovisningsperioden är det föregående kalenderåret.

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder hur förfarandet för registrering av distansförsäljning av alkohol och införandet av ett skattenummer genomförts samt vidtar behövliga åtgärder för att effektivisera skattekontrollen och förhindra skatteflykt vid distansförsäljning.

Betänkande ShUB 8/2026 rd
Reservation /saml, saf, sv

Helsingfors 5.6.2026

Mia Laiho saml
Oskari Valtola saml
Maaret Castrén saml
Ville Väyrynen saml
Minna Reijonen saf
Anne Rintamäki saf
Pia Sillanpää saf
Henrik Wickström sv